

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredni številki in prazniške. Izvenredni do 9 petih ur 4 D, od 10—15 petih ur 4 D 50 p, večji izvenredni petih ur 2 D; notica, postava, izjava, reklama, preklic petih ur 3 D; poroka, zaroka velikost 15 ur 30 D; kratka poroka beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davki posebej. Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znanje za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflerova ulica št. 3, pritično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflerova ulica št. 3, L. nadstropje. Telefon št. 34. Dopolnje sprejema le podpisane in zadoščene frankovane. Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: v Jugoslaviji vse dni po Din 1— v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25 Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	72—	72—	72—	132—
3	36—	36—	36—	66—
1	12—	12—	12—	22—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Zastopniki zelene stroke, pozdravljeni!

Gozdi zavzemajo v naši kraljevini površino dobrih 7% milijonov hektarjev ali 31% celokupne njene površine. V Sloveniji sami, ki meri okroglo 16.000 kvadratmetrov, pokrivajo gozdi 6732 km² ali 673.200 ha, torej 42% celokupne površine. V primeri s produktivno ploskvijo Slovenije imamo gozda po zemljarskem katastru 44%, po faktičnem kulturnem stanju pa še nekaj več.

V teh natančnih številkah se kaj jasno zrcali naše zeleno bogastvo. In ti naši gozdi so vir blagostanja za velik del naših zemljiških posestnikov. Med nje štejemo take, ki se pečajo skoro izključno z gozdno produkcijo in industrijo, kakor tudi kmeti, ki mu gozd služi v dopolnilo in izdatno pomoč pri ostali kmetiji. Število gozdnih posestnikov znaša v Sloveniji okroglo 159.000! Malo jih je med njimi, ki ne bi bili prepričani, da je zanje gozd velevažnega pomena.

Da nam gozdi donajajo čim večje dohodke, treba jih je primerno vzgajati, negovati in racionalno oskrbovati — da se lepo in pravilno razvijejo in dajo ob dozoritvi po razmerah pričakovano množino lesa za posestnika, domačega trgovca, za industrijalca in obrtnika ter za eksporterja.

Mali posestnik se vežba, koder ni strokovnih šol in tečajev, po zgledu starejših, dobrih gospodarjev! Tu in tam dobiva navodila po javnih nadzorovalnih šumarskih organih. Za večje gozdne komplekse pa je treba posebne ureditve in uprave po strokovno izvežbanih veščakih. Prvim kakor drugim se imamo zahvaliti, da so nam tekmo dolgi desetletji z duševnim delom in fizičnimi napori po mnogih krajih države ohranili, po drugih, po Krasu zopet nanovo vgojili mlade gozdiče.

Gozdi pa niso le podlaga blagostanja posameznemu posestniku, temveč koristijo tudi splošnosti s tem, da vplivajo blagodejno na ozračje in podnebje, na razmerje zračne padavine in na vodno razmerje, ker ovirajo prehitro odtokanje padavin in vsihranjevanje studencev, zmanjšujejo silo hudournikov in odlašanje tal ter oblažijo moč vetra. Važni so poleg tega gozdi tudi v zdravstvenem pogledu in služijo za okrasje prirode in selišč, letovišč, mest itd. Kje najdeš največ miru in okrepila, ako ne v gozdu? V brezgozdnih krajih ni letovišč, niti zdravilišč. Ko ne bi imeli gozgov, bi ne imeli privlačnih sil za turistični promet. Zadovoljni moramo torej biti in srečni, da imamo tako gozdov bogato deželo in gozdnato državo!

Da morejo s svojimi idealnimi stremeljenji čim bolj prositi, so se naši

šumarji, gozdni posestniki in lesni industriji iz vseh krajev širne naše države združili in kmalu po ujedinenju Srbov, Hrvatov in Slovencev ustvarili močeno združenje. Po ustanovitvi tega združenja so prostovoljno prenehale delovati vse pokrajinske šumarske organizacije v državi ter se zedinile k složnemu sodelovanju.

Gozdarske prilike v posameznih pokrajinah naše države pa so kaj različne! Da so se naši šumarji kljub temu zedinili, to velevažno in veselo dejstvo spričuje o njih širokem obzorju in dalekovidnosti, o njihovi pravi ljubezni do gozda. Je pa tudi najlepši izraz njihovega zaupanja v našo skupnost in v blagor širše in vesoljne naše domovine.

Računali so pač že iz vsega početka na razne težkoče, ki so se v istini že večkrat pojavile. Glavni vzrok tem neizbežnim težkočam in morda tudi tej nezaupljivosti je bilo večkrat nepoznanje krajevnih razmer in pomanjkanje osebnih stikov. Baš v svrhu medsebojnega spoznavanja vrši se občni zbor in odborove seje po raznih krajih naše države.

Doslej so se izvršili občni zbori v Zagrebu in Beogradu, odborove seje pa poleg tega tudi že v Sarajevu, Ljubljani, Mariboru itd.

Navzlic različnim krajevnim razmeram, običajem in potrebam smatrajo zastopniki našega šumarstva za edino dobro in pravilno, da bodi gozdarska politika vsaj v glavnih smereh koncentrirana. Iz tega stališča je treba premočiti in obdelati razna strokovna vprašanja, ki silijo in stopajo na dan. V svrhu uspešnega reševanja teh nelahkih nalog razdelilo se je vse delo na 9 permanentno delujočih odsekov po različnih specialnih strokah. V vsakem odseku morajo biti po možnosti najboljši poznavalci stroke, krajevnih odnošajev in zakonov. Člane odsekov volijo člani društva iz svoje srede. In ta aparat, ta živahna organizacija daje našim šumarjem možnost in jamstvo, da dosežejo svoje cilje na pravi poti.

Udruženje je postalo že po kratkem svojem obstoju vsled svoje dobre organizacije, strokovna pomoč in svet našemu centralnemu in drugim gozdnim oblastvom. Pri tem deluje to udruženje brez vsakega hrupa in vrišča, zlasti tudi s svojim krasnim šumarskim listom, ki si je pridobil svoje zasluženo priznanje ne le na merodajnih mestih, marveč tudi v inozemstvu!

Letošnja glavna skupščina se vrši v ponedeljek in torek v naši sredi v Ljubljani.

V pozdrav, v najlepši dar in spomin našim jugoslovenskim šumarjem je iz-

dala ljubljanska podružnica JSU posebno knjigo, krasno delce, že davno potrebno in zaželjeno knjigo »Kratek opis gozdnega gospodarstva v Sloveniji«, ki jo je mojstrsko uredil ing. Anton Šivic. Pa tudi mi Vas pozdravimo prav priskrbo, dobro nam došli naši šumarji, želeč Vam obilo uspeha k važnim posvetovanjem in strokovnim razmotirvanjem. Dvignite zaklad naše rodovine zemlje! Premotrite zeleno naše bogastvo! In dajte mu priliko, da se razširi,

razmnoži še vse bolj, nego je bilo v minulih razdeljnih dobi in prvem povojnem času vojskega viharja sploh mogoče. Po dovršenem delu pa krenite na Bled, Bohinj, Pokljuko in druge naše biser-kraje, kamor ste si določili svoje izlete. In videli bode, da je naša slovenska deželica vredna Vašega dosedanjega in bodočega truda in da je — hvaležna zlasti Vam, svojim večjim gozdarjem in dobrim gospodarjem!

Koncentracija naprednih sil v Bolgariji.

Pri nas je tako, drugod drugače. Mi smo v valovih političnih strasti in strankarskega partizanstva kakor slepci, ki se love in pehajo za malenkostnimi osebnimi ambicijami, za dlako v jajcu in ne vidijo pred seboj glavnega cilja — končnega okrevanja družabnega življenja v vseh njegovih panogah in variantah. Drugod pa je realno življenje in strah pred neznanom bodočnostjo že odprli ljudem oči. Spoznali so, da ne preostani medsebojni spori ne morejo roditi nič dobrega, da je razkrajanje in cepljenje oni usodni črv, ki lahko razje državni organizem in ker predpostavljajo blagor skupnosti egoističnim skominam in slavoželjci, so krenili v nasprotno smer. Začeli so zbirati to, kar so sami v svoji zaslepljenosti raztresli. V mislih imamo Bolgarijo po državnem prevratu. Abstrahiramo od stališča, ki smo ga zavzeli napram Cankovi vladi in ki se nam ne glede na vse dosedanje lojalne izjave bolgarskih državljanov zdi še vedno pravilno, v kolikor se seveda nanaša na zunanjo politiko te države sploh in na njeno rezerviranost v razmerju do Jugoslavije posebej. To moramo naglašati, da ne bo nepotrebnega zavijanja ali zlorabe golih dejstev. Naše simpatije so bile na strani pokojnega Stamboliškega samo v toliko, v kolikor je bil on edini aktivni bolgarski politik, ki se je resno prizadeval, da spravi polagoma s sveta usodni srbsko - bolgarski spor. Kar je počel, kaj bi ministri predsednik v notranjosti države, njegovi hipermoderni eksperimenti na polju agrarne in socialne reforme in njegove diktatorske metode s pomočjo kmetov in v neposrednem nasprotju z vsemi ostalimi sloji, so nam bile antipatične že od samega početka. Z levčarskim diktatorjem nismo mogli soglašati, ker način takega vladanja bilje v obraz demokratičnim načelom in individualni svobodi, njegovo zunanjo politiko pa smo zagovarjali, ker je bila v popolnem skladu z interesi naše države. Z njegovim padcem se je položaj preokrenil uprav narobe. Cankov kabinet je simpatičen v okviru domače politike, dvomljiva pa je njegova

kvaliteta glede neopredeljenih stikov z zunanjim svetom. Kar pa se tiče nesporne favoriziranja makedonskega separatizma, sploh ne more biti razdvojenega mnenja.

Cankov je prevzel vlado v kočljivi situaciji. Da se mu je posrečilo strmo glavi zemljoradniško samovlado in priti na krmilo, gre večji del zasluge ne peščici sofijskih malkontentov, kot moralni in brzokone tudi dejanski podpora tujih držav. Bolj kakor stvari, o katerih se je itak že mnogo pisalo, pa nas zanima razvoj dogodkov od 9. junija do danes. Prva skrb nove vlade je bila, kako odsekati zemljoradniškemu zmagu glavno. S prevratom v Sofiji je bil meč potegnjel in ko bodo padle prve žrtve — obtoženi ministri prejšnjega kabineta — kar je pričakovati tekem tega meseca, bo ostalo samo še truplo in rep nevarnega zmaja. Nekaj zemljoradniške krvi in ministrskih glav pa še ne pomeni, da je prevratna operacija dovršena. Stambolijski se je opiral na malega kmeta in obrtnika, Cankov je našel idejne pristaje med vsemi ostalimi sloji, zlasti pa inteligenco. In ker je bila slednja prva v njegovem taboru, je tudi prva dobila nagrado. Nova vlada je po možnosti takoj po prevratu zboljšala gmetni položaj vseh državnih uslužbenec. Poskrbelo je za invalide, vojne sirote, vpokojence, neposkrbljene deco, nezaposlene, skratka, povsod, kjer je bila pomoč nujna, je storila svojo dolžnost. Tudi kmeti ni pozabila. Spregovorila je o temeljitih agrarnih reformi na principu: zemlja je last onega, ki jo dejansko obdeluje. Z ozirom na navedene ukrepe je razumljivo, da o kakem resnem odporu proti nji do danes še ni bilo čuti. Pridobila je torej zase inteligenco, nižje in srednje meščanske sloje, višji krogi so bili že itak na njeni strani in potolažila je prestrašenega kmeta, ki je mislil, da se vrača srednjeveški fevdalizem. Ni sicer zlato vse, kar se svet, toda vsi znaki kažejo, da se je Cankov kabinet dobro usidral.

Drugo, kar je morala storiti meščanska vlada, je bila filtracija sumljivih političnih elementov. Bolgarija je bi-

la že dolgo prepredena z gosto mrežo komunistične propagande, čije konci so bili pritrjeni na mednarodnem proletarskem štabu v Moskvi. Od tam so prihajali agenti, prevratna literatura in cerkvene dragocenosti kot najbolj zanesljivo orožje za ribarenje v kalnem. Poleg razmeroma maloštevilnih doslednih in v resnici idejnih pristavev bivše zemljoradniške vlade so bili komunisti edina zapreka na poti k notranji konsolidaciji. To zapreko je bilo treba odstraniti. In vlada si je pomagala začasno na ta način, da je filtrirala v prvi vrsti osebe ruske narodnosti. Uspeh je bil nepričakovan. Pod krinko karitativne organizacije, ruskega Rdečega križa, so se skrivali ljudje, ki bi bili najraje utopili vlado v žlici vode. Policija je zbrala te ptičke, boljševiki pa so hočeš nočeš, poslali v Varno svoj parnik, da odpelje domov to, kar je po vsej pravici njihova last. Domači komunisti so izgubili glave, njihovo rovanje je večinoma paralizirano in tako je prvo dejanje te epopeje srečno dovršeno.

Sledilo je drugo, navidez manj važno, v resnici pa najtežje in za obstoj države conditio sine qua non. Zdi se, da tudi univerzitetni profesorji niso politični analisti. Ne glede na dalekosežne ukrepe za pomirjenje razvnetih duhov je še vedno obstajala možnost, da se v nasprotnem taboru organizira sčasoma resen odpor proti obstoječemu družabnemu redu. Brezvestni demagogi imajo mnogo hvaležnega posla tam, kjer vlada razcepjenost in tako postira politična diferenciacija, kakor je bilo do najnovejšega časa v Bolgariji. Vse meščanske stranke brez izjeme so dosledno posnemale prvi del gesla — razdvojeno korakati, drugi del — skupno udariti, pa jim je bil španska vas prav tako, kakor je to v pre mnogih slučajih običajno tudi pri naši napredni javnosti. Odtod neuspeh pri skupščinskih volitvah, ki so dale svoječasno Stamboliškemu absolutno večino mandatov. Spoznanje, da je to povsem zagrešena taktika, je prišlo brzokone že takrat. Drugače si ni mogoče razlagati poznejše akcije za zedinjenje vseh naprednih strank, ki je bilo pravo bojno geslo bolgarske javnosti že od prevrata sem. Križev pot je bilo to prepotrebno zedinjenje. Toda romarji se niso ustrašili nobenih ovir in po dolgotrajnih pogajanjih je zmagal smisel za občedrjavne interese nad koristolovstvom in sebičnostjo posamičnih voditeljev. Bolgarija je dobila kompaktno politično silo, nov faktor v notranjem življenju, takozvani »demokratiški zgovor«, blok vseh meščanskih strank, ki bo igral odlede v tej državi odločilno vlogo. Nedogledno je polje delovanja pred njim. Ustanovitvi red in mir, dvigniti državo kulturno in politično, sanirati gospodarske raz-

Claude Farrère — prevel Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

18

Zdaj pa je Fierce na poti po svetu. To ni kdovekak zabavno, dasi je včasih še bolj živahno in pestro kot v Parizu — bolj raznovrstno in manj lažljivo. Pariška razuzdanost naj eksotične ne zaveda preveč; toda ona se hinavsko skriva za zaprtimi okenci in privitim svetilkami. Drugod pa se sladkostrastne kretnje ne plaše solca. Fierce pa še vedno ljubi odkritosrčnost nad vse. Išče jo kot iz poklica, vsepovsodi: po Kitajski, na Sumatru ali v Antilih; — za njo stika pri modrijanih, v sivih platnicah iz žameta, ki krase njegovo nad posteljo pritrjeno omario iz kovnega železa; — išče jo na rjavih ali pa rožnatih ustnicah deklet, ki jih je — kot je nanesel slučaj, poljubljil v pristaniščih; išče jo na dnu premnogih steklenic in čaš in v pestrem dimu vseh, na tej ubogi zemlji znanih mamil: v opiju, hašišu, etru; — v strogih in neomajnih nadelih kakkega Torrala, v epikurskem samoljubju kakkega Mévila, v svojem lastnem, močno nagonem, prenasitenem življenju. Vsi najdeni drobci resnice, vsi odtrgani končiči zagrinjala ga niso zadovo-

ljili. Poiskusi je vse in vsega se je naveličal. A vendar nadaljuje to svoje življenje, ki ga izrablja do skrajnosti, kajti da bi ga samo pokušal, se mu zdi predolgočasno.

Oče in mati sta mu že umrla. Ta dvojna žalost ga je za vedno osenila z lahnim otožjem in rahlo bolestnostjo. Ker je svoboden in bogat, gre po isti poti naprej, saj ne pozna druge, čeprav ti v njem neko temotno hrepenenje po boljšem.

Vanji se je zaljubil neki star admiral, dobro srčen idealist, ki ga je spoznal v siju trenutne izčiščenosti; očetovsko ga ljubi, spoštuje kot za junaka. Fierce mu ljubezen povračuje z nekoliko posmehljivim prijateljstvom.

Fierce roma po svetu in nosi svojo trudnost po vseh deželah: zaničuje zakone, norčuje se iz verstev, sovraži vsako laž in je gladen in žejen čarodejnih in neznanih pijač, ki jih življenje pač obeta, a ne da.

IX.

V zasnuti sobi je stopil Fierce-ov sluga, majhen, bosonog mornar z pisano sracjo in s kratkimi rokavi. Gibko in kot miš tiho je pospravil sobo, ki je bila zares v neredu: častnik je brez dvoma kar pritaloval do postelje, ne da bi mu bilo kaj mar za to tleh razmetane obleke ali pa za edini naslanjač,

ki ga je bil po noči prevrnil. Par trenutkov kesneje pa je vladal povsod vzoren red. Na stolu, ki ga je sluga previdno postavil na svoje mesto, je ležala očiščena obleka; sveže izlikan telovnik je bil po naročilu obit z zlatimi trakovi in sidrastimi gumbi. Na umivalniku je že mirovala voda, kad je bila napoljena, tudi gobe že izven mreže in stekleničice so stale v lepi vrsti. Ko je bilo vse urejeno, je mali mornar zaklical v bretonskem narečju:

»Gospod častnik! Pol osmih je!«

Violičaste veke so se zganile in oči so se zasvetile kot dve luči v noči. Fierce se je takoj zavedel in razbistril: opij je namreč pripraven proti-proti alkoholu; mačka preganja z občutjem potrosti. Hipoma sta izginili tudi nedolžnost in vedrost iz prebujenega obraza, ki sta ga zasenčili trudnost in neutешnost.

Mali mornar je spet odšel. Fierce je ostal malce bled in z mokrimi sencami in je do polovice izpil čašo kave, ki jo je hranil med svojimi lepoticami. Nekoliko okrepčan je odločil svojimi belimi rokami in vstopil v kad. Ko je njegova koža že blestela v vodnjih kapljicah, si je sušil ramena na jutrnji brisavi in se motril v zrcalu. Sicer ni bil spogledljiv, a vendar je predobro vedel, kako važno je lepo oblikovano telo in priključivo obličje na poti skozi življenje. Z veseljem je ugotovil, da je kljub nje-

govim burno prežitim šestindvajsetim letom njegovo telo ostalo vitko, čelo pa gladko. In lenobno se je vsedel popolnoma nag.

Naslonil je glavo na naslanjač. Optj mu je ude še vedno težil. Celu mu je stiskal železen obroč, v prsih je čutil praznoto kot da je brez pljuč in srca. Gotovo je prekmalu zapustil ležišče v pušilnici. O, kaka privlačno lepa je ta pušilnica! Pristna slajna vrata, odkoder oddeh iz življenja v sanjsko kraljestvo bogov! — Da, prekmalu je odšel. Toda, saj se je moral vrniti — vrniti se na ladjo, nazaj v življenje. Zdaj se mora obleči in tekat vso okrog, oddati ukaze, sprejemati in se udeleževati smešnega in nesmiselnega človeškega dejanja in nehanja. Treba je pozabiti visoko spokojnost opijske noči, ki je sledila pijani in razuzdani orgiji; treba je pozabiti zlata krila, ki so nesla človeka preko zemlje, pozabiti čarovite poljube, s katerimi je neka vilinska kraljica vdano svežila kadilec noge... v resnici je bila to prostaška anamska opica; vendar pa jo je mičila dražestna mačka kretnja, če se vam je potihoma zvila med noge...

Nesporno: prekmalu sem odšel. Se malo kave bi ne škodilo, da bi osušil ta prokleti znoj. Zalostni so taki nočni povratki na ladjo: voz se ziblje in zaletuje, vlažni sampan dšči po trohnbni in potrošni gube se kot gugalnica...

mere, premagati vse posledice svetovne vojne in stopiti v normalne stike z inozemstvom. To lahko stori samo vsenarodna volja in veselje do pozitivnega dela, ki je najlepše izraženo v koncentraciji zdravil političnih sil. Povojna Evropa stoji prvič pred takim pojavom. Nobene države ni, kjer bi bila potegnjena fiksna meja med smoteno notranjo politiko in defetizmom od te ali one strani. In čudno se zdi človeku, da je baš Bolgarija prva prišla na to idejo. Morada pod pritiskom vedno večje nevarnosti komunističnega puča, morda za to, ker je deloma že okusila sladkosti socialnih novotarij. Eno pa je gotovo: da so sedanji bolgarski državniki v primeri z drugimi mnogo dalekovidnejši. Oni vodilni faktorji, bodisi v tej ali oni državi, ki mislijo, da je notranja politika čisto posebno poglavje, ki nima s svetovnim položajem ničesar opraviti, se počutijo moteni. Socialna burja v Rusiji je pred nekaj leti prinesla v hane dneve Madžarski, ki so prišli kakor strela z jasne in presenetili vse domače modrijane. S to eventualnostjo računajo dane bolgarski vodilni krogi in največ za to so zbrali vse napredne sile v eno bojno falango. Nevarnost nasilnih prevratov še davno ni minila, pač pa je od dne do dne večja. To dejstvo upoštevajo v Bolgariji, ne vidimo ga pa pri nas, ker smo preveč zaljubljeni v probleme malenkostnih domačih sporov, pogosto uprav smešnih in za državo kot tako docela brezpomembnih. Niso sicer še razvidne vse konture, toda proces koncentracije naprednih vrst v sosedni državi je tako zanimiv, da bi mu morali posvetiti večjo pozornost.

VPRASANJE LICEJA.

»Licej se mora odpraviti.« — je zaklical ljubljanski podžupan v ljubljanski mestni zbornici, prav na istem mestu, kjer je v težkih avstrijskih časih sklepal tedanji občinski svet o tem, kako bi poskrbel v prestolnem mestu Slovenije za primerno žensko izobrazbo. In oni, ki so bili s podžupanom iste stranke in so morali že zato biti tudi istega mnenja, so ploskali — drugi pa so menda molčali in če bi bili govorili, bi to itak ne bilo pomagalo. Javnost pa je molče sprejela ta klic, ker se je navadila, da molči, kadar je treba govoriti in govoriti takrat, kadar bi bilo bolje molčati.

Sicer pa je licej naša kulturna zadeva in kdo se bo danes ukvarjal s kulturo, ko je glavna stvar kruh in politika.

Malo pred tem pa je bila v Pragi velika manifestacija žensstva, da se ohrani licej, ki je za žensko vzgojo najprimernejši šolski zavod. Tudi tam so že pred vojno — posebno pa po vojni propagirali misel ženskih gimnazij — izkazalo pa se je, da sama gimnazija ne odgovarja potrebam ženske vzgoje, ampak da bi bilo treba višje razrede prilagoditi ženskemu poklicu. Kajti sicer pripravljamo gimnazij samo za univerzo — večina žensk pa itak ne gre na univerzo, ampak čaka na svoj pravi poklic, na možitev. S tem ni rečeno, da ji ne koristi to, kar se na gimnaziji naučila — koristilo pa bi ji še marsikaj, češar se ni naučila, dočim se je morala učiti marsikaj, kar nima zanj praktičnega pomena. Pa tudi one, ki gredo na univerzo, skušajo čim dalje bolj, da je teorija nekaj drugega nego življenje, množijo se ženski učeni proletarijat, ki le težko pride do kruha itd. S tem nečemo podcenjevati niti ženskih zmožnosti niti vseučiliških študij — skušnja uči, da ni vse zlato, kar se svetli.

Zato so Čehinje manifestirale za to, da se ohrani poleg ženskih gimnazij peti in šesti razred liceja, ki naj nudi splošno izobrazbo onim deklicam, ki so dovršile nižjo gimnazijo, pa ne gredo na višjo, ker ne mislijo iti na univerzo, ampak se hočejo pripraviti za domače življenje. Vsak dobro ve, da nudijo spodnji štirje razredi srednje šole ali meščanske šole le splošno podlago, na kateri se da v dveh letih, ko imajo deklice 15—17 let, podati precej popolno splošno izobrazbo, na podlagi katere se vsaka potem še sama spopolnjuje. Z liceja se gre v ev. tečaj (šivanje, krojenje, ročna dela, gospodinjstvo) in tako je dekle z 18 letom pripravljena v glavnem za življenje in svoj poklic. Tako je povsod po svetu.

Le pogledite žensko šolstvo drugod. Na liceju imajo navadno tudi t. zv. večerne kurze, to so nadaljevalni tečaji v obliki predavanj, ki spopolnjujejo to, kar ni mogla prej podati šola. Ti tečaji imajo povsod mnogo bivših gojenk, ker se po šoli človek spomni, da se je premo naučil in predavanja so pač prijetnejša nego šola. Predavanja so splošnega kulturnega značaja (svetovna in domača literatura) in specielno za žensko (higijena, materinstvo, zdravstvo etc.) Tako tvori licej nekako središče ženske vzgoje in če da je nadomestila gimnazijo, ohranila vsaj ona dva razreda res nekaj značaja ženske šole. Ako tega ne bomo imeli, bodo morali naši starši ravno v tej starosti dajati hčerke v Gradec na nemške zavode — ali v samostane — ali pa sploh nikamor, ker po četrti nižji srednji šoli (rasveta iz)

tečaj) ni primerne šole. Trg. tečaj pa so tudi prenapolnjeni in ne bo dobro, če ne bomo mislili na višjo žensko izobrazbo, za katero je pok. Gorup ustanovil ljubljanski licej. Ne gre tu le za mestne hčere, gre tudi za one deklice z dežele, ki si v glavnem mestu iščejo primerne izobrazbe, predno ostanejo doma. Saj ne gre samo za šolo, gre tudi za življenje in naša dolžnost je dati ženski mladini takih šol, da bomo dobili dobre matere in gospodinjice in izobražene žene, ki bodo spoznale domačo kulturo. Kje naj to dosežemo, če ne v glavnem mestu s primernimi uč. zavodi. Mi pa danes nudimo šol, ki jih ljudje ne

marajo, one pa, ki jih rabijo in potrebujejo, — pa zapiramo. To je poglavje o liceju.

Na ta način letos mnogo gojenk z nižje gimnazije sploh nima kam iti, ker jim višja gimnazija ne odgovarja. Zato se je na željo staršev in v korist naše ženske mladine sklenilo, naj se za sedaj do ureditve — obdržijo 5. in 6. licej.

Podžupan ljubljanski pa je vpil, da se mora licej ukiniti. Oni, ki poznajo položaj, mu ne bodo dali prav — vemo, da tudi naše besede ne bodo pomagale — pa sedaj je že tako, da je vse narobe prav. Tu bi bila potrebna skupna akcija staršev.

Telefonska in brzotlačna poročila

Radić pod protektoratom Velike Britanije.

Pozitivne vesti o Radićevem potu v London. — Radićeve konference v Londonu. — Interesi Velike Britanije za rešitev hrvatskega vprašanja.

— Zagreb, 18. avgusta. (Izv.) Pozitivno je sedaj ugotovljeno, da je predsednik HRSS Stjepan Radić odpotoval v London. Blokaški časopisje je sedaj stopilo iz svoje rezerve in ključno svetočnim dolgovoznim demencijam, da Radić še vedno biva na Hr. atskem, sedaj odkrito priznava Radićovo potovanje v inozemstvo in objavlja brzotlačke, ki javljajo Radićovo potovanje preko Hamburga v London.

— Hamburg, 17. avgusta. (Izv.) Danes je semkal prispel na poti v London predsednik HRSS in narodni zastopnik Stjepan Radić.

— Dunaj, 18. avgusta. (Izv.) Stjepan Radić je pričetkom tega tedna bival tu. O ciljih svojega potovanja ni dajal nikakih informacij. Z Dunaja je potoval preko Berlina in Hamburga v London.

— London, 17. avgusta. (Izv.) Prihod predsednika HRSS Stjepana Radića v London pričakujejo vsak čas. Stjepan Radić namerava prirediti pred forumom najodličnejših britanskih državnikov in politikov predavanje o položaju na Hrvatskem. Stjepan Radić bo imel po informacijah našega dopisnika tudi zapadne konference z oficijelnimi diplomatičnimi osebnostmi, ki odkrito izjavljajo, da je Velika Britanija z ozirom na svoje vitalne interese na Balkanu zelo zainteresirana na rešitvi hrvatskega problema in da radi tega ne more neaktivno premotrati razvoja dogodkov na Hrvatskem.

Radić potuje v London z diplomatičnim potnim listom, ki mu je bil izročen od nekega vodilnega angleškega diplomata na Dunaju. Radić potuje pod zaščito angleške diplomacije in v zvezi vse diplomatične internacionalne določbe in običaje glede potovanja.

— Zagreb, 18. avgusta. (Izv.) Povodom pozitivne vesti o potovanju Stjepana Radića v London, dobiva vaš dopisnik iz blokaških krogov nekatere zanimive informacije. Blokaški krogi so najprej skušali z raznimi demencijami prikriti Radićev beg na Madžarsko z. njegovo mislo v inozemstvo. Ker je ostalo časopisje, osobito »Novosti«, pričevalo točne in pozitivne podatke o tem potovanju, javnost tem demencijam ni mnogo verjela in so bili Radićevi vodilni krogi moralno prisiljeni končno povedati javnosti čisto resnico in pravi namen Radićeve misli.

Povod za potovanje so dale predvsem vesti, da bo Radić izročen sodišču. To pa je bil le plašč za pravo akcijo. Radić se ima izročiti sodišču le radi prestopkov. Po dosedaj na Hrvatskem veljavni zakonih pa se radi prestopkov obdolžene osebe ne more takoj izročiti v zapore.

Iz Beograda pa so prihajale tudi resnejše pretnje. Prihajale so informacije, da namerava beogradska vlada proti HRSS in nje predsedniku uveljaviti takozvano »Obznano«, kar je bilo

potrjeno v poloficijelnem radikalnem organu »Samouprava«. Radić je pa poleg tega dan za dnem dobival grozila pisma, v katerih so zahtevali gotovi elementi njegovo glavo in v katerih se je napovedovala vojna proti Radićevi Hrvatski. Odgovorna beogradska vlada ni ničesar storila proti delovanju teh neodgovornih elementov. Vse to je vplivalo na narodno zastopstvo HRSS, da je skušalo na vsak način obvarovati življenje svojemu voditelju. Skrbno so ga čuvali in stražili. Neodgovorni elementi na Hrvatskem so začeli že javno groziti Radiću. Uvidelo se je, da je pretnje niso samo šale, marveč da se v resnici snuje proti Radiću komplot.

Vpoštevajoč vse te okolnosti, je Radić koncem prejšnjega meseca odpotoval v selo Gola, ležeče preko Drave tik ob madžarski meji. Tu je mogoče Dravo brez vsakih ovir prebroditi, ker je vsa struga popolnoma v našem ozemlju. Iz sela Gola je bila potem prekoračitev meje Radiću zelo olajšana.

Radić je prestopil madžarsko mejo. Nekaj dni popreje so se v Radiću nasprotnem časopisju pojavile vesti o njegovem odhodu v Italijo. Lahko pa je bilo tedaj trditi, da se je Radić še nahajal na hrvatskem ozemlju, ker je Gola pod našo suvereniteto.

Pozvan od zelo uglednega diplomata Velike Britanije na konferenco, se je Radić odzval temu vabilu. Preskrbljen z dokumenti internacionalnega diplomatičnega potniškega prometa je Radić odpotoval iz Madžarske preko Koroške na Dunaj. V Londonu bo imel Radić konference z najuglednejšimi angleškimi politiki in poznavalci Balkana. Koliko časa ostane Radić v inozemstvu, še ni gotovo. Radić ostane tam, dokler ne izvrši svoje misli. Radić hoče Veliki Britaniji pojasniti, da je Hrvatska civilizirana in humana pokrajina.

— Beograd, 18. avgusta. (Izv.) Vlada pazljivo zasleduje Radićovo delovanje v inozemstvu. Sedaj je gotovo, da je Radić na poti v London. Radić ne potuje z našim legalnim potnim dokumentom, marveč mu je preskrbel angleški diplomatični zastopnik v Budimpešti baje običajni »laissez passer«.

— Beograd, 18. avgusta. (Izv.) Naša vlada bo zahtevala od angleške vlade točnega pojasnila, na kakšen način si je mogel pridobiti državljani Stjepan Radić angleški potni dokument.

— Beograd, 18. avgusta. (Izv.) V vodilnih krogih presoja potovanje Radićovo popolnoma mirno. Ako je Radićeva mislija naperjena proti jedinstvenosti in obstoju države, bo poklican na odgovornost, kakor bodo poklicani na odgovornost vsi oni, ki so spozumno sodelovali z Radićem. V Beogradu posebno zamerijo, da Radić ni zaprosil pri kompetentni oblasti za legalni potni dokument.

Afera ladje „Vulkan“.

— Trst, 18. avg. (Izv.) Italijanski tisk, zlasti fašistovski, se vedno eksploatira v gotove politične svrhe takozvano afero ladje »Vulkan«. Listi poročajo, da je bil pred dnevi aretirani trgovec oz. veletržnik Edvard Pini iz Bologne v stalnih stikih z nekim beogradskim trgovcem Dragomirjem Palićem. Oba sta trgovala z manufakturnim blagom. Polcija je že del časa nadzorovala Pinija, ker je sumila, da je v zvezi z jugoslovenskimi vojaškimi krogi. Pini je nakupil iz raznih vojaških skladišč staro obrabljeno orožje v znesku 3 milijonov lir.

— Beograd, 18. avg. (Izv.) Afera bivšega avstro-ogrškega parnika »Vulkan« je sedaj popolnoma pojasnjena. Ameriška arbitražna komisija je naši kraljevini prisodila ta parnik. Italijanske oblasti pa so za čas okupacije zadrževale v Šibeniku in od tam so ga pozneje prevedle v Puli. Parnik z depozitom 4.000 ton so Italijani popolnoma demontirali. Odnegli so z njega vse, kar se je odnesti dalo in je parnik v kratkem času postal samo ogrodje. Umevno je torej, da tak parnik absolutno ni sposoben za transport vojnega materiala. Pred 4 meseci je neke ital. društvo ponudilo našemu ministru voine imenoma 990.000 lir odkupa. Ministrstvo je pa smatralo za umestno, da namitlje javno dražbo o tem parniku. Javna dražba se je vršila dne 28. julija v Zbornici. Dražbo je udeležilo 7 dražbi-

telov. 4 iz naše države in 3 iz Italije. Kot najvišji ponudnik so bili Aleksander Pavlović z zneskom 1.625.000 dinarjev. Italijan Pini iz Bolognje z zneskom 1 milijon 600.000 Din. in zagrebško društvo »Titan« z zneskom 1.626.000. Da bi Italijanski interesirani krogi preprečili prevoz parnika »Vulkan« v kako našo pristanišče, so inscimirali diplomatsko afero.

INCIDENT NA TRIGLAVU.

— Beograd, 18. avgusta. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta pride v razpravo tudi novi incident na Triglavu, ki so ga izzvali Italijanski vojaški oddelki. Razmotrivalo se bo posebno vprašanje, kakšne protidredbe ima vlada storiti in kako ima doseči cilj, da ne bodo več italijanske čete zasedale našega ozemlja. Razmotrivala se bo tudi okolnost, kakšni so nameni italijanske vlade s takim postopanjem italijanske vojske.

Provizorična rešitev reškega problema.

— Beograd, 18. avgusta. (Izv.) Radi bivanja ministrskega predsednika Pašića in zunanjega ministra dr. Ninčevića v kopališču Evlans les Bains, so se pogajanja z Italijo glede reške države prenese tja. Tam se nahajata tudi naš rimski poslanik Antonijević in predsednik paritetne komisije dr. O. Rybaf.

Po informacijah, ki jih je prejel vaš dopisnik na merodajnem mestu, je beogradska vlada pripravljena privoliti v solucijo, stavljeno od strani Italijanske vlade. Kakor smo že svoječasno javili, je Italijanska vlada predlagala, da prevzame provizorična paritetna komisija v svojo roko upravo mesta Reke, reškega pristanišča, Baroša in Delte. Železniški promet med našo državo in reško državo bi se imel takoj vzpostaviti. Za časa upravnega provizorija pa bi se med obema vladama nadaljevala pogajanja za definitivno rešitev tega problema.

Pričetek evharističnega kongresa.

Pompozno sprejema papeškega nuncija.

— Zagreb, 18. avg. (Izv.) Z današnjim dnem je odprt prvi evharistični kongres v Zagrebu. Pompozni cerkveni prireditvi prisostvuje ves katoliški episkopat Jugoslavije. V Zagreb so prispeli škof dr. Marcell, senjski škof dr. Marušić, djakovski škof Akšamović, sarajevski nadškof dr. Šarić in ljubljanski škof dr. Jeglič. Pričakujejo še prihoda nekaterih visokih ckevnih dostojanstvenikov.

Za sprejem papeškega nuncija Pelegrinetija je kongresni odbor mobiliziral vse zagrebške vernike in okolišanske kmete. Nunciju je bil prirejen naravnost najsvetenejši sprejem strogo po določenem cerkvenem ceremonijelu. Škof dr. Premuš je zjutraj odpotoval do Križevcev nunciju Pelegrinetiju nasproti. Prihod nuncijev je bil določen za 18. uro. Pred prihodom vlaka na državni kolodvor so se zbrale množične množice na Zrinjevcu in so tvorile velikanski špalir po vseh ulicah, kjer se je pomikal velikanski sprejod cerkvenih dostojanstvenikov do Kaptola. Ko se je nuncij Pelegrinetti dostojanstveno pojavil iz salonskega voza, je navzoča množica na kolodvoru zaorila z vzkliki: »Živel! Živel papež! K njemu je pristopil nadškof dr. Ante Bauer v spremstvu vsega episkopata ter ga pozdravil v imenu vernega naroda in vsega katoliškega klera.

Nuncij Pelegrinetti se je za pozdrave in ovacije zahvalil v latinski, naglašujoč, kako je bil vedno hrvatski narod »antemurale christianitatis«, kako so sinovi hrvatski umirali v borbi za sv. križ. Sinovi hrvatski kot junaki in borci za krščanstvo so omenjeni s slavo.

Ko se je pojavil nuncij Pelegrinetti na trgu pred državnim kolodvorom, mu je tisočglava množica priredila velikanse ovacije. K njemu je pristopila belo oblečena deklica VI. razreda Visković ter ga pozdravila z besedami: »Benedictus qui venit! Množica pa je vzkliknila: »Hozana! Hozana!« Deklica je na to podarila nunciju šopek popolnoma belega cvetja. Nuncij je blagohotno ponudil svojo roko deklici v poljub, a sam je deklico pobožal po licu. Pri tem prizoru so mnogim prišle solze v oči.

V gala kočijah, v katere so bili vpreženi iskri belci, se je nuncij odpeljal med velikanskim špalirjem verne množice na Kaptol.

Ves čas sprejema so zagrebški zvonovi po vseh cerkvah zvonili. Zvenenje je trajalo skoro eno uro. Nuncij je na Kaptolu stopil z vsem episkopatom v stolnico, kjer je bila kratka pobožnost. Nato je odšel v nadškofijski dvorec. Zvečer je bila v gledališču slavnostna predstava religiozne drame dubrovniškega pisatelja Veitranica-Držića: »Žrtve Abrahamova.« Uspeh in igra vrlo problematična.

V Zagreb so prispelne množične vernih katolikov iz vseh krajev države. Zelo je pisano vrvenje. Opazovati je razne narodne noše. Udeležnikov cenijo nad 40.000.

Politične vesti.

— Mladinska politika. Milo se stori človeku, ko vidi ljubljansko mladinsko politično pečico, kako se vsiljivo ponuja železničarstvu in kako mu poizkuša dokazati, da je edini njegov prijatelj in zaščitnik. Ta naivna pečica misli, da železničarstvo nasede novim »socialnim« prerokom in da pozabi, kako so mladini zahtevali zakon za zaščito države ter zakon za železničarske stavke. Seveda, zahtevali so jih takrat, ko so se šopirili s hinavskimi državotvornimi nauki in ko so sedeli v vladi. Danes pa so v opoziciji, zato ti zakoni niso nič prida, in približujejo se železničarstvu, da bi z njegovo pomočjo omajali radikalno vlado in na ta način zopet zlezli v novo koalicijsko vlado. Kako bi bilo v tem slučaju z železničarstvom in drugim uradništvom, pa naša javnost dobro ve.

Se bolj naivna je vera »Jutrovih« politikov, ako mislijo, da je uradništvo in železničarstvo pozabilo, da temelji politična eksistenca tega lista in njegovega političnega krožka na umazanem bančnem kapitalu in da je vsa njegova politika radi te zveze udinjena podkupljenim političnim smerem. Le čitajte »Jutrove« uvodnike in čutili boste žongljanje z našimi svetimi državinami in socialnimi zadevami po dveh, treh profesionalnih politikih, ki nimajo nikakega poštenega in vestnega prepričanja v sebi in katerim gre samo za politično oblast in iz nje izhajajočo gmotno bogatenje. Kadar za politično grupo tiči bančni kapital, ali je mogoče govoriti o poštenosti in idealizmu? Na to nepoštenost smo hoteli opozoriti o priliki zadnje železničarske stavke. Ni nam treba ponavljati, da smo se zavzeli za gmotne in moralne interese tega uradništva, toda bali se nismo povedati, da tiči za »Jutrovim« socialnim besedičenjem perfidna igra, naperjena direktno proti interesom malega človeka. »Jutro« in njegovi politiki so danes brez vsakega vpliva v Beogradu in tudi tedaj, ko so sedeli v vladi, niso stili za uradništvo ničesar, pač pa so znali to uradništvo s svojim demagoškim tiskom vleči za nos in odlašati ureditev činovniškega vprašanja v nedogledne čase. Vpričo nove stavke smo naglasili, da je »Jutro« glasnik nasilne politike v Jugoslaviji in da izrablja železničarsko stavko samo za to, da bi omajalo sedanjo in pričaralo novo koalicijsko vlado. Kaka bi bila v tem slučaju svoboda in socialna pravičnost v Jugoslaviji, pa je še znano od tedaj, ko so pred letom in pol z zakonom za zaščito države in za železničarske stavke demokratiški kapitalisti zatrli za desetletja vsako socialno gibanje v našem narodu. V Sloveniji in drugod je demokratiško stranko omogočil bančni kapital. Temu bančnemu kapitalu je tudi doslej služila demokratiška politika, dokler je bila na vladi. Strahovito igro, ki si jo je dovolil bankroteur Plavšić z našo valuto, je podpiral demokratiški tisk kot višek finančne modrosti. S tem je upropastil v prvi vrsti jugosl. uradništvo, kojega definitivna gmotna sanacija stoji in pade s končnim dvigom in padom vrednosti našega denarja. Iz Plavšićevih špekulacij so se mastile demokratske banke in te banke se potem finansirale demokratiški tisk. Po drugi strani pa je ta tisk branil Plavšićevo politiko in na ta način za par umazanih grošev prevaral državno in privatno uradništvo cele Jugoslavije za njegova najumnejša socialna in gmotna stremeljenja. To so zakulisni dogodki, ki stoji v najtesnejši zvezi z uradniškim vprašanjem in z vsemi njegovimi pokreti, katerih pa ne smemo pozabiti, kadar hoče demokratiški tisk zvaliti krivdo pri tem vprašanju na povsem sporedne činitele. V prihodnjih dneh po potrebi začnemo ponatiskovati »Jutrove« uvodnike iz prejšnjih let, da spozna naša javnost prej hinavščino mladim, glasila.

— Neosnovane vesti o odstopu Pašićem. Demokratiški časopisje in tudi nekateri drugi radikalni listi so približno včeraj poročili, da namerava odstopiti ministrski predsednik Pašić in se popolnoma potegniti v privatno življenje. Njegovo vodilno mesto ima prevezeti Ljuba Jovanović, da tako prepreči razkol v radikalni stranki. Te vesti so tendenciozne in brez podlage.

— Volitve v Ameriki. Po Hardingovi smrti je začasno prevzel mesto predsednika njegov namestnik Calvin Coolidge, ki bo na vladi do volitev. Volitev novega predsednika se vrši v novembru 1928. leta in izvoljeni prevzame svoje državniške posle začetkom marca 1929. leta. Pri volitvah bo poleg dveh največjih strank, republikanske in demokratiške, igrala važna vloga tretja stranka, ki bo združila v svojih vrstah vse nezadovoljne elemente. Znani voditelj ameriškega delavstva Compers namerava nastopiti z močno delavsko opozicijo, usmerjeno proti obstoječemu režimu. Na čelu nove stranke pa bo republikanski senator Gogson. Poleg teh dveh stopa na površje političnega življenja tudi znani bogataš Ford, ki je v javnosti zelo priljubljen. Demokratiška stranka namerava podpreti njegovo kandidaturo. Mesto predsednika je torej predmet živahne volilne kampanje.

Gospodarstvo.

III. LJUBLJANSKI VELESEJEM.

Kakor malokateri narod, so umeli Slovenci takoj po preobratu polskati si svojo gospodarsko rešitev. Geografska lega in naravna bogastva ožje domovine so jim kazala pravo pot. Slovenija je po svojih vodnih silah in neizčrpnih premogovnih bilah poklicana potegovati se za prvenstvo na polju industrije v Jugoslaviji. Sicer je bila industrija v Srbiji pred vojno že močno razvita, a jo je vojna dočela uničiti. Hrvatska industrija je bila v povojnih, a v Sloveniji je bila industrija v tujih rokah. Slovenija je živela od živinoreje in lesa, v poljedelstvu je bila vedno pasivna. Po vojni pa je ta pasivnost narasla tako, da bi je ne krili niti dohodki iz živinoreje, ki jo je pa vojna tudi oslabil.

Zato je bil edina rešitev prehod k industriji, s čimur se je položil temelj narodni gospodarski ozdravitvi. Kmalu so se začeli kazati uspehi in cela vrsta novih podjetij je bil sad gospodarske preorijentacije. V svrhu nadaljnjega razvoja pa je nastala potreba, dobiti o našem gospodarstvu jasno sliko in bolj kakor vsaka statistika nam to nudijo razstave in vzorčni sejmi.

Razstava sama ima pretežno poučni namen, vzorčni sejem zasleduje trgovsko stran, a dosega tudi namen razstav. Ko se je sestavil odbor za prireditve prvega ljubljanskega velesejema, je bilo dosti malodušnih ljudi, ki so smatrali poskus za predrzen in že v naprej ponesrečen. Skušnja pa je pokazala nasprotno. Prvi ljubljanski velesejem je bila triumfalna manifestacija naše mlade industrije s sijajnim uspehom. Prvi smo videli na lastne oči, da ni bila samohvala, kar smo čuli in čitali o naši industriji. Prvi ljubljanski velesejem je pokazal, da imamo industrijo, ki proizvaja mnogo izdelkov, katere smo doslej naročali od zunaj. Zlasti razveseljeval je bila velika udeležba od strani Srbov in Hrvatov. Ta udeležba ni le povečala zunanjega utisa velesejema, temveč je pomenila za našo industrijo velik trgovski uspeh, ker ti niso prišli iz radovednosti, temveč s namenom, sklepati dobre zveze s našimi industrijalci. Trgovski uspehi niso izostali; industrijci so pridobili izdatno povečani krog odjemalcev, marsikateri pa si je naravnost omogočil eksistenco. Glavni namen, ki ga je imel prvi ljubljanski velesejem, je bil sijajno dosežen.

I. Ljubljanski velesejem leta 1921: 470 razstavljalcev, obiskovalcev nad 100.000, sklenjenih kupčij za 150 milijonov dinarjev. Razstavni prostor 25.000 m².

II. Ljubljanski velesejem I. 1922: 700 razstavljalcev, preko 120.000 obiskovalcev, sklenjenih kupčij za 335 milijonov dinarjev. Razstavni prostor 40.000 m².

Oba velesejema je posetilo tudi mnogo gostov iz drugih držav, in to iz: Romunije, Čehoslovaške, Italije, Avstrije, Madjarske, Poljske, Nemčije, Angleške, Francije, Belgije, Grške, Alžira, Tunisa, Egipta in Turčije (Carigrad).

Posamne domače tvrdke, zlasti mlajše, ki so nastopile na prvem velesejmu in skromnosti, so na drugem že zadobile značaj vpeljane in močne industrije. Napredek, ki se kaže na razstavemnem prostoru pri posamnih tvrdkah, bo brezdvomno zanje velikega trgovskega pomena.

Razume pa se, da Ljubljani in Sloveniji ne more in ne sme biti zgolj na tem, da samo prodajajo v druge dele države, temveč prav tako tudi na tem, da kupujejo, kar proizvajajo drugi deli. Zato »Ljubljanski velesejem« ni omejen na produkcijo Slovenije, ampak je na njem dana prilika za izložbo vzorcev proizvodov iz vse države. Naša težnja mora biti, da se čim bolj spo, znajo vsi deli države med seboj, da si prodajajo drug drugemu, kupujejo drug od drugega.

Pa ne samo to. Nobena država ne more sama proizvajati vseh potrebščin. Tudi industrijalno najrazvitejše države so v večji ali manjši meri navezane druga na drugo. Ljubljani je zaradi svoje obkrajne lege proti zapadni Evropi in zaradi bližine morja tudi za blago inozemskega izvora, ki ga je treba uvažati, jako ugodno sejsko mesto. Zategadelj je na »Ljubljanskem velikem sejmu«, četudi je namenjen za prvi vrsti za blago, ki se proizvaja v naši državi, vendar dana tudi prilika za sklepanje kupčij tudi s inozemskim blagom, ko bodo njega vzorci izloženi ali v posebnih zgradbah ali pa v trgovskem oddelku sejma.

Naj bi bil III. Ljubljanski velesejem, ki se vrši pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. od 1. do 10. septembra letos, najslajnejša manifestacija našega narodnega gospodarstva in naj bi doprinesel k temu, da ugled naše ekonomike moči v inozemstvu še bolj poraste.

Legitimacije za obisk in polovično vožnjo prodajajo po Din 50 vsi večji denarni zavodi. Legitimacije za enkratni obisk se bo dobila za Din 15 pri vstopu na sejmšče.

KMEČKI GOZD.

Na glavni skupščini naših gozdarjev se imajo razpravljati, kakor povzamemo iz dnevnega reda, zelo važna gozdarsko-gospodarska vprašanja.

Eno izmed teh glavnih vprašanj in važnih nalog je kmečki gozd, njegov pomen in njegovo gospodarstvo. Izkaz, ki ga je sestavil odlični naš strokovnjak g. ing. Anton Šivic v svojem članku »Gozdarstvo v Sloveniji« in ki je po našem mnenju najvažnejši spis krasnega gospodarskega almanaha, dokazuje, da imamo v Sloveniji razmeroma malo prav razsežnih veleposestev, pač pa precej srednje velikih, ki so večinoma v rokah trdnih kmetov. Največ je pač malih posestnikov, ki jim gozd služi večinoma v dopolnilno in pomoč pri kmetiji. Kmečkih gozdov imamo pri nas — ako vpoštevamo le posestva izpod 50 ha gozda — kakih 71% vseh gozdov v Sloveniji — torej kakih 490.000 hektarov. V tej številki pa niso poštešiti kmečki skupni gozdi, ki so last posameznih sosesk in sosesestnikov (večinoma kmetov), ki jih je 18.023 ha.

In poleg vseh teh posestev naj navedemo še precej velikih planinskih kmetov, lastnikov nad 50 do 300 ha gozda, ki ležijo v višini nadmorski legi in nimajo produktivnosti velikih posestev v nižinah.

Da je kmečki gozd važen del kmetije, glavni rezervni fond in hranilnica in takorekoč hrbenica vsakega večjega kmetijskega gospodarstva, je stara resnica, ki se kaže v povojnem času v posebnem novem poudarku. In ker se naš kmet zaveda te svoje moči, ga sploh ne prodaja in tudi ne prodaja za slepo ceno, marveč si rajši najema dolg. Pač pa prodaja svoj les. In tu se zgodi včasih, da se da omaniti po sedanjih visokih cenah in da izkupljeno denar vporabi na — negospodarske načine. V tem sicer ne pogostem pojavu tiči malce nevarnosti, katero naj bi pregal pravilni poduk našega kmeta, da je treba ukoriščanje gozda porazdeliti na več let in z gospodarsko pametjo vihteti v sedanjih časih pač zelo nabrušeno kmečko sekuro.

To kmečko poglavje lesne produkcije danes namenoma poudarjamo posebej. In gotovo ima tudi svojo precejšnjo vlogo — podlago za vprašanje naše lesne trgovine in eksporta, katero je velezanimivo opisal g. Ernest Hienig v gozdarskem almanahu. Seveda danes mi Slovenci sploh še nimamo prave organizacije in lesni produkciji in trgovini. Se manj organizacije in sistema je v našem kmečkem gozdarstvu in njegovi produkciji. Treba je tedaj zlasti na tem polju urediti in dvigniti pravi smisel in poskrbeti za pravilno in najbolj uspešno gospodarstvo in ukoriščanje kmečkih gozdov in njihovih bogatih donosov.

OBISK IZLOŽBE V MARIBORU.

Maribor, 17. avgusta 1923.

Na razstavo vodita dva vhoda, eden iz Prešernove ulice, skozi »grajsko vrata«, drugi iz Cankarjeve ulice skozi glavni vhod dekliške meščanske šole, kjer se v pritličju nahaja izložbena upravna pisarna, v ostalih prostorih pa glavni del razstave.

Za obiskovalce se priporoča vhod iz Cankarjeve ulice, kjer ima v prostorih glavne razstave največjo izbiro in najboljši vtis in ker marsikdo posebno izmed vnanjih obiskovalcev, ako gre skozi grajska vrata in če ni opozorjen, preze objekt C, to je razstava v veliki Oltzovi dvorani. Nasprotno pa si ogleda zaporedoma brez posebne opozoritve vse objekte. Na hodniku objekta A takoj opazimo veliki kip kralja Aleksandra I., okrašen z zelenjem in okusnimi dekoracijami.

Obiskovalcem se priporoča, da prično s pregledom levo na hodniku. Pod števil. 1 najdemo v mali sobi kar 15 slik umetnega slikarja iz Slov. Bistrice Maksova Rovška. Ta razstava, ki nudi nekaj zelo pogojenih motivov posebno za pristoje ljudstvo, bi bila bolj na mestu na svetlem hodniku, ako ni bilo dobrih primerenega prostora. Par korakov naprej od te sobe, zunaj pred drugo razstavno sobo se nahaja razstava Frana Čučeka, Ptujo ozir. Strnišča. Tu imamo stroje in zelo zanimive izdelke pletenih iz Strnišča. V sobi poleg imamo pred sabo veliko razstavo specialne trgovine s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami Anton Rudolfa Legata, katerega razmnožili, zlasti pa računski stroji vzbujajo splošno zanimanje. V istem prostoru se nahaja slična tvrdka American Import & Co. ter I. Jugoslovanska tovarna barvnih trakov in karbon papirja bratov Čopić. Poleg se nahaja dvorana, v kateri se nam predstavlja nova industrija: plutovina, zastopana po dveh, ozir. po treh tvrdkah, in I. mariborska tovarna zamaškov itd. F. Ogrizek novejšega datuma. Pozornost vzbujajo slika starega gradu, napra-

viljena iz plutovine. Na hodniku pred stopnicami v prvo nadstropje se nahaja lesna trgovina Vodišek in v ozadju Weljak Karel, tovarna pohištva in klubna garnitura tvrdke Kuhar. Na hodniku desno pisarne se nahajajo izdelki pekarskega mojstra Schöber, v sobi poleg pa tvrdke za kose in srpe (Kieffer) Ahaič iz Trčiča, železarna Muta ter električni zavod za emailiranje pločevine in koles (Skof). V tem oddelku se nahaja tudi razstava veletrgovine z železnino Pinter-Lenard. V prehodnem prostoru v telovadnico se nahaja še tvrdka Welker-Werke, Dunaj, Franc Schell, izdelovalnica blagin in kar tu semkaj ne spada, tudi mizarstvo mojstra Volčiča.

— Poročilo z žitnega trga. Ves teden so cene nazadovale, če tudi je prišlo le malo robe na trg. Vestni o znižani izvozni ceni so tendenco malo očvrstile. Franko odajna postaja se je trgovala pšenica bačka din 3.40, banatska 3.375, koruza 275, oves volvodinski 275, bosanski originalni 257,50, rešetani 265, moka »0« 575, otrobi 125. V Ljubljani notira koncem tedna pšenica moka »0« 655, št. »3« din 5.55, št. 7 din 400, otrobi drobni 190, oves 360, koruza 250 — 340 din.

— Zagrebška blagovna borza 17. avg. Na produktini borzi notirajo: Oves slavonski, franko vagon Drenovci, 1 vagon 275; slavonski rešetani, pariteta Zagreb povpraševanje 282½, ponudba 285. Koruza, bačka pariteta Sisak, povpraševanje 305; sremska pariteta Zagreb, ponudba 317½. Moka bačka na bazi »0« povpraševanje 565, ponudba 575. Sladkor kockasti, franko skladišče Zagreb 16 mtc po 2150.

Tendence čvrsta, posebno za Koruzo.

— Zagrebški žitni trg. Za 24. avg. 17. avg. Cene v dinarjih za 100 kg, postavno bačka, odnosno volvodinska postaja notirajo: Pšenica 79/80 kg, 340. Zolta koruza 275 — 280. Oves za pivovarne 287,50, za krmo 275. Oves 265 — 280. Moka pšenična »0« 575 — 600, »2« 530 — 575, »6« 525 — 550, za krmo 225 — 250. Drobni otrobi 140 — 180, debeli 175 — 200. Tendence mirna.

— Novosadska blagovna borza 17. avgusta. Novi Sad 17. avg. Na produktini borzi notirajo: Pšenica bačka 79/80 kg, 2 — 3%, ponudba 342 in pol; bačka 80 kg, 2%, duplikat kasa, 9 v. 240 — 345; 80 kg 1 — 2% 5 v. 337 in pol; sremska 80 kg 1 — 2%, duplikat kasa 5 v. 337 in pol; sremska, 80 kg, 2% 100% kasa 4 v. 337 in pol; banatska 79/80 kg pariteta Zenta, duplikat kasa 2 v. 340; srbljanska 78/79 kilogramov pariteta Beograd, duplikat kasa 8 v. 310. Ječmen bački 65/66 kg Subotica 3 v. 270; sremski 64/65 kg, ponudba 270. Oves bački 4 in pol v. 265; bački duplikat kasa 3 v. 265. Koruza bačka 8 v. 280 285; bačka defektna 2 v. 175; banatski 11 in pol v. 272 in pol; pšenica Zenta, duplikat kasa 2 v. 285. Piščali bell, bački ponudba 400. Moka bačka »0«, 1 v. 545; »2« ponudba 525; »3« ponudba 470; »6« povpraševanje 405. Tendence neizpremenjena.

— Beogradska blagovna borza 17. avgusta. Beograd, 17. avg. Na produktini borzi notirajo: Pšenica 78/79 kg, 2 — 3% pariteta Beograd promptno, ponudba 313. Povpraševanje 315. Koruza franko Beograd promptno povpraševanje 285; franko šlep obala Beograd, ponudba 290. Ječmen srbski, franko Beograd, promptno ponudba 270, povpraševanje 260. Oves franko Klenak, prompt ponudba 262,50 — 265. Moka »5« banatski franko Beograd, ponudba 500. Otrobi franko Beograd, bruto za neto ponudba 150. Tendence neizpremenjena.

— Obrtni šod v Ljubljani. Kakor smo že poročali, se vrši 8. septembra ob 10. uri dopoldne v dvorani »Kazine« obrtni šod. Za šod vlada splošno zanimanje, ker bo to edino zborovanje vsega obrtništva v tekočem letu. Referate na tem shodu bodo imeli prvaki obrtništva g. Rebek iz Celja, Zadravec iz Središča, Ravnikar in Oblak iz Ljubljane. Dolžnost vsakega obrtnika je, da se udeležiti tega shoda, na katerem se bodo razpravljala zgolj stanovska vprašanja. — Šod se je določil za čas velesejema, tako, da imajo vsi, ki si kupijo seljsko legitimacijo, polovično vožnjo po železnicih. Opravičilo ne velja nobeno, kdor je obrtnik in mu je na srcu dobrobit obrtništva, ta mora 8. septembra na shod!

— Transportne dajave udeležencem Prškega velesejema v Čehoslovaški in Jugoslaviji. Prometno ministerstvo kralj. SHS in ravnateljstvo Južne železnice v Ljubljani je dovolilo udeležencem Prškega velesejema, ki se izkazuje z legitimacijo (iste izdajajo zastopniški uradi Čehoslovaške republike) 50% popust na železnicih brez prekinjenja vožnje in na razl. Popust je veljaven za vse osebe in brzo-vlake št. 4 — 5. Ministerstvo železnice CSR je tudi odobrilo 33% popust na vseh državnih progah brez razlike vlakov in na razl.

— Popust pri vdiranju potnih listov udeležencem Prškega velesejema. Ministerstvo zunanjih zadev je ugodilo prošnji uprave praških velesejmov in določilo, da se udeležencem velesejema iz Kralj. SHS dovoli 75% popust. Virumi se bodo tudi izdajali za ¼ ceno.

— I. Jugoslovanski kongres trgajočih vrtnarjev kraljevine SHS se vrši v dnevi 1. in 2. septembra t. l. v Ljubljani. Kot vsaka druga panoga tako stremi tudi poklicno vrtnarstvo za ciljem, da se dvigne na čim višjo strokovno stopnjo ter z združenimi močmi uresniči svoje ideje in varuje svoje stanovske interese. Vprašanje čim tesnejše združitve vseh trgajočih vrtnarjev je za vsakega posamnika življenjske važnosti, vsled česar so prijaviteli udeležbo na kongresu skoraj vsi pripravljalnemu odboru poznati vrtnarji. Pozivljajo se pri tej priliki vsi ostali vrtnarji, ki se niso prejeli vabil, da sponoročnemu do navedenega naznaka »Odbor vrtnarskega kongresa« v Ljubljani, da se jim zamore pravočasno doposliti program kongresa in legitimacija za znižano vožnjo po železnicih.

— Gozdarstvo v Sloveniji je naslov knjigi, ki jo je pravkar izdala ljubljanska podružnica Jugoslovenskega žrnarskega združenja v spomin na kongres, ki se vrši v sredi avgusta t. l. v Ljubljani. Ta spomin-ska knjiga, ki jo je uredil ing. Anton Šivic, vsebuje sledeče aktualne članke: Geografski in geološki opis Slovenije, napisal ing. V. Putick. — Gozdarstvo v Sloveniji, napisal ing. A. Šivic. — Lesna industrija v Sloveniji, napisal D. Gortup. — Razvoj doma-čih lesne obrti, napisal J. Goederer. — Lesna trgovina in eksport, napisal E. Hienig. — Možnosti nadaljnjega tehničnega razvoja gozdarstva z ozirom na izrabo vodnih sil v okviru elektrifikacije dežel, napisal dr. ing. Král. — Agrarna politika in agrarne operacije v Sloveniji, napisal dr. Spiller-Muys. — Zagradba hudoornikov v Sloveniji, napisal ing. V. Fasan. — Gozdi verskega zaklada v okolišju blejske gozdne uprave. Izlet na Poljuko, napisal ing. Z. Ziemfeld. — Planine v Bohinju in okoliščji Bleda, napisal O. Detela. — Razvoj Trboveljske premogokopne družbe. — Lovstvo v Sloveniji, napisal ing. A. Šivic. — Ribarstvo v Sloveniji, napisal S. Plemelj. — Poleg teh strokovnih razprav so v knjigi opisi onih krajev, kjer se vrše zborovanja in izleti, torej Ljubljane, Bleda in Bohinja. Ti prispevki so iz peresa dr. R. Andrejke. Knjiga ima okrog 200 strani ter le opremljena z 42 slikami, ki predložijo gozdarske, lesnoindustrijske, lovske, planšarske, rudokopne in pokrajinske prizore. Med slikami je 16 po Jugoslovanski tiskarni krasno izdelanih prilog. Knjigo vsled mnogovrstne in pomen vsebine vsestransko priporočamo vsem prijateljem gozdarstva in kmetijstva, ljubiteljem lova in prirode ter vsem, ki se zanimajo za gospodarski razvoj Slovenije. Nabavila se pri podružnici Jug. šum. združenja v Ljubljani, Križanke št. 1, katera jo oddaja nečlanom družba po lastni reziški ceni 45 Din in katero naj si pač kupi in prebere vsakdo, ki ne pozna našega gozdarstva in njegovih zakladov. Smelo trdimo, da je to delo eno izmed najlepših publikacij iz našega osvobodjenja, pravi in bistren dokument sistematičnega dela in našega ogromnega naravnega bogastva.

— Čehi o današnjem Trstu. »Pondel-nik« piše o današnjem Trstu nastopno: Ne-ko smo fantazirali o koridorju. Notranje meje nam niso več zadoščale. Republika je hotela k morju in onostran morja. Koridor v Trst. Danes smo nekoliko skromnejši. Zella bi bila tudi ničeva. Mi vemo, da Trst ne bo več živel. Trst mora biti samo italijanski in nič drugičen. Tisočkrat ljubši italijanski in mrtev, kakor pa v lasti koga drugega in živ. Mrtev je Italijani ne bo-je. Pred živim strepetajo. Niti kot truplo ga ne bi izročili, da ne bi okrevaj niti v ne-prilog. Odgovor naj napišejo zavzeti Italijani.

— Kilogram konjskega mesa 1 milijon papirnatih nemških mark. Iz Berlina poro-čajo, da zadnje dni strahovito narašča dra-žinja. Tako se draži tudi konjsko meso, ki se prodaja 1 kg po 1 milijon papirnatih mark.

— Dobava slame. Pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 30. avgusta t. l. druga ofertal-na licitacija glede dobave 180.000 kg sla-me. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesen-tom na vpogled.

— Dobava grafitnih rlinč in rlinč iz kavčuka. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 5. sept. 1923 pismena licitacija za dobavo 40.000 komadov raznih grafitnih rlinč in rlinč iz kavčuka. Podrobnosti podatki s šteč-jalnimi pogoji za dobavo so v pisarni tr-govske in obrtniške zbornice v Ljubljani in pri glavnem ravnateljstvu in-teresa-tom na vpogled.

— Konferenca glede projekta nove carinske tarife. Glasom informacij s strani ministrstva trgovine in industrije so vesti, ki so jih objavili v zadnjem času nekateri dnevniki o konferenci glede projekta no-ve carinske tarife netočne. Ministrstvo trgovine in industrije ni konferencie, ki se je baje (po poročilih dnevnikov) vršila v Beogradu, in dvorani razredne loterije, niti sklicalo in niti se je glede tega vprašanja vršila že kakšna konferenca.

— Avstrijski davek na poslovni promet od luksuznega blaga. V Avstriji se je pred kratkim uvedel splošni davek na po-slovni promet v izmeri 1%. Poleg tega se od luksuznih predmetov pri prometu v podrobnih prodaji pobira povišani prometni davek v izmeri 12%. Za podrobno prodajo se smatra vsaka prodaja, pri kateri ne kupi blaga poklicni trgovec v ta namen, da ga v neizpremenjeni ali predelani obliki proda naprej. Ako si hoče trgovec naba-viti luksuzno blago za nadaljno prodajo in si pri tem prihrani 12% prometni davek, mora v smislu avstrijskih predpisov o dav-ku na poslovni promet dokazati z urad-nim potrdilom obstoj in vrsto svojega ob-rata. Potrdilo se mora pokazati pri vsak-em nakupu ako ni dobavitelj z odjemal-cem v stalnih poslovnih stikih in sta mu natanko znana vsebina in doba veljavnosti uradnega potrdila. Uradna potrdila, ki se potrebujejo, da si trgovec prihrani 12% luksuzni davek, izdajajo avstrijska davčna oblastva I. stopnje. Inozemcem izdajajo ta oblastva uradna potrdila le, ako predložo potrdilo katere avstrijskih trgovskih obrt-nih in industrijskih zbornic (Feldkirch, Graz, Innsbruck, Celovec, Linz, Salzburg in Wien) o obstoju njegovega obrtnega ob-ra-ta. Zbornice izdajajo potrdila vsakemu inozemskemu trgovcu, ki dokaže, da je v resnici trgovec. V tem primeru se smatra za zadosten dokaz potrdilo trgovske zbor-nice, v katere okolišju izvršuje trgovino, ali potrdilo avstrijskega konzularnega za-stopnika njegovega okolišja. Interesentom je seznan blaga, ki se v Avstriji glede plačevanja davka na poslovni promet smatra za luksuzno blago, za katero se pobira davek le v podrobni prodaji, in vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Razgled po slovanskem svetu.

— Manevri čehoslovaške armade. Ka-kor lanske leto, se vrše tudi letos veliki mane-vri čehoslovaške armade in sicer za-četkom septembra v okoliščji Poltške. Šef generalnega štaba gen. Mittelhauser je v spremstvu višjih častnikov že pregledal teren. Manevri se udeležijo tudi prezident Masaryk. Listi pozivljajo prebivalstvo, naj gostoljubno sprejme narodno vojsko in s tem dokaže, da se zaveda, kolikšnega pome-na za narod in državo je dobro oborožena in izveščena armada.

Šolstvo.

POZIV VIŠJEGA ŠOLSKEGA SVETA.

Višji šolski svet pozivlja z ozirom na odlok z dne 27. dec. 1921 št. 8824 vse one učne osebe brez stalnega učnega službene-ga mesta, ki že imajo zrelostni izpit ter jih je pristolna okrajna (mestna) šolska oblast razrešila od službe na dosedanjem začasnem učnem mestu, naj se prijavijo v službo sklicujoč se na ta odlok pri okr. šolskih svetih v področju okr. glavarstva in Brežicah, Črnomlju, Konjicah, Ljutomeru, Mariboru, Slovenjgradcu predvsem pa pri okrajnem glavarstvu (šolskem oddelku v Murski Soboti.) Vsaka zgoraj omenjena oseba mora priložiti vložiti do 25. avg. t. l. in sicer vsaj pri treh navedenih okr. šolskih oblastih, če že nima zagotovila za določe-no učno mesto v kateremkoli izmed ome-njenih krajev. V prijavi mora navesti vse tri okraje, za katere se je prijavila.

Višji šolski svet bo smatral, da je uč-na oseba ki se ne izkaže 1. oktobra t. l. da je službo že nastopila, izstopila iz šolske službe s posledicami §§ 15 in 18. navedbe blvše deželne vlade z dne 14. februarja 1919 št. 361 Ur. l.; njeno mesto bo v sme-lu zasedel z drugo učno osebo.

Prizadete učne osebe se opozarjajo da se bi smatrala odklonitev po okr. šolski obla-sti določenega mesta za izstop iz učniške službe z zgoraj navedenimi posledicami.

Ako bo morda prešla učna oseba po-motoma dekret od več okr. šol. oblastev, velja brezpogojno oni s prejšnjim datumom.

V dvolitnih primerih bo določil mesto višji šolski svet. Ta razglas naj vzamejo na znanje tudi one zgoraj omenjene učne osebe, ki bi morda ne prejele še posebnega obvestila od pristojne okr. šolske oblasti. Potni stroški za novo učno mesto se po-mrjejo.

OBRATNODALJEVALNE ŠOLE V LJUB-LJANI ZA VAJENCE.

Med vojno in po vojni 2 leti smo bili za vajence brez vsakega šolskega pouka. Še-le v letu 1920/21 in 1922 se je zopet vršila šola in letošnje leto pa je bila zo-pet zaprta — vsled nekritja stroškov za vzdrževanje pouka. Do leta 1921/22 je država kri-la dvestotine stroškov nadalje pa nič več.

1.) V letu 1920/21 je na »Moški strokovni nadaljevalni učni in oblaščni obrti« 242 vajence obiskovalo v 8 od-dekih I. razred, nadaljnih letnikov ni bi-lo prvo leto, ker tudi med vojno se je na ljudskih šolah prav malo poučevalo in isti vajenci ne bi mogli priti v višje razrede — to vsled žalostnih razmer svetovne vo-jne, da je bila tudi mladina le v malem ob-segu udeležena šolskega pouka. Po stro-kah se dele vajenci oblaščine: 88 črevlja-jev, 61 krojačev in krznarjev, 14 jermenar-jev in sedlarjev skupaj 163 vajencev. Umet-ne obrti pa: 15 črkostavcev, 9 tiskarjev, 7 knjigovozov, 6 fotografov, 2 črkoslikar-jev in pleskarjev, 7 tapetnikov, en košar, 2 zobotenika, 8 zlatarjev in 2 pasarja, sku-paj 79 vajencev. V tem letu je država pri-spevala 13.226.— kron, občina ljubljanska 3173,33 kron, trgovska in obrtna zbornica 1000 kron, krojaška zadruga 440.— ter razni zavodi itd. pa 2003.— kron. Skupaj 19.843,33 kron in se je s tem zneskom kri-lo stroške šole.

V letu 1921/22 pa je bilo na tel šoli 10 oddelkov in sicer 1 razred pripravljani, 4 oddelki I. letnika in 5 oddelkov II. letnika. Vpisalo se je 345 in ob zaključku leta šole obiskovalo je le še 268 vajencev. Med šolskim letom opročeni in nekaj izostali, skup-no 77 vajencev. Po strokah se dele: 55 kro-jačev, 8 krznarjev, 2 dežnikarja, 87 črevlja-jev, 2 jermenarja in 12 sedlarjev, skupno 166 vajencev. Umetne obrti pa je sledeče: 19 pleskarjev, 1 lakirar, 3 črkoslikarji, 7 fotografov, 10 knjigovozov, 13 tiskarjev, 18 stavcev, 3 litograf, 2 fotokomograf, 1 stereotiper, 8 tapetnikov, 12 draguljarjev ali zlatarjev, 3 pasarji in 2 pletarji; skup-no 102 vajenca. V tem letu pa država ni ničesar prispevala za stroške kakor poprej dvestotine, temveč samo občina ljubljanska in razni zavodi v skupnem znesku 10.610 K izdatkov pa je bilo 22.240 k, torej priman-klaja za 11.630 K to je čez 100%. Tako sli-ko imamo samo na eni šoli izmed še osta-lih sterih, izvezmiš trgovsko dremjalno šo-lo.

2.) Strokovno nadaljevalno za stavbin-ske obrti pa je v letu 1920/21 obiskovalo 361 vajencev na 9 oddelkih in sicer 2 raz-reda pripravljani, 5 oddelkov I. letnika in dva oddelka II. letnika. Za to šolo prispe-vala je država 15.693,33 K, občina ljublj. 3756,67 K, zavodi in korporacije 4090 K, skupno 23.540.— K. V letu 1921/22 je bilo 432 vajencev na 12 oddelkih 4 oddelki pripravljani, 3 oddelki I. letnika, štiri od-deki II. letnika in 1 oddelki III. letnika. Obiskovalo je lesne stroke: 127 mizarjev, 45 tesarjev, 4 kolariji, 1 strugar, 3 stolariji, in 4 sodarji; skupno 184 vajencev. Kevins-ke stroke pa 132 stavbenih ključavničar-jev, 41 kleparjev, 10 kovačev in 2 instala-terja; skupno 185 vajencev. Stavbinske obrti pa 55 zidarjev, 3 pečarji, 1 kamnosek, 2 dimnikarja in 2 krovca; skupno 63 vajen-cev.

Spominjajte se

„Družbe sv. Cirila in Metoda“!

Kultura.

— Slavnostna operna predstava na čast udeležencev kongresa Jugoslovanskega Šumarskega Udruženja v Ljubljani bo v opernem gledališču v torek dne 21. avg. t. ob 8. uri zvečer. Na željo podružnice Jugoslovanskega Šumarskega Udruženja v Ljubljani se izvalja D. Albertova opera »Nizava«. Vlogo Martje poje g. Thalerle, vlogo Nuri g. Kerenjakova, Sebastiana g. Lavar, pastirja Padra g. Sovilski, Tomasa g. Zupan, Moruoca g. Pugelj in vlogo pastirja Namda g. Banovec. Dalje nastopijo g. Stilič, g. Matičičeva in g. Jermolova. Dirigirja kapelnik g. Matičič in režiser g. Savastjanov.

— Šestdesletni gledališki oder vabi Intelektualno gospodstvo in gospode, ki čutijo zmagovito do gledališke umetnosti in imajo veselje do udeleževanja v duhu kulture in napredka, da prijavijo svoj pristop na sejo dne 31. avgusta t. na naslov: Šestdesletni gledališki oder, Florijanska ulica 37. A.

— Nove gledališče v Subotici. Finančno ministrstvo je odobrilo posojilo 5 mil. dinarjev za zgradbo novega gledališča v Subotici. Mestna občina pa je prispevala 13 mil., tako da bo mogoče začeti z gradnjo že prihodnje dni.

— Cankar v poljski. Poljski list »Dziennik Peczniński« je našel, kakor je razvidno iz ene zadnjih števil, dobrega prevajalca za slovenščino. Omenjeni list je priobčil 12. km. v prevodu Cankarjevo črtico »Lisjak«. Prevod se bere jako gladko in želi bi, da bi gospod D. K. še nadalje pridno sezgal po našem lepovestu, ki je v literaturi žal tako malo zastopano, da nam je vsak najmanjši napredek dobrodošel. Na ta način bo poljska javnost najlažje in najprej zvedela za svoje plemske brate.

— Zgodovinske anekdote II. zvezek. Zbral dr. Vinko Šarabon 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 16. Anekdote so kratke zgodbe, ki so se v resnici dogodile, ali pa, ki naj bi se bile dogodile. Vsaka anekdota ima poanto, zamisel, nauk, duhovito ali pa, kar drugi imajo celo zbirke anekdot, ki so točno opredeljene na čas, na posamezne stanove, kraje itd. Dr. Šarabon je začel tozadevno pri nas šele orati ledino in pričel je v »Mentorju« nekaj poučnih in zabavnih prilogic. Z drugim zvezkom svojih zgodovinskih anekdot, ki so izšle razmeroma jako hitro za I. zvezkom, nam je dal knjižico, ki čimerno razvedri, vesele, nepravilno razporejene, žalostne spravi v dobro voljo, ljubiteljem zgodovine da nove zgodovinske hrane, entuzijastom gledališčarjem pogled za kulise, glasbenikom odpre »predaja« muzikalne veselosti, skratka vsakdo pride na svoj račun. Anekdote so veselo prebrane in prebrane in kar mudi pisatelj niso vsakdanje žale, ampak dobro premišljene dogodivščine, ki so celoti usmerjene v poučno smer. In to dale Šarabonovi zbirki posebno vrednost, odkritosrčnost, ponos, prebrisanost, mega iz njih, učitelj bo s temi anekdotami poželjiv pouk, prav vsakdo bo imel korist od njih. Za razsvetlavo kot: dr. arca, domoljubnost, hladnokrvnost, nagajivost, točnost, odkritosrčnost, ponos, prebrisanost, skopost, prisotnost duha itd. nam kaže bogastvo, mnogovrstnost in vsestranost obdelane snovi. Knjižica bo v sedanjih resnih in težkih časih za vsa v zadnje gorke vas in nam nudila marsikatero veso urico prijetnega odpočitka in vesele zabave.

— Faust na Kitajskem. Neki angleški list poroča: Te dni igrajo na Kitajskem novo dramo, ki so jo sestavili po Ooethejevem »Faustu«, katerega so seveda predelali po svoje in ga prikrojili kitajskemu okusu. Marjetico odvedejo roparji na grad nekake samostanika, kjer mora revica mrtveti. Tedaj se pojavi — Faust, ne kot učenjak, temveč kot čarovnik, ki se je v Marjetico zaljubil in jo hoče rešiti. Ona je še vedno čista in nedolžna in ga je s svojimi plesi in akrobatskimi umetnostmi čisto očarala. Faust premeta roparja, katerega doleti za kazen sto udarcev po podplatih. Marjetica, ki je zdaj svobodna, kar joka od veselja, poljubuje svojemu rešeniku roko, ta pa zbeži po vseh štirih, in ga je kar sram zahvale.

Glasbeni vestnik.

— Koncert Kovač-Matačić. Danes, v nedeljo 19. t. m. koncertujeta v Zdraviliškem domu v Rožaki Slatini naša rojaka g. Leopold Kovač, tenorist kralj. opere in g. Lovro Matačić, kapelnik kralj. opere v Ljubljani. G. Kovač bo pel nekaj jugoslovanskih umetniških pesmi in na pripriljubljenejshe operne arije. G. Matačić pa zaigra dve efektivni klavirski točki. Na izredni užitek opozarjamo posetnike zdravilišča.

— Koncert I. ruskega balalaškega orkestra Dordje Černojarovca se vrši danes v soboto in jutri v nedeljo zvečer na vrtu hotela Štrukelj. Vstop prost.

— Glasbena Matica v Ljubljani pripravlja večjo turnejo po Češkoslovanskem. Pregovori so v teku.

— Prof. Fran Lhotak je izvoljen za rektorja kr. Muziške akademije v Zagrebu za l. 1923—24.

— Kompozist Josip Stolcer se nastani v Zagrebu kot učitelj tamošnje kr. Muziške akademije.

— Skladatelj Ljubo Štrancar je predal zagrebškemu Nar. kazališču novo opero »Hlasnaginic«.

— Hlahole iz Praga poseti meseca aprila 1924 Jugoslavijo z sborem 120 pevcev.

— Jugoslovanski mušičar. Pod tem naslovom je začel izhajati v Zagrebu mesečnik, o katerem pravi uredništvo v uvodu, da bo posvečen stankovski interesom jugoslovanskih glasbenikov. Tudi se bo mesečnik trudil oživiti skupno stanovsko organizacijo jugoslovanskih godbenikov, ki bi objemala vse državni teritoriji. Naroča se v Zagrebu, Vojkova ulica 12.

„DVIGNJEN ZASTOR“.

Šele po kongresu se je »Slovenec« spomnil, da je UJU organizacija, ki bi jo bilo tudi dobro ujeti v klerikalno mrežo. To mu radi verjamemo, ker poznamo njegove metode in gesla, s katerimi neprestano opleta in skuša zatreti v slovenski javnosti vse, kar noče slepo drveti za njim. Najprej je v dveh netihah za upravljevanje in nepravilno način napadel naše narodno učiteljstvo in ko je dobil za ta izbruh podivjanosti malo po nosu, je v petkovi številki »dvignil zastor« in pogledal, kaj je pravzaprav vzrok, da UJU do danes še ni presedalo v klerikalni tabo. Kaj je hotel doseči »Slovenec« s tem nepričakovanim dvignjenjem zastora, nam ni znano, menimo pa, da bi bolje stalo, ako bi spečelno v tem služanju misli, funkcije gledališkega udeležence pri miru in ne silil po nepotrebnem na oder. Tada ker je zastor že dvignjen, bi bilo neuporabno zatisniti oči in zamuditi te zanimive klerikalne šale.

Prve, kar opazi gledalčeve oči za pravkar dvignjenim zastorom, je »Slovenska zveza«. Kdo je lev, da ta zveza še ni zvezala vsega slovenskega učiteljstva v eno samo pekelovno in duhovniško organizacijo, ki bi samo kimala z glavo, kadar bi klerikalna gospoda govorila s svojih prevzvitih sedehov in smehovitih zadevah in vzgledih naše dečice? Seveda UJU. To ne smejo UJU tiči klerikalcem v grlu tako, da vidijo pred seboj razširjeno formulo: ušljum, ki jim ne da več miru. Jese se, da učiteljstvo obrača »Slovenski zvezi« hrbet in pravijo, da se nekateri izpustijo, ker so jih zvaljevali v UJU mamilne fraze, drugi, ker so bili keristolevci (?), tretji pa, ker so se ball preganjanja in nepravilne šikaniranja od strani liberalnih tesarčev in tvarišč. Kdor hoče verjeti, let smešni trditvi, prosta mu velja. Mi pa vemo za druge vrste preganjanja in šikaniranja, ki ga je moralo in mora še danes prenašati naše učiteljstvo zaradi po delu klerikalna društva in duhovniška pogosta doslovno onemogočajo eksistence in ovirajo njegovo službeno delovanje. Pretežna večina narodnega učiteljstva, ki hodi svoja pota in ima pred očmi samo en cilj: vzgojiti iz otroka svobodnega, duhovno od zunanjih faktorjev in lažnjive morale neodvisnega človeka, je predmet dnevnih intrig, sovražstva, obkrovanja in preganjanja. Koliko je učiteljev in učiteljic, ki so morali zapustiti svoja mesta samo za to, ker niso soglašali z eksponenti klerikalne politike v dotičnem kraju. O teh žrtvah klerikalne gonje »Slovenec« modrijan seveda molči, ker jih je preveč in ker preveč glasno govore o volji naravi pohlevnih ovčic.

Prav nespretno pa se je zaletel »Slovenec« v g. Pleteta, ki mu očita, da hoče reformirati naše ljudsko šolstvo in preganяти iz njega verouk. Katoliškim staršem priporočamo, naj si na tem primeru pobliže ogledajo klerikalno taktiko v ljubljanskem občinskem svetu so klerikalni in komunistični mestni očetje enega duha in enih misli in »Slovenec« v njih koketira tudi z ruskimi boljševiki. V komunističnem programu najdemo temeljno točko, ki govori o brezpozornosti ločitvi cerkve od države in žele od cerkve. Kako je torej razumeti ogorčenje klerikalnega tiska nad isto zahtovo, ki je slučajno prišla iz ust člana UJU? Morda nam bo pojasnil to stvar »Slovenski« članek. Ni pa pošteno verati in zapeljati ljudstvo s komunističnimi gesli, kadar nadlegujejo človeka skromne po mastnih stolčkih in sgrajati se nad temeljnimi zahtevami komunizma takrat ko so ti stolčki že zasedeni. To spada v poglavje o dvoživkarstvu.

Trditve glede pomanjkanja takozvane verske vzgoje pri narodnem učiteljstvu, ki tudi silno vznemirja klerikalne duhove, se pa nam zdijo precej šepava. Šepava namreč v toliko, da bi marsikateri učitelj, četudi ni član »Slovske zveze«, lahko tudi v duhovnem oziru mnogo bolj vzgajal deca, kakor pa najzvestejši pristaja klerikalizmu. Sploh pa se nam zdi sevedno razburjanje neumestno. Naglašati neskončno važnost take verske vzgoje, kakor je običajna pri nas in žalibog tudi drugod, pomeni lahko dvojce: ali dotičnik sploh rima pejsma o pravi religiozni vzgoji ali pa hote in namena govori to, česar ni? sam ne verjame. Vendar ni mogoče ogovarjati, da je bila ta imenitna verska vzgoja pred in po vojni na vrhuncu naš pri narodni, ki so danes kar se tice duševne kulture najbolj podivjali. Kaj pomagalo vse zgodbe vse pisma, vse sveče in kadilo, vse podobe Boga in svetnikov, vsi obredi in cikveni svečanosti, vse visoke pesmi o božanstvu, če je pa to božanstvo samo na jeziku, samo v misterijem razpoloženju mas, samo v tem, kar ljudje vidijo in slišijo, samo v zunanjih ornamentih, ki so jim postali pravo nadomestilo Boga in neobčudna opora v življenju, ker se vse to ponavlja iz stoletja v stoletje in je prišlo kot železna sraka v navado? Pri vsem tem pa vidimo, da je podivjanost v javnem življenju dan za drin večja, da so ljudje kakor zver, ki si trgajo iz ust dnevno hrano, da ni nikjer prave ljubljane do bližnjega, prave duševne olive pravga življenja po načelih prvotne krščanske ideje. Res je, da je religiozna vzgoja najmočnejši stebor vsake države ali bolje rečeno človeške družbe sploh. Toda če se govorimo o tem, moramo biti vsaj toliko pošten in odkritosrčni, da priznamo njene bistvene nedostatke. Najprej očistiti to vzgojo od nepotrebnega balasta ne smatrati jo za obri, za pripomoček na poti k partizanskim strankarskim in osebnim ciljem, najprej na praktičnih primerih dokazati njen blagodejni vpliv in tedaj šele bo mogoče zagovarjati njene nosilce in zadržati se nad onimi, ki ji nasprotujejo. Prej pa to ne gre in če gre, je samo dokaz farizejstva.

Zbirajte znamke za „Jugoslovansko Matico“!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1923.

DVA ARGUMENTA.

Naš članek »Slovan na dan« v št. 160 z dne 17. julija t. l. je našel eminentno oceno v politični rubriki »Jutra« št. 172 z dne 25. julija t. l., kjer citamo dobesedno ta-le izbruh umazane strankarskega partizanstva: Od vodene propagande do »Narodove« vse-slovenske je le en korak. Če misli g. kons. svetnik, da bo »Slov. Narod« s svojimi zvezami kaj pomagal, da bo prišel »Slovan na dan« in »da bi potem v Evropi morali računati z nami, ako bi se skupaj vzeli« — potem naj kar napiše tej svoji nadi z nekaj častmi vode izpod Hecma, ex seveda. Ni pa gotovo, če bo potem razumel, kako se v bistvu dobra ideja ne sme že ab ovo označiti kot naivno početje naivnih dobrih duš. Tako argumentira svoj slovenski značaj »Jutra«, ki v svojih fiksih idejah in konkurenčni halucinaciji ne more lečiti nizkote domače polemike od širšega političnega obzora in problemov, ki bodo prej ali slej postali aktualni za vse slovenske narode. V tem elaboratu zavisti, koristolovstva in slavohelepa se jasno zrcali moralna in idejna kakovost tega lista. Mesto da bi reagiral na dotični članek, ki smo ga priobčili kot prispavek od zunaj v celoti in brez komentarja, s stvarnimi ugovori ali opaskami glede nedostatkov in tako dokazal svojo patentirano univerzalno genijalnost, se je zaletel samo v naš list z neokusno notico, ki mu jo je brez dvoma diktirala nizkotna škodoželjnost. Ni treba menda posebej omenjati, da so takih metod polemike o problemu vse-slovenske vzajemnosti zmnožni samo ljudje, ki so jim osebne ambicije in izvestni materialni interesi najvišji ukaz. Predaleč bi zašli, ako bi hoteli podrobno spregovoriti o stvari in zato prehajamo preko tega sijajnega dokaza »Jutrove« objektivnosti in moralne vrednote na drugi argument, ki prča, kako mislijo in čutijo iskreni Slovani za mejo. Prejeli smo dopis uglednega češkoslovaškega publicista iz Bratislave, v katerem nam piše: »Pri tej priliki smatram za svojo dolžnost obvestiti Vas, da Vaši članki, posvečeni ideji vse-slovenskega zblizanja, vzbujajo splošno pozornost in so bili predmet razmotrivanja v tukajšnjem odboru Češkoslovaško-jugoslovenske lige. G. predsednik dr. Okanik mi je obljubil, da napiše o tej stvari za Vaš list poselen članek.«

To je drugi argument, ki zveni nekoliko drugače in dokazuje, da se partizanstvo še ni razpaslo povsod. Sodbo o njem in o razliki med prvim in drugim prepustimo javnosti.

Nočni junaki.

Ob uri duhov so se ponoči priplazile tri elegantne temne postave po Knafjevi ulici pred »Narodno tiskarno«, seboj v žepih noseč strašno bojno orožje — jajčasta kamenja. Prišli so bombardement uredništva in uprave »Slov. Naroda«. Zašklepetale so šipe. Bliznji stanovci so se prebudili. V Šelenburgovi ulici službojuči stražnik je hitro pritekel na vhod Knafjeve ulice ter je opazil nočne junake, katerim je upadel pogum in so bežali kakor italijanski zajci na razne strani. Skrili so se! Lepo junastvo! Zaslužilo odlikovanje! Belozimo to kot kronisti brez vsakega političnega komentarja, ker smo prepričani in uverjeni, da uvedena preiskava pokaže junake v pravi luči.

— Vpokojstvo v državni službi. Glasom »Službenih Novin« so vpokojeni nastopni državni uslužbeni: Građbeni svetnik 7. čin. razreda pri oddelku za premog v Ljubljani g. Emanuel Hajne, kontraktualni uradnik Alojzij Novak, pisarniški oficijantka Lucija Kunčič in začasni uslužbenec Jernej Tomc, vsi od oddelka za razporedbo premoga v Ljubljani.

— Imenovanja glavne kontrole. Za člana glavne kontrole je imenovan načelnik ministrstva finančno g. Filipari Vodopivec.

— V seji mariborskega občinskega sveta se je večeraj zvečer soglasno sprejel protest proti militarizaciji železničarjev z utemeljevanjem, da so se železničarji borili skupno z državnimi nameščenci samo za to, kar jim gre po vsaki človeški pravici. Rodbinam trboveljskih štrajkujočih rudarjev se je dovolila podpora v znesku 8000 dinarjev.

— Italijansko paterje naših krajev. Pile se nam: Italijanom se sraščo mudi, da bi čimprej zbrisali človeka krajevna imena na Primorskem. Italijanom mirno puste njihova krajevna imena, tako beremo se na najhujših italijanskih zemljevidih »Ta na ta meja« (Tam na meji — pod Kaninom). Pa tudi v popolnoma italijanskih krajih so ostala slovenska krajevna imena neizpremenjena, dasi je prvotno slovensko prebivalstvo popolnoma izginilo. Iz Tolmeča smo vojaki delali nedeljske izlete v kraje ob Tilmentu (Taliauenco) ter prišli v vna, ki ima edino uradno ime

Cezkianc (Cesclans), v gornjem teku pa je vas Trava. Ljudstvo, čeravno italijansko, bi si teh imen ne pustilo vzeti.

— Kadar treba resno delati za železničarje in javno nameščence, takrat »Jutra« od nikoder ni. S par vrstami je opravilo velik šod železničarjev in javnih nameščencev in ni se mu zdelo vredno, objaviti tam sprejete resolucije. Kadar treba hujskat, takrat dela »Jutra« z vsem svojim aparatom, na veliko protestno zborovanje železničarjev ni poslalo niti poročevalca. To je ono »Jutra«, ki se tako rado pobaha, da le ono dela za javne nameščence, da prinaša vse najprej in da je najboljši informirano med vsemi jugoslovanskimi listi. Železničarji naj si malo bližje ogledajo skrb »Jutra« za njihove interese.

— Pepravak. Pasus večerajšnjega telefonskega članka »Slovenski klerikalci in Beograd«: »Ponudba je bila takaka... in ustanovitve takozvane parcelacije« se ima pravilno glasiti po originalu: »...in ustavišev takozvane parcelacije«.

— Celjske vesti. Celjski trg je zadnje dni prav dobro založen z raznimi poljskimi prideki. Kmetje prinašajo vsega v izobilju po še precej zmernih cenah. Tudi razmere na mesnem trgu so se nekoliko izboljšale in je sedaj dobili tudi zadostno množino mesa. Samo cene so istemu nasproti cenam po drugih mestih previsoke. Letos bo krme dovolj. Bo tudi več živine in kmetje ne bodo prilitali ob vsakem času prodajati raznih izvorničarjem, ki so mese pridno izvažali za drag denar, za domač trg pa je mesa primanjlovalo ter so cene istemu vsled tega ogromno poskočile. Upati je, da bodo istemu cene vsled dobre letine kmalu padle. — Veliko to molo priredil Sokolsko društvo v Celju v nedeljo dne 14. oktobra pred Narodnim domom. — Obrtno razstavo v Mariboru posetijo jutri v nedeljo korporativno celisti obrtniki. — Preložen koncert. Vseled nepričakovanih ovir se je moral koncert umetniške trojice Simenc, Strle, Ferstlik, kateri bi se imeli vršiti danes 18. tm., preložiti na poznejši čas. — Po celjski okolici je na raznih hrih kapelicaht itd. videti še precej nemških napisov. To bi v potem letu Jugoslavije vse že davno utegnili izgnati.

— Mariborske vesti. — Dopust okrajnega glavarja. G. okrajni glavar dr. Strečko Lajnski nastopi 8. t. m. svoj večtedenski dopust. Nadomestje ga vladni tajnik g. dr. Poljanec. — Pogreb načelnika zadruge gostilničarjev in kavararjev g. Roschana, ki je po daljši bolezni umrl dne 15. avg., se je vršil v petek popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. — Hladno vreme. Nenavadno plove v četrtek skoro celi dan so prinesle v Mariboru za ta čas tudi nenavadno ohlajenje. Termometer je padel od 30 na 14 v četrtek in na 12 v petek popoldne. Popoldne so bili opaziti novi pojavi viharnege vremena. — Nezadovoljnost obiskovalcev Maribora. Maribor posebno pa razstava mora nositi posledice malomarnosti tiste merodajne strani, katero smo opetovano opozarjali na nedostatke po naših gostilnah in hotelih. Zadovoljni so gostje z jedili in piščo, ne pa s postrežbo, še manj pa s prenočiščem. V nekem oziru je to prav, ker sedaj tudi drugi na lastni koži občutijo, kako smo imeli prav, ko smo venomer sanitarno in policijsko oblast opozarjali, da napravi red posebno v hotelih in glede snage tudi po gostilnah. Prizadeta pa je tudi zadruza gostilničarjev in kavararjev, ki se ves čas ni brigala za večji red po manjših gostilnah posebno pa za vzgojo in šolanje postrežniškega osebja. Opetovano smo opozarjali tudi take hotelirje, ki so si v Mariboru že napravili premoženje in bi bili svoje prostore v svojo lastno korist in v ponos mesta že davno lahko razširili, pa so se zgolj iz skopuštva zadovoljili grabiti samo denar, nič pa storiti za večjo udobnost gostov in za renome svojih podjetij. Da razstava radi takih ljudi ne bi trpela, zato je skrbileno, ker se je pravočasno preskrbelo za snazna in ne predraga privatna stanovanja. Če treba tudi za privatno kuhinjo. Obiskovalci, ki so bili s hoteli in gostilnami nezadovoljni, naj se ozlastijo v pisarni izlošene uprave.

— Usmiljenim srcem. Šole prost dečko, izredno nadarjen, s posebnim veseljem do trgovine, sin 100% delavnevočnega voj. invalida, brez premoženja, presli blagoučete srca, da bi mu s primernimi prispevki omogočili, da pride do svojega poklica, za kar jim ohrani vedno valožnost. Morebitne prispevke sprejme taše upravništvo.

— Iz krogov starih vpokejencev čujemo tožbe, ki morajo razgreti srčice srca. To so stari možje, ki imajo za seboj dolgo dobo dela, za katero dobivajo sedaj v kronah malo pokojnine, da živitarijo od dne do dne v tugi in žalosti. Marsikaj je tekom svojega službovanja storil, marsikaj dobrega slovenskemu ljudstvu se bori po družini za naš pokret in delal za našo svobodo, sedaj pa uživa za to čino nevhvalečnosti. Ali res ni moči v državi, ki bi izpremenila takim vpokejencem krono v dinarje, da bi mogli vse, kolikor toliko lažje prenašati večerne ure svojega življenja? Poznamo gimnazijske ravnatelja, ki imamo podobne kakor učiteljica, ki je šla pred kratkim v pokoj in se nedovršeni službeni dobi. In potem se čuje po javnih lokalih iz ust ljudi, ki so obogateni kdo ve na kak način, bahato pripovedovanje, da kar dajo psu, tega še noben uradnik nima. Strašno! Na poklicnih mestih mora vendar zavladati sočutni fut in travnatost se mora vse, kar je izravnavo potrebno. V prvi vrsti imajo priti v poštev tudi stari vpokejenci.

— Špiljon iz Vipavske doline. Pišejo nam, da prihaja v Jugoslavijo neki mlad človek, ki se piše menda Milko Siegel in je baje doma iz Altdorfe. Pravijo, da je tam zelo zagrizen fašist, ki ima na levi strani svojega suknjaka vedno pripeto italijansko zastavico. Sliši se tudi, da fant strašno zabavlja na Jugoslovencih in preklinja Jugoslavijo. Ko pride sem k nam, je seveda bolj ponizen, vede pa se zelo sumljivo kot odposlanec gorških fašistov. Po-seča ljubljano in Celje. Ko je sedaj odšel, je imel s seboj baje neke »važne stvari« in tudi orožje, katero so mu dali fašisti. Pozna se ga na tem, da mu manjka na desni roki palec in pol kazalca. Siegel je doma velik gospod, vedno nobel in nič ne dela. Od fašistov dobiva dobro plačo. Pravijo, da je rekel da gre v Jugoslavijo »delat red« Pozor!

— Zveza šoferjev Slovenije nas naproša, da objavimo sledeče: Z ozirom na vedno razširjajoči se avtomobilni promet in da se preprečijo oziroma vsaj omejijo osobito v zadnjem času ponavljajoče se avtomobilne nesreče, pozivlja Zveza svoje članke, da se strogo drže po zakonu predpisane policijskega cestnega reda. Nasprotno pa moramo apelirati tudi na javnost, da se že enkrat sprijazni z dejstvom, da je avtomobil postal splošno prometno sredstvo ter da se tudi v avtomobilih ne vozijo ljudje samo za zabavo po svetu. Skrajni čas bi bil, da ljudstvo posebno še po deželi začne samo nekoliko paziti nase, na svojo živino in vozila. Cestni policijski red naj se upošteva tudi s strani voznikov. Vozni naj se ob levi strani ceste vsaj na ovinkih, vozovi naj imajo po noči predpisane svetilke. Orožništvo na deželi bi imelo tozadevno hvaljenje delokrog, da napravi v tem smislu nekoliko reda, mesto da mnogokrat vrši svojo službo pretirano vestno kadar se gre za ovadbe po njih mnenju prehitrih voženj. V resnici prenege vožnje skozi vsaj tudi mi sami obsojamo, da se nas pa v mnogih slučajih osobito v nekaterih krajih, samo vsled nekeke antipatije do avtomobilizma preganja, to pa odločno odklanjamo in se bomo malik tozadevno tudi branili.

— Cesta na Gorenjsko železnico. Hk industrijskega tira parne žage Scagnetti je postala v zadnjem času razkladišče lesa. Tu se razklada dan na dan les iz železnicekega voza nekega trgovca kar na javni cesti, tako da so ogroženi ondotni stanovci, ki ne morejo iz svojih stanovanj, ali v nje. Opozorjamo merodajne faktorje, da se za to stvar zanimajo ter se to nedovoljivo početje kar najhitreje odpravi. — Prizadeti.

— Izvanredna vročina na Francoskem. Na južnem Francoskem razsala te dni taka vročina kakoršne se ni bilo 100 let. V Roussillonu je dosegel termometer 40 stopinj v senci in 54 stopinj na soncu. V Perpignanu in okolici je bilo polno slučajev solčarice. Tamašnji škof je odredil vsakdanje molitve za dež, katerega ni bilo že od 27. aprila.

— Avtodružba v Zireh naznanja, da bode za časa velesema v Ljubljani vozila ves čas dvakrat dnevno iz Zirov na kolodvor v Škofjo Loko in nazaj tako, da bodejo obiskovalci velesema imeli najprikladnejšo zvezo z vlaki.

— Velika železniška nesreča v Liki na Hrvatskem. V četrtek 16. t. m. se je zgodila na postaji Gračac v Liki na Hrvatskem težka železniška nesreča, ki je zahtevala več žrtve. Nekako okoli 19. ure so se vračali seljaki od procesije, ki se je vršila pri Sv. Roku proti postaji Gračac. Vozovi, ki so peljali seljake, so morali preko neomejene železniškega tira. V tem trenutku, ki je en voz pasiral progo, je pridrvela od Gospiča lokomotiva z vozovi, ki je s strahovito silo treščila v voz. Nastal je strahovit prizor. Voz je bil popolnoma razbit. Trile seljaki so obležali mrtvi, štiri osebe so pa težko ranjene. Čudno je, da se ni konjem ničesar zgodilo.

— Izgon. Ker je brez dovoljenja pristojnega policijskega ravnanstva nabiral po mestu Ljubljani skapetan potopljenege broda »Prispevke za potopljeno jadralnico«, je bil, čeprav je imel drugače od dalmatinskih oblasti primerne dokumente, kaznovan s primerno globo in so ga odpravili iz Ljubljane.

— Roparski umor v Novem Sadu. Na periferiji mesta v Novem Sadu se je zgodil te dni roparski umor. V trgovino Jase Millerja je udrl zvečer v trgovino pet neznanec, ki so se predstavili kot finančna kontrola in zahtevali, da jim trgovec predloži knjige, katere jim je slednji res prinesel. Po preteku kratkega časa je žena iz spalne sobe slišala stokanje svojega moža. Stopivši v trgovino, ga je našla vsega v krvi. Zločinci so ga ustrelili v prsi. Miller je umrl še tekom noči. Zapustil je pet otrok.

— Amerikanci rabijo Wrigley žvečilni gumij (Cherwing gum) samo zato, ker isti pospeši prebavo, odstrani žej, varuje zobe pred gnibom, odstrani neprijeten duh in suhota v ustih. Znano je, da športniki in turisti ne smejo uživati alkohola in tobaka, vsled tega je Wrigley žvečilni gumij za te najboljši nadomestek, vrhutega pa se s latini prihrani tudi mnogo denarja. Posebno priporočljiv je za delavce, ker pri delu ne smejo kaditi in si s njim preženejo zaspanost in utrujenost. Wrigley žvečilni gumij se dobi pri general. zastopstvu drogerija »Adria«, Ljubljana, Šelenburgova ulica, kakor tudi po vseh drugih drogerijah.

— Svetovna tovarna Douglas je znižala cene svojemu najmanjšemu popularnemu modelu 2^{1/2}, HP, kateri je dne 8. avgusta t. l. zmagal v Zagrebu tudi v močnejši kategoriji in sicer s strojem 348 ccm v kategoriji 500 ccm — na 50 pludov Sterlingov to je circa dinarjev 20.000 s kompletno opremo, ter je s tem najcenejši na svetovnem trgu. Stroji vseh jakosti so promptno dobavni. Glavno zastopstvo in samoprodaja Douglas Motors Ltd, Ljubljana, Sodna ulica 11, Telefon 411.

— Smrtna kosa. Umrl je v četrtek 16. t. m. v Mokronogu g. Milan Šašel, posestnik in gostilničar. Pogreb se je vršil danes ob 8. zjutraj. — V Zireh je 17. t. m. umrla ugodna in dobra gospodinja Marija Kopač. Pogreb je 19. t. m. v nedeljo popoldne v Zireh. — Blag jima spomin!

— Krapinske toplice (lilje ghit, reuma, ischias, ženske bolezni itd.) Nakon brojnog posjeta ovog kupališta za vrijeme glavne sezone, stupaju sa danom 1. septembra za 25% snižene cijene stanova i kupelj sa rubljem u krjepost. Državni i gradski namještenici, penzioneri i invalidi te članovi bolničkih blagajna uživaju počam od gornje dana 50% popust. Kupalište jest otvoreno do 15. novembra te mogu bolnički nesmetano svoju kuru praviti, jer su kupke, stanovi i restavracija u istoj zgradi. Dnevni ukupni izdatci iznose oko 80 do 100 Din uključivo hranu. Vlasita nova električna centrala. Sve obavljati dale besplatno kupališna uprava.

— Kavarna in restavracija na Strelišču pod Rožnikom ob Vrčul pot vsako nedeljo vrtni koncert. Začetek ob 3. popoldne. Vstop prost.

— Zahtevajte po vseh hotelih, kavarah in restavracijah specijalna vina v steklenicah slovite tvrde Guro Valtjak, Graška klet v Mariboru.

— Prvorazredni moderni brzopisni stroj »STOEWER« zastopstvo Ljubljana, Sebeburgova ulica 6/L.

— Telesno zaple. Po izkušnjah, nabranih na kliniki za notranje bolezni na Dunaju, učinkuje grenčica »Franz-Josef« tudi pri hemeroidih zasledljivo in prijetno.

— Kino Tivoli. »Večja sila«. Film človeških strasti v vsej realnosti in originalnosti se predvaja do nedelje 19. tm. Prikaže trijumf človeške slabosti in žalostne posledice nebrzdanih strasti in ima globoko moralno ozadje. Krasni veleumetni prizori ter razkošna režija. Filmska diva Colette Cordet v glavni vlogi.

— »Kralj žen«. v kinu Matice. Do nedelje se predvaja v kinu Matice izvanredno zanimiv ljubavni in pustolovski film, ki prikazuje kariero in srečo lepega brivca Gastona, ki je radi svoje sanjivosti prihljubljen pri ženskah. V njega se zaljubi filmska igralca. Ljubezen obeh pa je na mah razrušena ker potuje ona v Ameriko. Gaston poskusi samomor, vendar ga rešijo Niegov značaj pa se je popolnoma spremeni. Iz sanjavega brivca postane elegant in sloparski lahkoživček. Njegova življenska pot je veriga samih prefrignjenih zločinov. Romantičen je njegov beg pred policijo. Končno ga zasleduje ženski detektiv. Med obeh pa se razvije ljubezen in postaneta srecen par. Film je krasno insceniran s lepimi prizori in mudi prvovrsten užitek.

— Razstava ječmena za pivovarje. — Borza v Bratislavi priredi na poljedelski razstavi, ki se bo vršila ob priliki donavskega sejma v Bratislavi od 23. do 27. avg. t. l. poseben oddelek, kjer bo razstavljeno ječmen za pivovarje. Podrobne informacije o razstavi dale Borza v Bratislavi.

— Na državnem posestvu Belja se nastani 40 jugoslovenskih družin iz madžarske Baranje, ki so optirale za našo državo.

PONAREJENI BANKOVCI Uradni opis.

Policijsko ravateljstvo je uradno objavilo popis ponarejenih bankovcev. Popis veli:

V zadnjem času so se pojavili v neki banki (Narodni banki) v Ljubljani ponarejeni 10 dinarski bankovci, izdane 1919, takozvani »kovači«. Falzifikati so zelo dobro uspešni in se razlikujejo od pristnih bankovcev kakor sledi.

Na strani, kjer se nahaja slika kovača, je približno 1 cm levo od glave kovača v kotu zaokrožek v obliki polne lupine (špirale). Pri pristem bankovcu je ta zaokrožek zasukan na levo stran, dočim je na falzifikatu zasukan na nasprotno, torej na desno stran. Na drugi strani bankovca so navpične črtice na pristem bankovcu bolj tanke, kakor na falzifikatu. Na isti strani spodaj so serijske številke na pristem bankovcu na levem in desnem koncu približno enake velikosti, dočim so te številke na falzifikatu na levem koncu za polovico manjše od onih na desnem koncu.

Glasom izjave Narodne banke v Ljubljani so falzifikati izvršeni fototitografskim potom.

Poizvedbe so dognale, da so bili prvi navedeni bankovci falzifikati izdani pri več posrednih uradnih v okraju Kočevje in pri neki tvrdki v okraju Kamnik.

VELIKANSKO TIHOTAPSTVO ZLATA V SUBOTICI

Za 300 milijonov zlata iztibat-ljenega.

Beogradska »Politika« je 14. tm. priobčila interesantno poročilo o velikanski tihotapski aferi, ki je v Subotici vzbudila pravo senzacijo. Celo vrsta uglednih oseb in institucij je zapletenih v afero. Potek preiskave je že zakrit v temo, vendar so znane sledeče podrobnosti:

Zo nekaj mesecev je subotička policija imela podatke o dobro organizirani tihotapski topli, ki je iztibatila zlato, nakit in zdravo valuto v neomejeni množini na Madžarsko. Dolgo časa so bila vsa prizadevanja policije, da pride topli na sled, brezuspešna. Dne 7. tm. pa je policijski šef prišel glavnega krivca, ki je potem pri zasliševanju izdal vse ostale krivce. Kolikor je dosedaj doznano, je glavni krivec subotički juvelir Friedmann, katerega sta 7. tm. presenetila dva detektiva ravno v trenotku, ko je kupoval večjo množico zlata od nekega posredovalca. Zlato je bilo zaplenjeno in oba aretirana. Med preiskavo je skušal Friedmann oba agenta podkupiti da

bi mu zaplenjeno korespondenco vrnila, ker vsebuje kompromitirajoče spise o raznih skrivljivih iznajdbah družbe. V poteku preiskave je juvelir končno priznal, da se je dosedaj iztibatilo za 300 milijonov dinarjev zlata in juvelov na Madžarsko. Preiskava se nadaljuje.

STRELNI SPORT Mladinsko tekmovalno streljanje.

Strelni sport.

Da bo prihodnja naša generacija dobra in prežeta z idealizmom, je treba predvsem zatrejati pojav sodobnega časa, na katerem bolega tudi današnja mladina in to je materializem. Materializem, na katerem trpi ves današnji svet, pa je treba začeti uničevati v kalu t. j. pri mladini. Najboljše vzgojno in odorno sredstvo proti temu pojavu je podpiranje sporta v vseh panogah. Ne oporekamo, da je pri nas sport dosegel že precejšen razmah, vendar se pri nas gotovo panoge sporta popolnoma zanemarjajo oziroma sploh opuščaj. Med najvažnejšimi zapostavljenimi sportnimi panogami je treba predvsem omeniti strelni sport. Ta, pri nas še nevpeljan sport se je radi svojih koristi, ki jih nudi v vsakem oziru, že razširil po vsem svetu in je povsod deležen pospeševanja s strani merodajnih faktorjev in države. Radi tega je tudi naša dolžnost, da posvetimo tej panogi vso pažnjo da koncentriramo vse moči v njen prilog, ker z gojitvijo in pospeševanjem tega plemenitega sporta ne koristimo samo sebi, temveč tudi državi, ker se obenem pospešuje obrambna zmoglost države.

Da se vidi kakšen razmah in dimenzije je zavzel ta sport pri drugih državah, navedemo tu kratko statistiko streljanja v državah, ki prednjačijo v tem pogledu. Kakor v večini sportov prvačijo Angliji in Amerikanci. Anglija ima okoli 210.000 strelnih klubov. Njej sledijo Amerika, Kanada, Švedska, Francija, Nemčija, Italija in dr. Malokolberskega streljanje se je pred leto v Angliji udeležilo okoli 2.000.000 strelcev, ki so prejeli nagrad v vrednosti 30.000 funtov sterlingov (nad 3 milijone dinarjev). — Tekmovanja v Nemčiji se je letos udeležilo 500.000 strelcev. Iz ostalih držav niso znani točni podatki. Poleg teh tekem so se vršile tudi separatne klubske tekme, katerih se je udeležilo 100.000 strelcev. Ker se je strelni sport tako razširil ter so v njem zastopani vsi ljudski sloji brez razlike stanu, je smatrati to panogo za najbolj demokratično in ljudsko. Kakor smo že omenili, se ta, zlasti za mladino, vevlačni faktor pri nas skoraj popolnoma zanemarija. Sicer ne popolnoma.

Pri nas so se našli posamezniki, ki so skušali upeljati ta sport, toda neumevanje namena, ter druge ovire so preprečile vsak razvoj.

Kakor se čuje namerava »Slovensko Lovsko društvo« v Ljubljani strelni sport na novo izzviti. Zato priredi to društvo letos veliko mladinsko strelno tekmovalje po celi državi, ki naj pokaže, da Jugoslovani ne zaostajamo za drugimi narodi.

Pozdravljamo ta načrt in priporočamo vsem sportnim društvom ter telovadnim organizacijam, da podpirajo in goje strelski sport, ki je za procvit mladine in prospah države eminentne važnosti.

Turistika in sport.

Fizično vzgojo najdemo že v davnih predkrščanskih časih pri Egipčanih in drugih azijskih plemenih. Stari Grki so prevzeli od njih elemente za svoje atletske vežbe, ki so dosegle vrhunec razvoja v znanih Olimpijskih igrah. Grkom je bila Olimpijada več kakor politično blagostanje države. Kajti Olimpijade so ustvarjale zdravje, ki je temelj življenja in gonila sila grške kulture. Izvor olimpijskih iger nam ni točno znan. Vemo pa, da so se redne Olimpijade vršile že 572 let pred Kr. r. O 25 Olimpijadi vemo, da so se vršile dirke na kolesnicah, tekme v teku, metanje kopja, boka, rokoborba itd. Pozneje so prišle Olimpijske igre v rimsko in makedonsko državo, kjer so postale ideal narodov, dasti niso dosegli takega uspeha, kakor Grki v Olimpijadih. Barbarska plemena so prezirala fizično kulturo. Z njihovim navalom tekem 5. stol. po Kr. se končajo Olimpijske igre. Od tedaj do danes je fizična vzgoja prebolela dolgo letargijo. Srednji vek, ki je preziral telo, je preziral tudi fizično vzgojo.

Zanimanje za sport se je pojavilo znova v renesančni dobi. V raznih državah se je razvijala fizična vzgoja različno. Vendar pa so bile metode v splošnem vedno iste. Obstojale so v vežbanju s pomočjo različnega orodja. Pozneje, ko so se začeli s tem problemom pečati nekateri učenjaki prolejšega veka, so na mesto teh metod prišle nove, sloneče na sodobni znanosti. Marljivo izučevanje starega grškega sveta pa je pripomoglo, da so postale grške metode splošno priljubljene. Na Angliškem so bili že pred 16. stol. znani nekateri grški sporti, tako na pr. metanje diska, skakanje, borba, tek itd. Pozneje so prišli na vrsto drugi sporti: streljanje, nogomet itd., ki so v rabi že danes. Nove sportne metode so hitro prodrele v svet in vse države so začele gojiti in podpirati fizično vzgojo, ki je postala neobhodno potrebna za svobodno človeštvo. 1894 leta so se znova pojavile Olimpijske igre. Dočim se je v zapadni Evropi, Ameriki in na Angliškem fizična kultura zelo hitro razvijala, evolucijonirala leta v vzhodni Evropi, Rusiji, Nemčiji, Avstriji in na Balkanskem polotoku dokaj počasi. To je posledica dejstva, da so stare metode fizične vzgoje v državah vzhodne Evrope zelo razširjene kot sportna društva zlasti v sošah in armadi. Ker imajo ti sportni klubi svoje tradicije in zgodovinsko prošlost, se ne morejo tako lahko ločiti od nje. Nekateri se celo uporno bore proti vsaki novi organizaciji. Tako na pr. se je boril 1921 leta nemški »Turnverein« proti novim sportnim organizacijam. Drugi so se ločili od tradicij, pa sprejemali nova metode in an

razvijalo z večjim uspehom, kakor n. pr. Sokol.

Fizična vzgoja je danes ideal vseh civiliziranih narodov. Ona je oklenila vse njihovo duševno življenje. Na sportu zida mnogi tud svoje nade glede lepše bodočnosti. Nemški publicist in pesnik M. Fischer pravi o tem problemu v svoji razpravi o duhovnem življenju Evrope in bodočnosti novih idealov: Amfiteatri današnjega časa so sportne arene; Hamlet bodočnosti pa lahko postane kak bokser iz Konga.

DNEVI HASKOVE OLIMPIJADE.

Nadaljnje tekme za neoficilne prvenstvo Jugoslavije so prinesle sledeče rezultate: Hask: Concordia 4:0. Hajduk: Bačka (Subotica) 1:1. Nastavek igre v četrtek (13 in 15 mlunt) je končal tudi neodločeno 0:0. Včerajšnja nova igra je končala v istem razmerju 0:0. Zatorej ni izgleda, da bo eden teh dveh klubov mogel v nedeljo gostovati proti Iliriji. Danes se vrši v Zagrebu četrt tekma.

— Plavalna tekma v Novem mestu. V nedeljo, 12. tm. se je vršila v Novem mestu plavalna tekma na Krki. Bila je izkusna tekma netreniranih moči, ki na so klub temu doseglo lepe rezultate. Tekmovalo se je, ker je to v Novem mestu bilo povojna plavalna tekma, le na 50 m. Prvo bi pričakovati večjega zanimanja za ta sport, ko so vendar dani vsi predpogoji za nje razvoj. V naslednjem predpogoj prva dosežena mesta: Juniorji: sprint 50 m. Jarc Andrej 45 sek. prsno 50 m. Vončina Niko 46 sek. hrbtno 50 m. Strajnar Milan 47 sek.; skoki: Strajnar Milan 100%, Vončina 92%, Breščak Josip 77,5% Kolenc Stanko 60%. Dame: sprint 50 m. Ferič Pepca 46, sek. skoki: Furlan Milena 80% Seniorji: sprint 50 m. Spilhal Jos. 42 sek. prsno 50 m. Strajnar Slavko 46 sek. skoki: Spilhal Josip 97,5% Strajnar Slavko 94,3% Pureber Emil 88,6%, Dular Ciril 75%. Pri senzorjih sta plavalca izven konkurence tudi člana LSK. g. Kramaršič V., ki je dosegel pri sprintu 50 m. tretje mesto in g. Trnkoczy, ki je dosegel pri prsno 50 m drugo mesto. Upoštevati je, da se je plavalo čez Krko in to pri slabem vetrovnem vremenu. — Praga — Berlin. V nedeljo 19. t. m. se vrši prva nogometna tekma med reprezentancami Prage in Berlinom. Tekma, za katero vlada ogromno zanimanje, se vrši na berlinskem štadionu. — V Vilniavi koči na Begunščici se vrši v nedeljo, dne 19. t. m., toda le ob lepem vremenu planinska veselica. Za slučaj slabega vremena so veselica vrši dne 26. t. m.

Društvene vesti.

— Društvo »Soča« priredi v nedeljo 9. septembra popoldne v areni Narodnega doma veliko primorsko ljudsko veselico. Tu zabaval se po svoje vsak, ki nameril boče tja korak. Smeha polno igro, srečeval — daril obilo, petja ubranega — dekleta zbrana, srce se veseli, k plesu tja hiti — prosto — svobodna zabava ti lice vesolja žari. Prišli, ne pozablj, ker čuti se boče med nami vsak — med brati — res brat.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, v ponedeljek dne 20. t. m. točno ob enčrti na 7. zvečer vaja mešanega zbora. Po vali važen razgovor. Pridite gotovo vse in vili Odbor.

— Podružnica »Jugoslovenske Matice« na Vrhniki priredi na Mali Smarod, dne 8. septembra, na Križpotu »Tombolo« s številnimi in lepiimi dobroti, ki si jih od 28. avgusta naprej lahko vsakdo ogleda v trgovskih izložbah na Vrhniki. Ker je čisti dobrotek namenjen našim neodrečnim bratom v Primorju in Korotanu, se po tombolskih kartah, ki so v predprodaži v gostilni Franca Kočevarja in M. Jerine (Rokodelski dom).

— Zveza šolterjev Slovenije pozivlja svoje člane, da storijo napram Zvezi svojo dolžnost s tem, da točno vplačujejo mesečno članarino. — Pokrajinska zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani naznanja vsemu občinstvu v 9. ometalnem okraju, da je mestni magistrat podčlil kosečilo zamrege Ivan Vrhovca, Vavay Rogelja s 1. avgustom 1923, navedeno. V ta ometalni okraj posega neupravičeno na lastno pest z delovrabo bivši poslovodja Ciril Kušar, Sv. Petra c. 80. Vsed tega se oporaja p. n. posestnik in stranka, da ne izplačajo nikakih pristojbin za snajenje kurilnih naprav Ciril Kušarju ali pa pomočniku Anton Zekretu, kateri tudi še posega v ta okraj, ker bi nastale iz tega nečloveške posledice za p. n. posestnike, ker je edino sedanjim dimnikarski mojster Vavay Rogelj upravičen za svoje izvršeno delo zahtevati plačilo.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 18. avgusta.

Borza uradno danes ni poslovala. Proš promet je bil zelo miren. Bilo je blaga sorazmernost dosti na trgu z ozirom na to, da so začeli izvozniki prodajati svoje delve. Začetkom prihodnjega tedna ni pričakovati nobenih sprememb na trgu.

V prostem prometu notirajo
Curih 17.375—17.425, Pariz 5.275—5.325
London 438.25—439, Berlin 0.025—0.0275,
Dunaj 0.1345—0.1350, Praga 2.8125—2.82,
Trst 4.115—4.12, Newyork 95.25—95.75,
Budimpešta 0.55

Dne 18. avgusta.

— Curih, 18. avg. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 5.80, Berlin 0.0014, Amsterdam 217.40, Newyork 5.52, London 25.20, Pariz 30.45, Milan 23.65, Praga 16.75, Budimpešta 0.0325, Bukarešta 2.35, Sofija 4.50, Varšava 0.0025, Dunaj 0.007775, avstr. žig. krone 0.0078.

— Trst, 18. avg. (Izv.) Predborza. Beograd 24.32, 24.40, Berlin 0.0075, 0.0065, Dunaj 0.0326, 0.03229, Praga 68.20, 68.40, Pariz 129—129.5, London 106.5—106.8, Newyork 23.20—23.40, Curih 420—423.

NAJNOVEJŠA POROČILA.

PROTEST NASE VLADE PROTI NEMČIJL

— Pariz, 17. avgusta. (Izv.) Po poročilih iz Beograda kraljevska vlada razmotriva položaj, ki je nastal v Jugoslaviji radi ustavitve reparacijskih dobav od strani Nemčije. Beogradska vlada stoji na stališču, da je Nemčija po pogodbi vezana na dobavo. Vlada v najkrajšem času zaprosi reparacijsko komisijo kot kompetentno inštanco, da vloži v imenu kraljevine SHS pri njej v Berlinu protest proti ustavitvi reparacijskih dobav.

STAVKA MORNARJEV TRAJA DALJE.

— Bakar, 18. avgusta. (Izv.) Jadranska plovdba je odgovorila na pozicije pomorske oblasti v zadevi popolne vpostavitve pomorskega prometa. Odgovor ni zadovoljiv, ker je družba pripravljena vzpostaviti red in normalen promet le na 10 progah mesto na 36. Te proge so aktivne in jih lahko družba vzdržuje z dosedanjim subvencijo. Glede ostalih prog pa zahteva družba večjo subvencijo. Družba dalje izjavlja, da smatra stavko mornarjev za končano. Odgovor je merodajne faktorje zelo ogorčil.

— Bakar, 18. avgusta. (Izv.) Stavka mornarjev traja dalje. Predsednik Saveza kapetan Popel je odpotoval v Beograd, da poroča vladi o resničnem stanju stavke. Jadranska plovdba je skušala potom svojih agentov najeti v okolici razne bivše mornarje. Špekulacija se ni obnesla in so bili agentje po nekod tepeni.

NOVE SMERNICE V POLITIKI ZEDINJENIH DRŽAV.

— Pariz, 17. avg. (K) Po poročilih iz Washingtona ameriška vlada še vedno stoji na stališču, da je treba ugotoviti plačilno sposobnost Nemčije potom mednarodne komisije izvedencev, vendar pa bi se Amerika te akcije ne udeležila uradno dotle, dokler Evropa ne konkretizira projektov, ki so sedaj na dnevnem redu. Vlada namerava čim prej likvidirati vprašanje stroškov ameriških okupacijskih čet, ki znašajo okrog 50 mil. funtov šter. Ker je pa vrednost v Nemčiji zaplenjenega ameriškega imetja večja, kakor ona nemškega imetja v Ameriki, hoče le-ta iztirjati razliko. Dalje zahtevajo ameriški poljedelci, da se čim prej vzpostavijo v srednji Evropi trgi za njihove pridelke, ker imajo velike zaloge žita. Končno želijo nova uprava Zedinjenih držav, da bi se zavezniki obveznosti v kratkem konsolidirale.

PREOKRET V FRANCOŠKI POLITIKI.

— Pariz, 17. avgusta. (Izv.) Havas javlja, da bo Francija svoj odgovor Nemčiji predložila belgijski vladi pričetkom prihodnjega tedna v razmotrivanje. Za tem sledi predložitev angleški vladi v Londonu.

— London 17. avgusta. (Izv.) Reparacijsko vprašanje razmotrivalo sedaj v Londonu zelo optimistično. Uverjeni so, da se najde baza za sporazum med Francijo in Nemčijo. Francija bi bila pripravljena nadaljevati pogajanja za sporazum z Nemčijo na bazi, da se izdajo zadostne garancije v slučaju izpraznitve ruhrskega ozemlja od strani Francije.

POLOŽAJ V NEMČIJL

— Berlin, 17. avgusta. (Izv.) Wolff v svojem situacijskem poročilu naglašja, da se situacija v Nemčiji na splošno konsolidira. Ne pojavljajo se več neredi in izgrede. Politični krogi pa smatrajo situacijo še vedno za resno. V severnih pristaniščih trajajo še vedno stavke. Pomanjkanje živil sedaj ni tako občutno.

— Berlin, 18. avgusta. (Izv.) Razvrednostitev nemškega denarja traja dalje. Denarna banka je prisiljena neprestano tiskati nove bankovce. Dnevna potreba znaša 30 milijonov mark. tedenska potreba pa presega že trillijone. V finančnem ministruvstvu se vrše neprestano konference z zastopniki gospodarskih in delavskih organizacij, kako urediti delavcem dnevne mezde. Vrše se pa tudi konference z zastopniki uradniških organizacij, da se uradnikom plače regulirajo.

MEDPARLAMENTARNA KONFERENCA NARODNIH MANJSIN.

— Kodani, 17. avgusta. (Wolff). Tu se je vršila včeraj medparlamentarna konferenca, ki so se je udeležili med drugimi zastopniki Švice (dr. Usteri), Madžarske (Lukanaz), Češkoslovake (Medinger in Heller) in Italije (Vilfan). Na konferenci se je razpravljalo o pravicah in dolžnostih narodnih manjšin. Zastopnik Švice dr. Usteri je govoril o treh sklepih in sicer prvič glede zaštite jezika in vere drugič glede komisij za izenačenje in slednjič glede stalnega odbora, ki naj bi ga postal medparlamentarni svet v posamezne države, da reši vsa sporna vprašanja narodnih manjšin. Madžarski zastopnik je bil za te predloge, napadel pa je stališče Društva narorov, češ da ne vrši svoje funkcije tako, kakor se tevalo interes narodnih manjšin. Češkoslovski delegata sta poročila o položaju Nemcev na Češkoslovskem, S predlogi dr. Usterija sta popolnoma soglašala, češ, da usoda narodnih manjšin zavisi od rezultata teh ukrepov. Tudi zastopnik Italije Vilfan je glasoval za omejevanje predloga.

Razne stvari.

• Najmanjši aeroplan na svetu. Dva italijanska inženirja sta konstruirala dosega najmanjši aeroplan na svetu, ki ga gonijo komaj trih konjskih sil. Poskusni let je dobro uspel.

• Zračni biciklji. V Daytonu v državi Ohio v Ameriki je neki obrtnik izvršil poskuse z novim tipom aeroplana, ki ga gonijo noge. Ta »zračni biciklji« je dosegel lepe uspehe. Dvignil se je v zrak nekaj nad 6 metrov in to na distanco okoli 600 m.

• 10.500 m višine z aeroplanom. Iz Pariza poročajo, da se je dvignil letalec Sadi Leccointe s svojim aeroplanom do višine 10.800 metrov.

• Velikanska tatvina dragocenosti. V hotelu Deauville v Pont l' Eveque je bilo ukradeno gospe De Ganza iz Buenos Airesa, lastnici najvažnejšega lista Južne Amerike »Prensa«, raznovrstnih dragocenosti v vrednosti 2.700.000 kron.

• Malo zdrave krvi za rešitev bolnika. Pred nekaj dnevi je voditelj bolnice v Greenwichu v londonskih listih priobčil povabilo, da bi prišel jeden ali drugi zdrav moški v bolnico, kjer bi mu odvzeli nekoliko krvi, s katero se da ozdraviti nekega bolnika. Objubila se je tudi primerna nagrada. Voditelj bolnice ni nič kaj upal, da bi se kdo odzval temu vabilu, zato pa je bil zelo presenečen, ko se je takoj drugo jutro po razglašnem vabilu oglasilo 50 krepkih moških, ki so bili vsi pripravljeni dati zahtevano kri za bolnika. Zdravniki so izbrali onega, ki se jim je zdel najbolj zdrav, in mu odvzeli potrebno količino krvi. 50! — Posledica nezaposlenosti.

• Angliški humor. »George in Jez sva imela včeraj hud prepri radi proslave najne zlate poroke«. To je zle. Koliko časa sta poročena? »Tri dni«. Pri nek regati v Londonu je bil nek klub vladnih uradnikov diskvalificiran, ker so prekmalu pričeli. Ko so to šefu urada, v katerem so uradniki nastavljeni, javili, je vzkliknil: »To je največje presenečenje v mojem življenju. Nisem smatral nikdar mogočim, da prične kakšen uradni prezgodaj.« — Moč in pamet. »Moj dečko« je rekel slvesni gospod. Ti vprašuješ kakšna je razlika med močjo in pametjo. No, močno je, če gre kdo v prvovrstno restavracijo, ne da bi dal natakarju napitnice. »Lepo« je odvrnil sin. »In pamet?« Pametno je, če dotični drugi daj kosil v drugi restavraciji.

• Nenavaden slučaj telepatije. Redek slučaj telepatije se je odigral te dni v Solunu. Nek mladi častnik se je v veselje družbi prijateljev sprehal po mestu in med prtpovedovanjem so začli v neki gozd. Nenadoma se je častnik zagledal v deblo nekega drevesa ter je obšel in se stresel. Ko se je nekoliko osvestil je začuden prijateljem izjavil: »Popolnoma razločno sem videl svojega očeta na smrtni postelji.« Vrnul se je nato v mesto in se s prvim vlakom odpravil v domači kraj. V hiši je našel mrtvega očeta. Konstatirali so, da je oče izdihnil baš v tistem času, ko da je stal pred debelom v gozdu.

• 800 milijonov zlati pod morjem. 21. maja t. l. sta trčila dva parnika angleški »Egypt« in francoski »Seine« ter se potopila. Na parniku »Egypt« se je nahajalo zlata v znesku 800 milijonov. Vsi poskusi, da so brod najde so ostali brezuspešni. Medtem je neka švedska družba potopljeni parnik odkrila šest milj dalje od mesta, kjer se je potopil. Z dvignjenjem broda se prične v kratkem.

• Telefon v Ameriki. Neki Amerikane priporočuje v »Matine«: Mi Amerikanci trdimo, da je naša dežela glede telefona prva na svetu. Telefonskega aparata najemnik ne plača. Uprava mu ga dostavi in instalira brezplačno. Kdor ga naroči, čaka nanj največ 14 dni. Ako pa je naročnik odvetnik, zdravnik, lekarnar, trgovec ali novinar, pa dobi aparat tekmo 24 ur. Naročnik dobi vsake 4 mesece nov telefonski izkaz s točnimi naslovi vseh naročnikov. Tarifi za telefon so različni. Trgovci in bankir plačata po 4 dolarje in imata pravico na 75 telefonskih napeljav, privrtnik plača samo 3 in pol dolarje, veliki naročniki življajo znatne popuste.

• Obsojenec, ki noče pomiloščena. Pred pariško poroto je bil pred kratkim obsoljen na smrt neki Ferdinand Leclerc, ki je ubil strolepsko Gibrat. Reklil so mu, da predlože predsedniku republike prošnjo za njegovo pomiloščenje. On pa je izjavil: Jaz imam samo jedno željo in sicer to, da se združim v nebesih s svojo izvoljenko, katero sem ubil ali sem jo vedno srčno ljubil. Nadalje je izjavil, da prepušča svoje truplo medicinski fakulteti v naučne svrhe. Neki mladi medicinec, ki trdi, da se mu je že posrečilo oživiti srce pri nekaterih živalih, ki so bile že nekaj časa mrtve, hoče poskusiti slčno operacijo z Leclercovim srcem.

Poizvedbe.

— Izgubila se je 15. avgusta svilena rdeča ruga. Najditelj se prosi, da jo odda pri blagajni v novem kopalšču na Ljubljani.

ANTOMOBILE
TOVORNE
OSEBNE
RABLJENE
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ-KRED-80

Obnovite naročnino!

Cele opreme

za neveste, in omlanjo izdeluje točno in solidno novotvorjena izdelovalnica

P. Jančigaj,
Ljubljana, Resljeva cesta 29/1 levo

Otroški vozički več vrst od Din 250—
Dvokolesa novi modeli s dobro prevmatiko za od Din 1500— naprej.

Motorički najnovejši ameriški tipa „Evans“ in D. K. W. ter „Orionette“ in „Motorette“.

Pnevmatika sračnice s garancijo od Din 16—, plašči od Din 65—.

Preprodajni in mehanični atelje cene. Sprejemajo se tudi vse popravila, emajliranje in poliranje.

Tribuna F. B. L.,
tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Prežalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš preljubljeni soprog, sin, brat, stric in svak, gospod

Milan Šašelj

posestnik in gostilničar

po kratki mučni bolezni v četrtek, dne 16. t. m. ob 8. zvečer preminul.

Pogreb draga pokojnika se bo vršil v soboto, dne 18. t. m. ob 8. zjutraj.

Mekronog, 17. avgusta 1923.

Žalujoci ostali.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom naznanjamo tužno vest, da je včeraj ob 8. zjutraj, previdena s svetotajstvi, mirno v Gospodu zaspala gospa

MARIJA KOPAČ

Pogreb predrage se bo vršil v nedeljo, 19. t. m. popoldne v žireh na farno pokopališče.

Žiri, 18. avgusta 1923.

Žalujoci ostali.

Skoro vsi paviljoni Ljubljanskega velesejma prekriti s krovno lepenko

RUBEROID

Najcenejša, ker vsled velike trpežnosti najboljša!

Založniki: LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA Z O. Z. Ljubljana, Bleiweisova 18. — Telefon 408.

Gradbene potrebe. Ksilolitna tlakovanja, Asfaltovanja.

PRAVKAR JE IZSLA NOVA KNJIGA

KSAYER MESKO:

= Naše = življenje

Cena broširani knjigi Din 18—, po pošti Din 21—.

Cena vezani knjigi Din 25—, po pošti Din 28—.

Narod. knjigarna, Ljubljana

Prešernova ulica 7.

DRAGICA ZALAZNIK

IVAN UKOVIČ

zaročena

Ljubljana

Šentjanski premog

se dobi po ugodnih cenah vsako množino.

Prodajni urad šentjanskega premogokopa Ljubljana, Krekov trg 10. 6214

Novosadska izložba

za celu državo

od 11. do 26. avgusta 1923

Proizvodi domače in inozemne industrije. Poljoprivredna veleprodajna in prikaz poljoprivrednih mašin u pogonu.

Posetite izložbu!

Naprodaj!

Več vil s prostimi stanovanji od Din 300.000 naprej.

Stanovanjske hiše v predmestju in v Ljubljani od Din 60.000 in višje.

Na Štajerskem lepa stanovanjska hiša z vrtom za Din 25.000.

Trgovske hiše v mestu in na deželi v raznih cenah 85.000 do 100.000 Din.

Več hiš z gostilno, tudi s posestvom, v Ljubljani in izven Ljubljane.

Kmečka posestva; 5, 8, 10, 15, 23, 40 orlov in večja od Din 35.000 naprej.

Gozdna, vinogradna posestva na deželi in stavbene parcele v Ljubljani in okolici.

Več se izve v realitetni pisarni Ljubljana, Poljanska cesta 12

Izvanredno popravljani LOKOMOBILI

promptno sa stanice Zagreb i Ljubljana

Wolf	HP	Wolf	HP
1908	10/20	1914	62/80
1908	15/25	1920	70/100
1917	20/32	1913	85/120
1912	24/40	1912	100/150
1908	30/50	1909	130/150
1920	40/60	1908	150/200
1921	54/75	1916	85/140
Lanz	HP	Lanz	HP
1912	10/20	1916	50/70
1912	15/25	1921	60/90
1917	20/30	1914	70/110
1918	22/35	1909	85/120
1912	26/42	1913	100/130
1912	34/49	1921	170/235
1914	38/57	1910	260/330

Vrtači i samohodni lokomobili svih veličina. — Lokomobili i traktori 22, 32 km. — Jednogađinski i dvogađinski jamstvo. Povoljno generano popravljani, savjesno iskušani. — Loženje svakim gorivom.

Braća Fischer d. d.
Zagreb, Pantovčak 5.

Trboveljske premogokopne družbe uradnik - liče

lepo opremljeno sobo s posebnim vhom v sredini mesta, blizu pošte, event. s hrano. Naslov: L. SUCHY, Miklošičeva cesta 15. 7829

LED
se oddaja vsak dan od 7.—9. dop. po najnižji ceni.

T. Menolinger,
Sv. Petra cesta 43

na dvorišču poleg zajutkovalnice

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino. Družba ILIRIJA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220. 2243

Peter Semko

I. jugoslovanska barvarija, krasarstvo in strojarstvo

Ljubljana, Križevniška ulica 7.

Barva lisiče kože, katere izdeluje v najmodernejše garniture. Prevzema tudi vsa popravila v moderniziranje.

Zidna opeka

normalno in močno žgana, priznana najboljša kakovost se nudi vsaka množina po dnevnici ceni.

R. Smolewsky, arhitekt in mestni stavbenik, posestnik opelkarne na Viču. — Rimska cesta 18.

Zaloga na drobno na Opekarski cesti 18. 7915

Ovinjene in dobro ohranjene

sode

od 200 do 400 litrov kupi trgovina s vinom **And. Mojač,** Komenda pri Kamniku. 8195

Rabljeno jutaste vreče za moko

85 kg vsebujoče, in za otrobe 50 kg vsebujoče, dobre, čiste in brez luknjaste kupi **Vinko Majdič** valjični mlin, Kranj. 6000

Rogaška Slatina

Villa dr. Pačnik

Zdravniška penzija, sanatorij. Za bolne na notranjih boleznih, za oslabele in odpočitka potrebne, za katarje pljučnih vrškov. Vsa moderna zdravilna sredstva. Obilna izvrstna hrana. Krasna južna lega. Prospekti. 4438

Stavbenik

z dolgoletno prakso išče mesta samostojnega gradbenega vodje ali izvedenastrokovnjaka v bankah ali zavarovalnicah. Cenj. ponudbe pod „Stavbenik 8516“ na upravo Slov. Nar. 8516

Franc Cerar

družba s o. z. tovarna v Stebu pošta Domžale.

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri Kovarčević i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo. Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4. Vzroci se vidijo na velesejmu paviljon „L“ predal 497 pri vhomu prvi na desno

G. F. Jurasek
Ljubljana
Velika d. 12

Uglašujem ter popravim glasovirje in harmonije, Specijalno strokovno in ceno!

Ježice

smrekovo in hrastovo črešo, mezdno, arovico, laneno seme, kupuje Dion. dr. za promet in industriju sirovina, Zagreb. 8593

Usnjarsko volno

kupim v vsaki količini. Vseeno in eno dostaviti na naslov:

Božidar Mitlić, trgovina s volno - Beograd ulica Miloša Velikoga 99 8346

Sprejme se takoj strokovnjak v cementnih izdelkih kot

delovodja.

Ivan Jelačin, 8475

Ljubljana, Emonska cesta 2

Bakula je nadomestilo trnja za stropa in stene ter se pri uporabi ista ne rabi nikakih desk za opalbo.

Izdeluje in prodaja je prva jugoslovanska tovarna „BAKULA“

Jos. R. Puh LJUBLJANA, Gradskiha ulica 22

Tel. intern. 513.

Drva:

bukev mehki les krajnike

vse po 1 m dolgo, suho, zdravo, kupujem za takojšnjo gotovino v vsaki množini naloženo na vagon.

Pismene ponudbe na:

Fra. Soderžnik, CELJE, Lava 18

Insertirajte v „Slovenskem Narodu“.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d. prodajalna

Ljubljana, Poljanska c. 13

Bopato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz čistočnega bokska v oseh bofat, gubelega bokska in rjave kravine.

SOLIDNO DELO! ZNIZANE CENE!

Restavracija „LOYD“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 7

v bližini južnega kolodvora s krasnim senčnatim vrtom in lepim salonom za društva in zaključne družbe nudi

izborna pristna vina, vedno sveže „zagrebško pivo“, okusna jedila.

Zbirališče Gorenjcev.

Se priporočata

Josip in Katinka Korošec.

Zahtevajte! **POVSOD** Zahtevajte

„AMBRA“ parfume

Eau de Cologne Special

Eau de Cologne Double

Pudre vseh vrst barv

Prašek in pasta za zobe

Voda za usta, najboljša voda sodanosti

Lanolin Crema original

Shampooon tekoči

SPECIALITETA:

„AMBRA“ voda proti izpadanju las. Od danes priznanih edino sigurno sredstvo te vrste.

Vsi „AMBRA“ parfumi in kozmetički preparati so enaki francoskim izdelkom.

Glavna zaloga: **ZAGREB, Gajeva ulica 7.**

Zahtevajte cenik!

„NARODNA TISKARNA“ o Ljubljani

izvaja točno

Naročila sprejema tudi „NARODNA KNJIGARNA“

VIZITKE. KOVERTE IN PISEMSKI PAPIR SFIRMO KAKOR VSAKOVRSNE DRUGE TISKOVINE ITD. TELEFON ŠTEV. 304

Na drobno in na debelo

začne prodajati

emajlirano posodo

po konkurenčnih cenah od 20. avgusta dalje

„FORTUNA“, LJUBLJANA,
Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

VI. VZORČNI VELESEJEM V PRAGI

Trgovci posetite!

od 2. do 9. septembra

Trgovci posetite!

Znižana vožnja na jugoslov. in čehoslovaških železnicah.

Direktni posebni vlaki med Prago in Ljubljano.

Znižana pristojbina za vizum.

Pojasnila daje:

Cehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg šte. 8.

Pojasnila daje:

Aloma Company d. o. z., Ljubljana, Kongresni trg šte. 3.

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar.

MALI OGLASI

Cene oglasov do 20
besed 5 — vsake
nadaljnja beseda 20
para, s davčino vred

Prodaj

Na prodaj
postelja in klavir. — Na
slov. pove uprava »Slov.
Naroda«. 8575

Kdor mi prodaj
posteljo (železno), naj
sporoči svoj naslov upra-
vi »Slov. Naroda« pod
»Postelja/8584«. 8575

Pisalni stroj
malo rabljen, se po ugod-
ni ceni prodaja. — Polz-
vedbe Sodna ulica 4/II,
levo. 8586

Štedilnik
železna postelja in še več
drugih stvari se pocieni
prodaja. — Polze se Breg
št. 2/I, desno. 8571

Prodaj se
lep otroški voziček in ne-
kaj priprave za novoro-
jenčka. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8597

Prodaj se
železna ograja, 10 m dol-
ga, 75 cm visoka. — Po-
lze se pri cerkveniku na
pokopališču pri Sv. Kri-
štofu. 8558

Puch-motor
2 1/2 HP in pomožni mo-
torji znamke Cockerill,
1/2 HP, po nizki ceni na
prodaj. — Avto »Flor-
jancič« — Ljubljana. 7636

Mošt
lanskega leta, približno
500 l, se prodaja po ugodni
ceni. — Natančneje se
izve iz prijaznosti v sla-
dničarni Novotny, Dunaj-
ska c. 9. 8599

Moderni avto
z dvema sedežema in dva
motorna kolesa, vse v do-
brem stanju, prodaja. —
Natančneje se izve iz
ogleda pri: Marinc, Selnice
ob Dravi. 8238

Auto-Ford
22 HP, z elektr. starter-
jem, s 3 rezervnimi pla-
ščmi, v popolnoma dobrem
stanju, se prodaja. — Po-
lze se v trgovini Fr. Ču-
den, Prešernova ulica 1.
8523

Vinske sode
Večje množino novih,
modnih, transportnih po-
lovnjakov od 300—400 l
in nekaj skladiščnih so-
dov po 1200 l prodaja Jo-
sip Kosi v Križevcih pri
Ljutomeru. 8589

Elegantna mahagoni
spalnica (2 postelji, 2
omari, 2 nočnih omaric in
1 psyha) na prodaj. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8454

Hišo
s 4 sobami, kuhinjo in
priljubljenim prodajom pod
ceno. Zraven je tri četrti
orala dobre zemlje. Leži
3 minute od železniške
postaje. Cena 600.000 K.
— Naslov v upravi »Slov.
Naroda«. 8527

Naprodaj
nova hiša s tremi sobami,
kuhinja, pisarno in vr-
tom. Magdalensko pred-
mestje, Maribor. Ena so-
ba in kuhinja takoj na
razpolago. — Ponudbe
pod »Din 1050« na Mar-
Štan, Maribor. 8587

Trinadstropna HISA
v središču mesta, priprav-
na za obrt ali trgovino,
se prodaja za 225.000 Din.
— Ena tretjina kupnine
ostane lahko na smotni
zastli. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8033

Na prodaj
80 po jako nizki ceni:
2 sobni omari s stelaž-
mi, trd les, črna polita,
rani, 1 pisalna miza s 7
predali, trd les, brez
leska (matt). — Ogleda
se na Sv. Petra cesti 9.
I. nadst. med 11. in 12.
uro dop. in 4 in 5 uro
popoldne. 8533

Pisalni stroj

rabiljen, toda v dobrem
stanju, naprodaj za ceno
2500 Din. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 8459

Motorno kolo
lahko, 21/2 HP, malo ra-
bljeno, v zelo dobrem sta-
nju, se takoj prodaja. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8457

Parcela
v neposredni bližini dr-
žavnega kolodvora v Si-
ski in Dunajske ceste, v
izmeri od 12.094 m², na-
prodaj. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8011

Prodaj se
Jako dobro ohranjen avto
znamke Ford, novega tipa,
z električno razsvet-
ljavo in pogonom ter re-
zervno pnevmatiko in
kompletnim orodjem. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8514

Prodaj hišo
z velikim vrtom, 25 m
nut oddaljeno od glavne
pošte, veliko, pred 11 leti
zidano, pripravno za vsa-
ko obrt, osobito pa za
gostilno. Najugodnejši
pogoji. — Ponudbe pod
»Priloznostni nakup/
8372« na upr. »Slov. Naroda«. 8572

Posestvo,
obsega 80 orolov, le-
žeče na Pohorju, dve uri
oddaljeno od železniške
postaje. Hoče pri Maribor-
u, je vse, oziroma deloma
naprodaj. — Kupci
naj povprašajo pri Vi-
sotnik Francu, posestni-
ku v Spodnji Hoči. 8237

Prodaj se
takojo ugodno stara kras-
na, dobro vpeljana trgo-
vina na jako prometnem
kraju blizu Maribora,
brez konkurence, lepi lo-
kali, magacin in stanova-
nja. — Ponudbe pod šte-
vilko »8560« na upravo
»Slov. Naroda«. 8449

Prodaj se
enonadstropna hiša v
Ložu, obstoječa iz 7 par-
ketiranih sob, raznih
shramb, 3 betoniranih
kleti, z vodnjakom v hi-
ši, vse v najboljšem sta-
nju, nadalje velik vrt in
velika njiva. — Podro-
bnosti pri notarju v Ložu.
8466

Prodaj se
lepa enonadstropna hiša
s trgovskim lokalom in
skladiščem na zelo pro-
metnem prostoru v sre-
dini manjšega mesta ta-
koj za 140 tisoč Din,
zraven je tudi precej
zemljišča. Celo hiša kup-
cu takoj na razpolago. —
Naslov pri upravi
»Slov. Naroda«. 8344

Najcenejši nakup
vile na Bledu. Lepa dvo-
nadstropna vila »Lipa«
v Zelenah 51, na Bledu,
deloma opremljena, z
velikim sadnim vrtom in
parkom, se za nizko ce-
no prodaja. — Vprašati
pri Društvu hišnih po-
sestnikov v Ljubljani,
Dunajska c. 17 I, od 4.
do 6. ali pisмено. 8520

Graščinsko
posestvo
arondirano, žaga na vo-
dno silo s polnojarment-
kom (Vollgatter), lastno
električno napravo, kon-
stantna voda 28 HP, ob-
seg posestva 26 orolov.
Lepa graščina z vsem po-
hištvom, živim in mrt-
vim inventarjem se pro-
daja. Ponudbe pod »Gra-
ščina/8467« na upravo
»Slov. Naroda«. 8592

Obrtniki,
trgovci, pozor! Naprodaj
je lepa nova hiša, pri-
pravna za vsako obrt, ima
4 sobe, 2 kuhinji, klet in
verando. Nahaja se ob
cesti na jako prometnem
kraju, Zemlje je 10 ora-
lov, 2 gošča, vinograd,
3 njeve, sadonosek in 2
vrta. Prodaja se za 190.000
Din. — Vpraša se pri Si-
mon Hraštnik. 8600

Hiša naprodaj

Prodaja se hiša, v kateri je
upeljana gostilniška kon-
cesija in za prenočevanje
tujcev, ki se nahaja na
prometnem kraju v ve-
čem trgu na deželi, 20
minut od želez. postaje.
Pripravno je tudi za vsa-
ko vrsto obrti, mesarj-
stvo, trgovino s poljskimi
delki ali trgovino s me-
šanin blagom. Cena za
poslopje Din 500.000. —
Vprašati je pri upravi
»Slov. Naroda«. 8522

Prodaj se

po izredno ugodni ceni:
parni kotel, stoječ, 15,86
kvadrat. metrov, kurilne
plošče, 8 atm., nadalje:
kompletna naprava za
izdelovanje sadnih kon-
serv, sokov, 1. a. 2. kotla
za kuhanje marmelade po
300 litrov, 1 sterilizator
»Alfa separator« za 108
steklenic, 1 holandski
filter, 1 Seitzov filter, 1
aparati za avtomatično
polnjenje steklenic, 1
aparati za zapiranje ste-
klenic, vse v najboljšem
stanju. — Dopolne na
upravo »Slov. Naroda« pod
»Parni kotel/8249«. 8522

Prodaj

žago z dvema venecijan-
skima jarmoma na dva
ali tri liste s krožno ža-
go, vse na eno turbino,
zraven žage moderno no-
vo hišo, velik travnik ca.
6 orolov, poleg katerega
se dobi še lahko velika
vodna moč na Savi, je
tik državne ceste, 20 mi-
nut od postaje, 1 uro od
jugoslovanske in italijan-
ske meje, bogata lesna
okolica, lastno skladišče
na postaji ca. 1 orol,
1200 m² smrekovega in
macesnovega lesa. Po-
sestvo se nahaja v Kranj-
ski gori, na vlogel je
vsak dan. — Pismente
ponudbe s ceno je posla-
ti na lastnika Ivan Justin,
Ribno št. 39, pošta Bled I.
8449

Kupim

Uro štoparico
rabljeno ali novo, kupim
takoj. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8458

Suhe gobe

kupi vsako množino
družba Slovenija, Ljub-
ljana. Ponudbe z vzorci
naj se pošljejo na zgo-
raj imenovani naslov.
8511

Vsako množino

bukovih drv, cepeljenih,
suhih ter kostonjcev
lesa za tanin kupi takoj
ter prosi najnižje ponu-
be za 100 kg franco va-
gon. — Rudolf Dergan,
trgovca, Laško. 8588

Kupim

hišo ali vilo z velikim
vrtom v bližini ali v me-
stu Ljubljana, Celje, Ma-
ribor ali istotam posest-
vo do 10 orolov. — Po-
nudbe pod »Delo 8515«
na upravo »Slov. Naroda«. 8515

Kupim

vsako množino starih
kakor pokvarjenih ju-
stih vred po najvišjih
dnevnikih cenah. Istotako
popravilam obrabljene
vred v najkrajšem času
in po konkurenčnih ce-
nah. — Peter Kobal, iz-
delovalnica stannic in
juštastih vret, Kranj, Slo-
venija. 8592

300 do 500 vago-

nov SENA,
suho, zeleno, v balah, do-
bava takoj, se kupi po
stavno vsake železn. po-
staja v Sloveniji. Plača
se v jugoslovanski valuti
tako po prejetju na že-
leznih postajah; ponja-
ve dostavi takoj. — Po-
nudbe se sprejemajo tudi
po 5 in 10 vagonov na:
Akeljaca 29, pošto leže-
če Graz I. 8078

Službe

Praktikantinja
se sprejme. — Ponudbe
pisмено na drogerija
Kranj. 8591

Šivilja

gre na dom za obleko in
perilo. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 8538

Trg. pomočnik
manufakturnist, se spre-
jme v večtrgovni Ed.
Suppanz, Pristava. 8480

Brušič

za polnojarment in ra-
no stroje se takoj spre-
jme z najboljšimi izpričev-
li Ljubljana, Prule 8. 8450

Poduradnik
mlad, s parletno pisarni-
sko prakso, išče primerne
službe. — Ponudbe pod
»Vesten/8493« na upravo
»Slov. Naroda«. 8593

Praktikantinja
sprejme trgovsko po-
jetje. Plača po dogovoru.
— Pismente ponudbe pod
»Praktikantinja/8544« na
upravo »Slov. Naroda«. 8544

Gospodična
večja vseh pisarniških
del, išče službe izven
Ljubljane. — Cenj. po-
nudbe pod »Prisrda/8569«
na upravo »Slov. Naroda«. 8569

Sprejme se
trgovski pomočnik, sta-
rejša, boljša moč. —
Cernak in Komp., Ljub-
ljana, Kongresni trg 14.
8598

Vajncnc
se sprejme za trgovino
z železnino ter prakti-
kant za pisarno s primer-
no šolsko izobrazbo. —
Ponudbe na poštini pre-
daj »150 Ljubljana«. 8604

Gospodinja
izkušena kuharica mno-
goletne prakse, bivša go-
stiliščarka, išče mesta,
najraje v primernem ob-
rtu (menzi). — Ponudbe
pod »Izkušena/8543« na
upravo »Slov. Naroda«. 8543

Tovarne! Podjetja!
Absolvent strojno-elek-
trotehniške visoke šole s
komercialno prakso išče
takojšnje službe. — Po-
nudbe pod »Agilen/8577«
na upravo »Slov. Naroda«. 8577

Kot prodajalec
usnja v kako trgovino v
Ljubljani želi vstopiti po-
šten čevljar, dober raču-
nar, varen trgovine. —
Ponudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Stalno
8551«. 8551

Izkušen mehanik
išče službe nadzornika
ali vodje za večje avto-
delavnice/garage. Poscu-
je večletno prakso. —
Ponudbe pod »Mehanik
8595« na upravo »Slov.
Naroda«. 8595

Tehnik

z večletno prakso (plin,
bencin in disemotorji)
želi spremeniti službo v
kako večje podjetje. —
Cenj. ponudbe pod »Teh-
nik/8596« na upravo »Slov.
Naroda«. 8596

Delovodja

izkušen mehanik, izurjen
v vsakem delu kovinske
stroje, v izdelovanju
orodja in priprav, želi
spremeniti službo. — Do-
pise se prosi na upravo
»Slov. Naroda« pod »Stalna
služba/8451«. 8451

Intel. gospojica

Hrvatica, htela bi po-
učavati djecu in svim
predmetima, bilo bi hr-
vatskim ili slovenskim
jezikom; buduć želi ov-
dje nastaviti svoje nauke,
no reflektira toliko na
plaču, kao na stan i hra-
no. Ista se preporuča za
brzo i točno izvršavanje
raznih rač. radova. —
Cij. ponude pod »Hrva-
tica/8512« na upravo »Slov.
Naroda«. 8512

Starejša kuharica

ob enem gospodinja, pr-
vovrstna moč, sprejme
mesto v kakem sanatori-
ju ali kaj primernega.
Gre tudi k samemu
gospodu. — Cenjene po-
nudbe pod »Gastronomi-
ja/8519« na upravo »Slov.
Naroda«. 8519

Mladenšč

20 let, vojašine prost.,
absolvent Mahrove trg-
šole, v slov., nem., in sr-
bohrvaščini v govoru in
pisavi perfektno, želi me-
sta. — Cenjene ponudbe
pod »Delavne na Aloma
Company, Ljubljana.
Kongresni trg 3. 8562

Išče se hišnik

za trinadstropno hišo v
sredini mesta. Stanova-
nje v suterenu, plača po
dogovoru. — Pismente
ponudbe s označbo sta-
rosti, družinskih razmer
in dosedanjih služb do
1. septembra t. l. pod
»Hišnik 1000/8040« na
upravo »Slov. Naroda«. 8040

Sprejme se

več dobrih samostojnih
krojaških pomočnikov za
male in velike komade
— konfekcijsko delo. Le-
zmožni in trezni naj se
javijo v pisarni Emon-
ska cesta 8. Samostojni
mojstri pa dobijo delo
proti garanciji ali kavciji
na dom. 8534

Kontoristinja

starejša samostojna moč,
večja slovenskega, srbo-
hrvaškega in nemškega
jezikla v govoru in pisavi,
se sprejme. — Prednost
imajo z znanjem češčine.
Začetnice izključene. —
Ponudbe na Franc Čuček,
Ptuj. 8534

Elektromotor

znamke Siemens - Schu-
kert, na vrtilni tok (Dreh-
strom) s suhim napušča-
nikom (Trockenlaufer),
6 HP, 180—210 volt, 21
amp., prvovrsten fabri-
kat, v najboljšem stanju,
se za Din 9000. — proda-
— Ponudbe na trdnico:
Brata Batič, Celje. 8529

Prefekti

za didaktično s vzgojno
službo v »Dijaškem Do-
mu« v Ptuj se iščejo.
Prosili z znanjem fran-
coščine, petja ali glasbe
imajo prednost. Nastop
službe 10. septembra. —
Nekolkovane prošnje s
curr. vitae najkasneje do
25. avgusta na vodstvo
dijaškega doma v Ptuj.
8562

Službo

občinskega redarja raz-
pisuje občina Trbovlje.
Nastop s 1. septembrom
t. l. Pogoji: jugoslov. dr-
žavljanstvo, starost od 24
do 40 let, naravna ne-
oporečnost, znanje slo-
venščine v govoru in pi-
savi. Ponudbi je priložiti
sliko. Plača in razne
ugodnosti po dogovoru.
Rok za vlogo prošnji do
25. avgusta t. l. Zupan-
stvo Trbovlje, dne 15.
avgusta 1923. 8604

Gospodarski

Čeh, 26leten, oženjen, s
devetletno vsestransko
prakso, sedaj v Banatu,
išče mesto ali vzame v
zakup gospodarstvo v iz-
meri okoli 50 jut, in si-
cer zaradi parcelacije mo-
re nastopiti 1. marca leta
1924 oziroma tudi prej.
Ponudbe pod »Polj-
8602« na upravo »Slov.
Naroda«. 8602

L. strojoključavni-

čarja
ki je tudi vešč železo-
strugarstva, za poprav-
ljajno delavnico, išče za
akorajšnji nastop papir-
nico na deželi. — Samci
imajo prednost. Stan-
ovanje s kurivom in raz-
svetljavo je na razpolo-
go. Pismente ponudbe s
navedbo zahtev plače in
časa nastopa kakor tudi
prejete spričevala o dose-
žanjem službovanju na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Papirnica/8425«. 8425

Žagni mojster

z večletno prakso za pol-
nojarment, horizontalni
in venecijanski jarmenik
s prvovrstnimi spričev-
ali, samostojna energična
moč; izvežban v vodenju
parnih in električnih mo-
torjev ter s stroji za ob-
delovanje lesnih izdel-
kov, izurjen v montaži in
vseh strojnih popravilih,
oženjen, išče službo za
takojšen nastop. — Ce-
njene ponudbe pod »Ža-
gni mojster/8464« na upr.
»Slov. Naroda«. 8464

Gozdni upravitelj

Kot samostojen upravi-
telj večjega gozdnega
posestva v Sloveniji za-
go (pilano) in malim po-
jedelskim obratom se
sprejme strokovnjak z
organizatorično zmož-
nostjo. Prakso mora ime-
ti zlasti v lesni industriji
in kupčiji. Znanje slo-
venskega ali hrvaškega
ter nemškega jezika v
besedi in pisavi potreb-
no. Na razpolago stano-
vanje in običajni depu-
tati. — Oferte, iz kate-
rih mora biti razvidna
dosedanja praksa in za-
hteva glede plače, je po-
slati pod »Gozdno vele-
posestvo/8491« na upra-
vo »Slov. Naroda«. 8491

Stanovanja

Dijaka(infi)
se sprejmeta v dobro
oskrbo. Zračna soba,
električna luč. — Naslov
pri upr. »Slov. Naroda«. 8454

Sobo išče

v središču mesta miren in
soliden bančni uradnik
za takoj ali 1. septem-
brom. — Naslov v upra-
vi »Slov. Naroda«. 8518

Sobo išče

miren gospod s hrano ali
brez hrane. Takoj ali za
prvi september. — Po-
nudbe pod »F. G./8545«
na upravo »Slov. Naroda«. 8545

Sprejem

s 1. septembrom prazno
ali meblirano veliko so-
bo. Plačam dobro. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8556

Sobo iščeta

novoporočenca, cel dan
zaposlena, s 1. septem-
brom. — Ponudbe pod
»Novoporočenca/8566«
na upravo »Slov. Naroda«. 8566

Iščeta se

dve meblirani (oz. prazni)
sobi s uporabo kuhin-
je s 1. septembrom ali
pozneje. Ponudbe na dr.
Alojzija Vrtačnika, od-
vetnika v Ljubljani, Bee-
thovnova 10. 7912

Stanovanje dobi

kdor plača 40.000 Din na-
jemnine za 6 let naprej.
Stanovanje obstoji iz 1.
druženja, hiše s 3 sobami,
z vrtom in drugimi prit-
likami. — Ponudbe pod
»Stanovanje/40.000« na
upravo »Slov. Naroda«. 40.000

2 dijakinji

nizjih razredov sprejme
na hrano in stanovanje
zamejljiva uradniška dru-
žina v Ljubljani z enaki-
mi hčerkami, od boljših
posvetnikov z dežele. —
Naslov pri upravi »Slov.
Naroda«. 8507

Oddam

dve lepo opremljeni sobi
(spalnic in salon) z elek-
trično razsvetljavo in po-
sebnim vzhodom v sredi-
ni mesta. — Ponudbe pod
»Sredina/8603« na upravo
»Slov. Naroda«. 8603

Išče se

majhna meblirana soba
za mladega gospoda
na Viču ali v okolici, ki
gre tudi za sestanovalec.
— Ponudbe pod »Pre-
prost/8561« na upravo
»Slov. Naroda«. 8561

!! Elegantna novost za dame !!

Svilene palerine „Waterproof“, nepremočljive, znotraj podložene z gumo. V vseh velikostih in raznih barvah se dobe pri tvrdki

DRAGO SCHWAB, Ljubljana, Dvorni trg 3.

Strokovnjaki za kuritve, potrebščine parnih kotlov in izplivalnike prhali (pepela).

Neka firma na Nemškem išče za razpečevanje zgornjih izdelkov prvo vrstne strokovnjake ali trgovce s tehničnim znanjem za krajne ali okrajne zastopnike.

Oglase naj se samo najbolj vestne prodajne stle, ki se lahko izkažejo z dolgoletno uspešno prodajno delavnostjo ter naj navedejo dosedanje poslovanje in prodajne uspehe. Nudi se možnost velikega zaslužka ev. delno nastavljenje. J. ROTH D. D., železovnice in tvornice strojev, odd. kuritve, Berlin-Tempelhof, Wettiger Korso 6.

„OLLA“ najsigurnejša, najbolj poznana higienska gumi sedanosti

Strokovnjaško pregledana in zjamčena. Zakonito zavarovana. Razpošlila v vse kraje Jugoslavije lekarnam, drogerijam in parfumerijam po čudno nizkih cenah, kakor tudi privatnikom z največjo diskrecijo s povzetjem.

Uran Parfumerija, Ljubljana
Mestni trg 11

Odon Koutny,

Specijalna trgovina z orodjem in tehničnimi potrebščinami,
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 28,
prodaja

vsled predstoječe preselitve
v lastne, novourejene prostore na Aleksandrovo c. 7
razno orodje in tehn. predmete
s posebnim popustom.

HAMBURG
AMERIKA
LINIJA

in
UNITED AMERICAN LINES INC.

Filijalka
Simon Kmetec, Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja
točna pojasnila in prodaja vozne liste.

ODHOD IZ LJUBLJANE VSAKI TEDI.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. DRAŠKOVIC Zagreb,
„B“ cesta pri državnem kolodvoru.

PODRUŽNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo G. Ivočević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buić Diodoklejanova obala 13. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja državni uradnik.

Klaviere
Feliks Povše
Ljubljana, Tržaška c. 45

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
priprava svoje zaloge
delalov in solatni-
kov ter sprotajalnih
pali.
Popravila se izvršujejo hitro in solidno.

„Aikadont“
ZOBNA PASTA, USTNA
VOGA, ZOENI PRASEK.
D-ki se povsod.
Glavna zaloga drogerija
A. KANG, Ljubljana, 2064

Najstarejša slovenska
plesarska in ličarska
delavnica

Ivan Bricej, Dunajska c. 19,
se priporoča. Izvršitev točna, cene
zmerno. 2530

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.

Krovi, stropi, gibanjski in stropni
koper. Instalacije vodovodov,
naprave hladilnic. Lepotila in krasne naprave
izdelovanje posod iz pločevine za
firnež, barvo, lak in med vsake
velikosti kakor tudi posod (škafle)
za konzerve.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukić & drug
Ljubljana,
Bohoričeva ulica 20

Modna trgovina v Ljubljani išče za takoj

blagajničarko

veščo knjigovodstva in prodajalno spretno moč.

Predstaviti se osebno.

Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8488

Lokomobile vseh velikosti najmoderneje kon-

strukcije, parne žage, kompletne naprave, polnojarmeniki, krožne žage i. t. d., remischeld-
sko orodje, vse orodje za obdelavo lesa, parne mlatilnice,
poljedelski stroji in orodje, jeklene vile za gnoj i. t. d., tiri za
poljske železnice, 600 mm razdalje, kompletne, s prekučnimi
voziki, tračnice, za stavbene namene in industrijski tiri, pi-
stole in varilne cevi, črne in pocinkane, stavbeno in
konstrukcijsko železo, pločevino, črno in pocinkano
dobavlja takoj po konkurenčni ceni s skladišča Maribor.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje, Maribor,
Trubarjeva ulica številka 4. Telefon interurban 82. 4711

VELESVJEM GRADCU 1923.

Blagovni vzorčni sejm — poljedelski sejm in
RAZSTAVA GASILSKIH
IN REŠILNIH POTREBŠČIN
od 1. do 9. septembra.

Polje: Na dobo Grazar Messe-Amt, Gradec, Industriehauptpark, Telefon 41-
37 in Aloma Company anon. reklam. d. z. o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

„Vinocet“
tovarna vinskega kisa d. z. o. z.
Ljubljana,

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega
vina. Zahtevajte ponudbo! Tehnično in higijenično
najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1 a, II. nad.

Med dobrim najboljšim!

Pfaff ! Puch
šivalni stroji, vozna kolesa
za rodbino in obrt, razni
novi modeli

Garancije za vse blago. Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGNACIJ VOK
LJUBLJANA NOVO MESTO

Ne samo razstavljalci ampak tudi oni
trgovci, ki ne razstavijo naj

v lastnem interesu
inserirajo v oficijelnem „Sejmskem ka-
talogu“, ki izide o priliki „Ljubljanskega
velesejma“ v več tisoč izvodih.

Jugoslovanskim in inozemskim trgov-
cem ne služi ta katalog samo kot vodnik
ampak tudi kot najbolj zanesljiv adresar,
ki ima trajno vrednost.

Zato ne odlašajte in
naročite takoj

primeren oglas, osobito ker je prvi del že
v tisku.

Naročila je nasloviti na

Aloma Company
d. z. o. z.

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 3.

Oglasni del! Anončnega in reklamnega zavoda **„APOLLO“**, Ljubljana, Stari trg št. 19. Oglasni del!

Sprejema naročila za vse tu- in inozemske časopise po predpisanih tarifnih cenah. kolodv. in prometnih prostorih. Pri večkratnih naročilih omenjenih reklam primeren

popust. Točna in solidna postrežba. Konkurenčne cene. Proračuni brezplačno.

Ljubljana, palača Ljublj. kred. banke. **STEGU in DRUGI** Vič — Glince št. 5.

kom. družba za strojno in električno industrijo. Dobavlja: elektr. material, elektr. motorje itd. vseh vrst stroje, transmisije, specialne podjetje za stroje lazne industrije.

Konc. podjetje za elektrotehniko: naprava elektr. central visoke in nizke napetosti za luč in moč, izvrševanje vseh elektr. inštalacij.

VILJEM SEQUARDT, Ljubljana, Šelenburgova 4 (na dvorišču). delavnica za precizno mehaniko.

Geodetični instrumenti, hidrometrični aparati, planimetri, pantografi, logaritmi, računalni, merilni trakovi, nivo, letve in trasirke, pris-
matična in druga precizna merila.

Precizna risalna orodja. Popravilo promptno in solidno.

„KORANIT“ zjamčeno pravi asbestni škričl za kritje streh. KORANIT

ne premoči, ne odzobe, se ne lomi in ne trga, je popolnoma si-
guren proti ognju, toči in viharju, tehta na 1 m² samo 12 kg, je
neomejeno trpežen, je boljši kot vsi eterniti, je najboljša in naj-
cenejša streha ker ne potrebuje nikdar popravila.

Fran Hoževan Ljubljana, Dunajska cesta 30.

KAROL BASTIANČIČ zavod za tehnične in elektrotehnične potrebščine.

Centrala: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke I b/III
Brzjavci: KABA, Ljubljana.

Elektrolitne bakrene žice in bakrene vrvice itd. Izdelek Heddern-
heimer Kupferwerk und Süddeutsche Kabelwerke A. G. Frankfurt
am Main. Visoko in nizkonapetostnega PORCELANA tovarne
H. Schomburg & Söhne, A. G., Porzellanwerke, Margarethenhütte,
Rossau, Schwandorf. — Velika zaloge! Samo na debelo!

Konfekcija Specijalna damska in moška krojačnica
Najmodernejši kroji po meri. Lastna zaloge angleškega in češkega blaga.
Cene povsem konkurenčne.

BRATA BRUNSKOLE LJUBLJANA
Židovska ulica št. 5.

ISOLATORJEV za visoko napetost, motorjev, generatorjev in transformatorjev
trdke Lloyd-Dynamowerke, Bremen. ELEKTROLYT-BAKER.
la ISOLIRNI trak „DURABIT“ Zahtevajte ponudbe!

Umetniške šole v Sloveniji.

Po prevratu je menda vsak Slovenec, ki mu je razvoj slovenske umetnosti pri srcu, mislil, da je prišel čas, da se v resnici stari ideal slovenske akademije v Ljubljani. Danes po preteku 5 let smo pa še vedno tam, kjer smo bili pred vojno, če iz vzamemo privatno umetniško šolo društva »Proba«, ki živi svoje življenje brez državne podpore in brez sodelovanja večine slovenskih umetnikov. Mnogi se vprašujejo kaj je vzrok, da se vprašanje slovenske akademije ni približalo še svoji rešitvi. V naslednjem delu se bomo malo sliko o dosežanjih delu za tako šolo. Predno pristopimo pa k temu predmetu, si moramo najprej biti na jasnem o stopnji sedanje umetniškega podzuka v Sloveniji, o potrebi izpopolnitve tega podzuka in o možnosti njegovega razvoja.

Kje se sploh začne »umetniški« podzok? Kakor v vsaki stroki moramo tudi v tej razlikovati nižjo in višjo stopnjo. Nižjo stopnjo umetniškega podzuka vrše že nekateri umetniki, ki so nameščeni kot učitelji »sporočnega« (bralci naj mi odpustijo ta starinski izraz) risanja, na naših srednjih šolah. Razne razstave, ki so jih priredili ob koncu šolskega leta so nam pokazale, da se na gotovih šolah vrši podzok v risanju in slikanju, ki je vse kaj drugega nego sporočno risanje, t. j. predmet, v katerem naj bi se izvežbala samo spretnost v risanju s prosto roko, torej brez uporabe črtila in šestila. Ta čudni predmet: bi bil namreč isto kakor predmet, v katerem bi se učilo »oblanje« desk brez uporabe oblika, ali nabitja žebeljev brez uporabe kladiva. Nekateri umetniki so torej pokazali, da prav razumevajo svoj predmet kot predmet, v katerem morajo vzbujati pri dihalih čut za lepoto in smisel za študijsko naravo. Pri tej priliki so pokazali, da se nahajajo med našo mladino povsod srednji in tudi večji talenti. Seveda so prehodili z njimi kakor tudi na drugega, če ne — samo majhen del poti do popolne izobrazbe.

Posebne omenbe je vredno, da se poleg srednjih šol nahaja tudi srednji šol priklonjeni kiparski oddelki, ki vrši tudi — če ne po svojem namenu, vsaj de facto — pripravo za umetniški študij. Toda ta oddelki, kakor je lepo vreden, boleha iz ne vem kakih vzrokov na sniči... Letos sploh ni imel prvega letnika, ker je bil vps prepeljen. In ravno ta oddelki bi zaslužili od strani vseh onih, ki čutijo v sebi talent ali poklic za umetnost, kjer imajo učenci priliko za intenzivno vživanje v kiparstvu in v risanju, tako da morejo po 3 letih z uspehom nadaljevati svoje študije v kakšni akademiji. Škoda samo, da se v ta oddelki ne vpisujejo po navadi učenci z dovoljno predizobrazbo.

O potrebi umetniškega podzuka govoriti se mi zdi skoraj odveč. Odveč namreč za onega, ki je z menoj mnenja, da spada umetniška izobrazba k temeljnemu atributu kulturnega naroda. To velja za splošno umetniško izobrazbo naroda v naši državi. Dalo bi se pa razpravljati o potrebi posebne možnosti umetniške izobrazbe v Sloveniji. Sedaj je stvar taka, da se more vsak nadbudni mladenič iz naše ožje domovine podati v Zagreb, ki je nadomestilo za ono — kar mu je nudil pred prevratom Dunaj. Toda marsikdo ne zmora dragega šolanja v tujem mestu. Če je bilo dobro, da se je v Ljubljani ustanovila univerza, če je potrebno, da imamo svoj konservatorij itd., je ravno tako utemeljeno, da stremimo v Ljubljani po šoli, ki bi nudila višjo izobrazbo v obliki učilnice umetnosti.

Vprašanje nastane, kakšna naj bo taka šola glede obsega in v katero kategorijo naj se uvrsti. Možnosti so namreč tu različne. Mogoče bi bilo ustanoviti umetniško akademijo, v kateri bi se poučevalo slikarstvo, kiparstvo in arhitekturo. Druga možnost bi bila umetnoobratna šola po praškem ali dunajskem vzorcu. (Kakor znano so ti zavodi nudili poleg izobrazbe v imenovanih predmetih še strokovno izobrazbo za vse panoge umetne obrti. Tretja varianta bi bila nepopolna umetniška šola ali kot del akademije ali kot del umetno-obratne šole. Tak zavod bi mogel imeti zopet samostojno življenje ali bi mogel biti priklonjen recimo zagrebški akademiji. Najmanjše,

kar bi bilo mogoče doseči bi bila izpopolnitev obstoječih oddelkov tehniške srednje šole, na katerih se poučuje umetnost ali umetna obrt in ustanovitev novih oddelkov na tem zavodu. Potrebno bi pa bilo v tem slučaju, da se ti oddelki formalno odcepijo od tehniške srednje šole, kamor po svoji naravi itak ne spadajo, kar pa ne bi moralo biti v zvezi s tem, da zapustijo svoj sedanji domolci.

Drugo vprašanje je, kdo naj tako šolo ustanovi. Na prvi pogled se zdi, da je samo ob sebi umetno, da mora biti ustanoviteljica država, ki je ustanovila tudi univerzo. Tudi pravi projekt zakona o umetniških šolah, ki ga je sestavila prejšnja vlada, da so višje umetniške šole samo državne, medtem ko morejo biti nižje tudi privatne ali društvene itd. Seveda najkomunicejše bi bilo, če bi štali enostavno v službenih novinah razglas o ustanovitvi umetniške akademije. A tako se takl zavodi ne ustanav-

ljajo. Pomislimo samo na dolgotrajno pot, ki jo je prehodila šola Glasbene Maticice, prej ko je bilo mogoče misliti na ustanovitve konservatorija. Umetniška šola, naj si bo taka ali taka, mora imeti svoj lokal z ateljeji, svoj arhiv, svoje učne moči. Vse to se da doseči samo z razmerno zelo visokimi svotami. Veliko vprašanje je, ali je sedaj politična situacija taka, da bi mogli pričakovati, da bo vlada našla potrebna finančna sredstva za tako šolo. Naj se mi ne očita, da ni naša stvar raznišiti o teh vprašanjih. Jaz trdim, da je to edino realni način razpravljanja o tem vprašanju, kajti vsako drugo razpravljanje je samo akademičnega pomena. Kaj pomaga če država mora, ako pa ne more? Velikih svot za ustanovitve šole iz privatnih sredstev pa ni. Morda pa bi se dalo tudi o tem govoriti... Toda o tem pozneje.

(Konec prihodnjic.)

Kako se rode in širijo ideje.

Najmogočnejša gonilna sila v življenju sodobne človeške družbe so brez dvoma vsakovrstne ideje. Ideja, kot elaborat kolektivnega mišljenja izpodirja nekdanjo moč bogov in napoveduje boj celo vseomogočemu vladarju sveta — denarju. Ona daje življensko silo stotščim množicam, izpreminja zamljivost naše planete, ruši države, preliva potoke krvi in ustvarja novo življenje. Ta sila ni nova. Že Napoleon I. je dejal, da je javno mnenje nepremagljiva sila, ki se ji ni mogoče upirati. Nič ni bolj elastičnega, bolj mračnega in silnejšega. Od Napoleonovih časov je moč javnega mnenja samo naraščala. Ena izmed nalog bodočnosti obstoji v tem, da ugotovimo, dali bo možna eksistirati in napredovati civilizacija skupno s to nestalno in in despotično silo. Sedaj pa je glavna skrb človeštva, da spravi to silo v pravi tir, da ji onemogoči rušiti kulturne in gospodarske pridobitve. Kot edini zanesljiv pripomoček nam služi propaganda, s katero je mogoče vsaj deloma regulirati javno mnenje. Toda v današnjih časih naša narodni voditelji pogosto na nepričakovan izbruh javnega mnenja, na viharne strasti in razvnete instinkte. Tekom zadnjega stoletja so igrali ti izbruhi glavno vlogo v političnem življenju narodov. Od Karla X. do Napoleona III. in pozneje nemških, avstrijskih in ruskih vladarjev je izbruh javnega mnenja privedel vladam velike preglavice. Ti izbruhi lahko nastanejo pri malenkostnih okoliščinah. Malokdo se še spominja, kaj je povzročila v Parizu smrtna kazen anarhista Feréira, ki so ga hoteli obvesti v Španiji. Ko so začeli revolucionarni listi pisati o tem dogodku, je stotično glava množica navajala na špansko poslaništvo, ne glede nato da je bil obsojenec v Franciji neznan osebja. Cel armadni kor je bil potreben, da so rešili poslaništvo. Do teh izbruhov pride po navadi pri vročinskih narodih. Spretni politiki pa pogosto izkoriščajo take pojave.

Znano je, da je bila vojna 1870 leta posledica izbruha ljudske jeze in prezira, ker je Bismark pomarenil neko brzolavko, češ da pruski kralj ni hotel sprejeti francoskega poslanika. Kdor dobro pozna francosko nervoznost, se ne bo čudil, da je Bismark, kot izvrsten poznavalec francoskega naroda, dosegel popoln uspeh. On je bil prepričan, da Francozi ne bodo čakali dva dni, predno se izve resnica in rezultat njegove falsifikacije je bil v resnici ta, da je francoska javnost zahtevala vojno napoved Nemčiji. Z Anglijo bi se ta eksperiment ne bil posrečil, ker so navajeni obvladati svoje strasti. Da se omogoči uspešna borba proti tuji propagandi, je treba lastno propagando prilagoditi kraju in dogodkom, na katere naj bi vplivala. Propaganda se vrši na več načinov. Običajno in najbolj učinkovito se širi s pomočjo tiska. Samo kinematografske slike prekašajo ta način. Učinek lista je tem večji, čim večkrat izhaja. Ko politični žurnalisti vedno ponavljajo eno in isto, si polagoma, toda sigurno pridobijo zaupanje svojih bralcev. To se jim posreči včasih tako imenitno, da mnogi, ki trdijo, da so v svojem prepričanju neodvisni, faktično izpovedujejo samo mišljenje svojega lista. Vpliv

tiska je seveda še večji, ako več listov zastopa isto mnenje. Dovolj bogat finančnik, ki kupi vse ugledne liste v dani državi, kmalu postane gospodar te države. Ta trditve nikakor ni pretirana. Znameniti nemški industrialec Hugo Stinnes je postal velik gospodar javnega mnenja v Nemčiji zato, ker je polagoma odkupil 139 listov. »Frankfurter Zeitung« je med uglednimi listi menda edini, ki ga ni mogel kupiti. Iz ust uglednega Nemca prihaja trditev, da je sila Stinnesa v notranjosti države izredna in da ni pretirano, ako narod govori, da Stinnesova moč nadkriljuje samo vlado. Ta mogočnejše je prodrli s svojim vplivom celo med opozicijo.

Mehanizem propagande s pomočjo tiska pa ni tako preprost, kakor bi si kdo mislil. Da se sestavi navadna objava, je potrebna velika umetnost, ki ima v Ameriki posebne strokovnjake. Bodisi da se tiče lekarstva ali političnega prepričanja, ki ga skuša žurnalist vcepiti javnosti, mehanizem je vedno isti. Glavno je vzbuditi zanimanje bralcev. Zato so objave dandanes ogromne, pogosto opremljene s slikami, ponekod malo čudnimi, ki pa učinkujejo tembolj, čim bolj so čudne. V političnem oziru se drže listi istega načina. Ogromni letaki obrnejo nase pozornost občinstva, slike pa to zanimanje še stopnjujejo. Posledica je opredeljena in trajna, ako se tiče katkega večjega zločina, v političnih sporih pa je slabša, kajti tu ilustracija lahko nudi samo obraz govorikov v raznih momentih govora.

Druge vrste propagande je umstveno zastrupljanje. Ta način je zelo učinkovit, toda zavisi od dovzetnosti dotičnega subjekta. Pri neprisiljenih in mističnih narodih, kakor so Rusi, je taka propaganda izredno uspešna. Edino potom umstvenega zastrupljanja se je razširil komunizem kakor so se širile nekdanje različne verske sekte. Taki narodi nimajo vere, dasi je nerazumljivo, kako se slednja ne širi na isti način. Ruski pisatelji naštevajo nad 20 tisoč ljudi, ki so šli prostovoljno na grmado. Pet do šeststo ljudi se je zbralo istočasno na grmadi. Ta sekta je izginila kakor oni, ki so se živi zakopavali. Toda sekta »skopcev« še vedno živi. Vpliv propagande na umstvenost je včasih tako velik, da si človek domišlja, da ga je napadla dozdnevna bolezen. Nek ugleden kirurg pripoveduje zanimiv slučaj, ko je umrl na slepih bolnik. Po njegovu smrti je nenadoma prišlo v bolnico 15 častnikov istega polka, kjer je služil pokojnik in vsi so se vlegli v postelji z vsemi karakternimi znaki vnetega slepca. Zdravnik jim je dal lekarstva in povedal, da brez dvoma pomagaj in mahoma so bili vsi zdravi.

Nadalje je treba omeniti propagando s pomočjo slik. Vlade so se posluževale tega načina, ki je tudi zelo učinkovit, da dosežejo zaželeno strujo v javnem mnjenju. Angleško ministrstvo je nekoč samo s slikami prepričalo javnost, da mora biti mornarica povečana. Med vojno so prebrisanil angleški državniški vabili z ilustriranimi letaki dobrovoljce v armado in uspeh je bil nepričakovan. Najbolj zanimiv je bil slučaj, ko je mlada dama hodila po mestu v krasni uniformi angleškega vojaka in klicala mimoidoči: On je izpolnil

svojo dolžnost, mar ne boste izpolnili tudi vi svoje? Kaj vse je mogoče doseči s pomočjo te vrste propagande, pa je najbolje razvidno iz ruske revolucije. S slikami so boljševiki dosegli več kakor s topovi in strojinikami.

Od vseh vrst slik pa ostanejo kinematografske in aždaje v spominu. Ni mnenja, ki bi ga ne bilo mogoče ustvariti na ta način. Vlada, ki bi imela v rokah vse kinematografe v državi, bi vodila javno mnenje še bolje, kakor potom tiska. Med in po vojni so Nemci zlasti v Zelenih državah uporabljali kinematograf, da vzbude sovraštvo napram Franciji. Umetno prikojene slike so predstavljale strašne muke, s katerimi so hudobni Francozi kaznovali dobre nemške vojake.

Končno imamo še propagando potom žive besede. S tem načinom se ni treba mnogo baviti. Uspeh je odvisen seveda od govornika in besede se morajo prilagoditi poslušalcem. Politični govorniki učinkujejo, ako govornik uporablja pogosto lepo zaokrožene fraze, ki delujejo na instinkt. Danes so v modi besede: kapitalizem, diktatura proletarijata, uničenje osebne lastnine in dr. Kdor se zateče k njim, je lahko prepričan o uspehu, čeprav nima govorniškega talenta. Toda pogosto najslabši kinematograf učinkuje bolj, kakor najlepši govor. Človek se mora prav čuditi, da kandidati v narodno skupščino še niso prišli na to idejo, ki bi brez dvoma rodile bogate sadove.

Sila vseh teh pripomočkov za propagando pa ima tudi svoje meje, ker niso brez napak. Dovolj je en izbruh javnega mnenja, da se zruši težko zgrajena stavba. Nemci so doživeli to s svojim grbom. Ko so bili potrošili v Ameriki 300 milijonov, da pridobijo zase ameriško javnost, so se vse njihove nade mahoma sesule v prah, ker so zakrivali nekaj usodnih napak s tem, da so potopili »Lusitania« in več ameriških parnikov. Težko je razumljivo, kako je mogla vlada, ki si je domišljala, da pozna psihologijo mas, ustreliti takega kozla. To je en slučaj, ko navadna psihološka napaka lahko povzroči katastrofo celoga cesarstva. Zgodovina pozna še druge take napake, ki jih pa ni bilo tako lahko preprečiti, kakor Nemčiji sovraštvo Amerike.

Propagandna sredstva imajo torej omejeno moč. Vedno se lahko zgodi, da so na poti nasprotni interesi, kakor je v današnji Evropi in najboljše propagande ostane brez uspeha. Mržnja med narodi, kot posledice različnih interesov, je nepremagljiva. Nikdar ni bila ta mržnja tako velika kakor danes in nikdar ni bil razum tako brez moči, da se bori proti tej mržnji.

Smeječi in jokajoči se oven.

(Budistična pravljica.)

Nekoč ko je v Benaresu vladal Brahmadatta, je neki braman sklenil prirediti pogrebno slavi. Priskrbel si je ovna in dojal svojim učencem: »Dragi moji, odvedite tega ovna k reki, okopajte ga, obesite mu krog vratu venec, vtisnite mu znak, okrasite ga in privedite semkaj nazaj!«

»Da,« so mu odvrnili in se odpravili s ovnom na reko, ga okopali, okrasili in ga postavili na breg. Oven je zagledal dela, ki jih je izvršil v svojem prejšnjem življenju in ker je spoznal: »Zdaj bom odrešen od teh muk,« se je razveselil, se glasno zasmejal, da je bilo čuti kot zvok vrča, ki se je na dvoje razbil. In se je domislil: »Če me je ta braman usmrtil, ga bo doletelo trpljenje, ki sem ga bil deljen jaz.« Usmiljenje, ki ga je začutilo do bramana, ga je toll prevzelo, da je na ves glas zaplakal. Pa so ga mladi bramani vprašali: »Ljubi oven, smejal si se in jokal. Zakaj si se smejal, zakaj si je jokal, povej!«

»Vprašajte me, ko bo zraven naš učitelj. Pa so se z njim vred odpravili k učitelju in mu vsi stvar razložili. Ko je njihovi učitelju slisal, kar so mu povedali, je vprašal ovna: »No, oven, zakaj si se smejal, zakaj si se jokal?« Ker je imel oven zmoglost, da si je priklical v spomin dejanja in nehanja vseh svojih prejšnjih življenj, je začel praviti brahmanu: »Tudi jaz, braman, sem bil v svojem prejšnjem življenju braman, in sem proučeval vede, kakor ti. Tudi jaz sem sklenil prirediti pogrebno gostijo in sem žrtvoval ovna, pa glej, ker sem usmrtil ovna samega ovna, so mi odsekali glavo v štiristo devetdeset devetih življenjih. To moje življenje je že pustota. Pa mi je šnila v glavo misel: »Danes bom rešen vseh teh muk in se me je polastilo veselje in zato sem se zasmejal. Ko pa sem zaplakal, sem imel tele misli: »Ta braman bo moral prav ako kakor jaz pretrpeti ves čas svojih petsto življenj taisto grozno usodo, ker mi bo odbil glavo! Pa sem iz usmiljenja do tebe zalokal.«

»Ne boj se, oven, ne bom te ubil.«

»Kaj besediš, braman: če me umorijo ali pa ne, danes ne morem ubežati svojemu smrti.«

»Ne boj se, oven, postavil ti bom stražo in ostal pri tebi.«

»Tvoja straža je slabotna, braman, greh pa, ki sem jih storil, so veliki in težki.«

Braman je ovna osvobodil in dejal: »Nihče ne sme ovna ubiti in je ostal pri njem s svojimi učenci vred. Komaj pa je bil oven prost, je stegnil glavo k grmu, ki je rasel tik pečine, in začel muliti liste. V tem trenutku je treščilo v pečino. Drobce skale je odletel ovnu na vrat in mu odbil glavo. Množica ljudi se je zbrala okrog ubite živali.

V tem času se je Bodhisatta na tem kraju zopet rodil pod podobo drevesnega božanstva. Pred očmi zbranega ljudstva se je s pomočjo svoje božanske carodajne moči vsedel s prekrižanimi nogami v zrak in misleč, da se bodo ljudje, ki so zdaj spoznali plačilo greha, odrekli ubijanju živih bitij, jim je z nežnim glasom povedal tole kličo:

»Ah, da bi človek vendar že verjel da je bol le plačilo v bodočem življenju! Nihče bi bližniku življenja več ne vzel, ker morilci se vijejo le v trpljenju.«

Tako je govorilo veliko bitje in napojnjevalo ljudi s strahom pred peklom. Ko pa so ljudje silili vsi pridigo do konca, so nehali ubijati živa bitja. Ko je Bodhisatta svoj govor izvršil, in ljudstvo pripravilo do tega, da so začeli izpolnjevati božje zapovedi, je spaval v nebo. Vsi ljudje so izvrševali nauke svojega proroka, razdeljevali miloščino in opravljali druga zarluzna dela ter obljudevali božje mesto.

Segajte po tombolskih kartah Društva za zgradbo Sokolskega doma v Spodnji Šiški!

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMŠER
Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

Opokaršilski stroji
in kompletne opreme za opokaršilstvo, tiskanje, glaziranje, izdelavo in izboljšanje

Kamolemeni stroji
Transportne in razkladalne naprave
za kamno in umetno steno

Zetvari, priročni, vrtli za rudnike
(Förderhaspel)
in
Dolžni riavaga in kovinskega luga
vse vrste

Opreme za stebarnice

LUDWIG HINTERSCHWEIGER & CO
MASCHINENFABRIK-GEISLERER G. M. B. H.
LICHTENEGG & WELS, O. O.

Štev. 17.

Začetnik za Stajersko, Koroško in Jugoslavijo:
AUGUST LEUNHNER, GRAZ
Mühlgasse 40, I. Stock

Ivo Šorli:

Razjasnenja.

HČI (zmaja z glavo in se zasmeje): Več, mama, da se ne morem in ne morem privaditi. Kadar izvršim M, pa mi gre pri monogramu kar samo na R. namesto P.

MATI (vedro): Ne pomaga vse nič — danes teden boš že M. P.

HČI (zamišljeno): Da, danes teden bom že dva dni gospa...

MATI (jo počasi in ljubeče pogleda): Človek ne bi verjel, če te pogleda. Tak otrok! Šestnajst let v maju in se mož!

HČI (resno): Saj morda je res pre-zgodaj, mama. Zdaj skoraj razumem papana, da je spočetka tako branil.

MATI: Kaj hočeš, kaj pa Viktor ne odneha. In kdo ve, kaj se lahko še zgodi. Bolje je, da si preskrbišena... (Boli teoretično.) Sicer pa današnji ni več, kakor je bilo nekdanj, še v mojih časih. Takrat smo res vzele slovo od mladosti, če smo se poročile; zdaj pa ima mlada žena še več svobode in zabav nego deklet. Na plesih, v društvi, povsod so prve. Neki sem brala, da je to celo znak višje kulture. Francozi da imajo le zato tako razvito družabno življenje, ker tam vladajo v družbi žene. Tako ima poročena dama vsa razvedrila, ki so dovoljena poštenim ženski, pa še moža in otroke povrh.

HČI (kar tako): Mama, kaj bom res tudi otroke imela?

MATI: Seveda jih boš imela, če jih Bog da... (Naenkrat s pozornim pogledom, počasi): Pa zakaj ne bi jih imela?

HČI (rahlo zardi in se zasmeje): Seveda jih bom imela, ako bo le Viktor hotel, da jih kupiva...

MATI (z isto tipajočo opreznostjo): Pa kako... kako si ti to misliš, da se otroci — kupijo?... Kako se kupijo?...

HČI (v rahli zadregi, a s pomilovalnim nasmehom): Ah, prosim te, mama, za tako neumno me vendar ne boš imela, da verjamem še na storkijo in take pravljice!

MATI (nekoliko svobodneje): Tem bolj! Zakaj lanko leto si bila v teh rečeh še pravi teliček, če ne zameriš. Ali se spominjaš — ko smo bili v Bohinju, pa si naju s papanom prišla klicat? Takrat več, ko so prignali kmetje krave in tistega bika na vodo...

HČI (je spustila delo v naročje in gledala mater s široko odprtimi očmi).

MATI (ki tega ni opazila, mirno nadaljuje): Ne več, kako sva bila oba presenečena. Človek si še misli ne, da je kaj takega mogoče; čeprav bi se moral zavedati, da je ob taki vzgoji seveda precej naravno —

HČI (jo še vedno samo gleda; nenadno ji zaigra v očeh): To... to torej je bilo?... Zato sta bila oba v taki za-

dreği!... (Hipoma vsa iz sebe): Pa to je vendar gnusno!... To je naravnost strašno!... (Plane in hoče skozi vrata).

MATI (jo navzlic vsi osuplosti še vjame; z obupno odločnostjo): Kam hočeš? Tu ostaneš! Ali misliš, da bo kaj drugače, ako bežiš ven? Zdaj, šest dni pred poroko je že čas, da — — — Ampak, križ božji, kdo bi bil dejal! Ne, to je res od sil! Toda, kaj si mislila potem — — —

HČI (ji burno izpulji roko): Naj sem mislila, kar sem hotela — takih grdobij že ne!...

MATI (kakor da se opravičuje): Sicer sva ti naposled prav za prav pa le vse že razložila! Takrat na primer, ko je bila mačka prej takšna, potem pa je imela mlade!...

HČI: Pa to ni tisto! Tisto ni nič grdega! (Se ji spet vsili vizija od poprej; strastno): Pustite me! Z nobenim več ne bom govorila! (Hoče spet ven.)

MATI (jo s silo zadržuje): Toda pri človeku je vendar vse omiljeno, pojinej!

HČI (srdito): Še grše je, če je tako! Fej! Pustite me vsi skupaj! (Se iztrga in zbeži skozi vrata.)

MATI (gleda topo za njo): Na, tu imaš! Zdaj po vedi — — —

Me-rec dni pozneje.

MATI: Sedl no! Saj moraš biti še vsa zlomljena od potovanja!

HČI (vsa razžarjena, sreča sama): Ah, ljuba mama, to praviš zdaj že če-

trti dan, kadar pride! Še vem ne več, da sem bila na potovanju!

MATI (se nasmehne): In najbrže tudi ne, zakaj si takrat počela takšno reč...?

HČI: Kdaj:

MATI: I, takrat pred poroko, ko si pokazala, kako si še strašno otročja. In potem še naslednje dni, da sroč se že bali, ali nan ne zbežiš celo izpred oltarja.

HČI (ki se je skrajaj nekoliko v zadregi smehljala, resno): Da, nekaj dni, morda najlepših dni si mi s tistimi »razjasnili« res skvarila... Ne očitam ti seveda, toda — — —

MATI: Toda?... (Čez hip počasi): Toda ti bi jih svoji hčeri torej ne?

HČI: Ne vem... Vsekakor mislim, da ne — tik pred tisto uro... In sploh — ali je potrebno?...

MATI (vzkipi): Ko pa ves svet kriči, da je! Ne več, kolikokrat je bil papa nam menoj radi tega, češ da je že ne vem kdo tako učil; in da bi lahko kak brezvestnež zlorabil tvojo nevednost. In sploh takšno. Parkrat sem res že hotela začeti, pa mi je vselej spet zmanjkalo poguma, ko sem videla tvojo nedolžnost...?

HČI (se nasmehne): Ki je bila sicer res velikanska, a vendar ne tolika, da bi jo bil mogel »zlorabiti« kak brezvestnež... (Čez hip): Ne, več mama. Tako neumna ni nobena ženska, ki je enkrat ženska, da ne bi čutila, kje je meja

med dovoljenim in nedovoljenim. Vse drugo, če katera trdi nasprotno, bo menda res samo izgovor. Čim bi si bil recimo pro itimeni kdo dovolil le najmanjše, bi se bila v hipu spomnila na primer — prizora z bohinskega potoka... Nekaj človek nehoti le ujam, če ga starši še tako zapirajo pred svetom. Sicer pa, če si kako deklet misli, da je že to dovolj, če se dva parv strastno poljubita, kakor sem si mislila jaz — besedo — strastno — sem razumela sploh samo v tem pomenu — tem bolje! Jaz gotovo ne bi bila dovolj, da me kdo »prav strastno« poljubi. Že iz strahu ne... (Pogleda mamo): Toda, čuj, mama, če je bilo papanu toliko na tem, zakaj pa si nista pri-skrbela kakšno takšnih knjig? Viktor je rekel, da so; in da je tam prav natanko povedano, kako naj vzgajatelj! — — —

MATI (srdito): Eh, tiste knjige! Z njimi sem se šele namučila! Lahko je napisati: napravi tako in tako; toda pojdi in napravi! (Vzkipi še huje): Ali je sploh mogoče delikatno govoriti o teh rečeh?!

HČI: Menda res ne... (Zardi; ti-ho): Delikatno se da samo ravnati... O, če bi svojega Viktorja že prej ne bila imela tako rada, bi mu bila do smrti hvaležna samo zato... Toda — — — (umolkne).

MATI: Kaj ne?... Saj se še zdaj človeku zadirja beseda, ko sva obe poročeni... Povej mi rajši, ali najmeta z Viktorjem še drugi del vrta ali ne?

Tungsram-žarnice

iz vlečene žice. **==** *Nepokvarljive.*

Rabim 8293

pecivni prašek
in vanilin-sladkor
ker je najboljši
in domač izdelek

„LAVAROL“ impregnacija zidov

omogoča
da se stene pozneje lahko
umivajo in sušijo, ne da
bi pri tem trpela prvotna
slikarja.

Izvedbo v vseh krajih prevzame po zmernih cenah

„LAVAROL“
d. d. Zagreb, Ksaverska o. 16 a.
Naslovi za pisma: Zagreb, poštini predal 154.

Grabdeno podjetje Arhitekt V. Krainer & Ko., Jesenice.

Stavbna vodstva:
LJUBLJANA DOMŽALE
ZAGREB

Izvršuje privatne in indu-
strijske stavbe, proračune
načrte, cenitve, posebni od-
delek za arhitekturo 7721

Otvoritev gostilne.

St. p. n. občinstvu naznaja, da sva prevzela občeznato
gostilno na Lavercl pri Ogrinu.
Otvoritev v nedeljo, dne 19. t. m.
Na razpolago senčnat vrt, vedno domača zabava.
Za mnogobrojen obisk se priporoča
Franz in Ana Mehle, mesar in gostilničar.

Anton Zavodnik

Industrija športnih čepic in klobukov v Kranjski gori
nudi lepe športne čepice vseh vrst. Delo specijelno, cene solidne.
Iste prevzema tudi v delo. V slučaju večjih naročil pride in do-
stavlja na dom brezplačno. 8542

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani — Marijin trg št. 8
registrirana zadruga z omejeno zavezo
sprejema vloge na knj žice in plača čistih
7 %

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka.
Za večje in stalne vloge kakor tudi vloge v tekočem
računu obstojanje po dogovoru. — Podeljuje kratko-
ročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

Prodajam

ca 40 m² lepih hrastovih plohov 10 cm močnih od 3 m
naprej, od 30 do 65 cm širokih. Pismene ponudbe do
konca t. m. na

Franc Izgoršek

tovarna pohištva
Šmarno pri Litiji.

Sprejme se

delovodja

za stavbeno in pohištveno mizarstvo. Ozira se le na
prvovrstno moč, razumejo mora na mizarstvo stroje. Hrana
in stanovanje preskrbljeno ali brez. Plača po dogovoru.
Služba stalna, nastop lahko takoj. Pismene ponudbe z
navedbo dosedanjega službovanja ali osebno predstavitvi
se je najkasneje do 31. avgusta

Franc Izgoršek

tovarna pohištva in stavbenih del, elektrarna
Šmartno pri Litiji.

Dražbeni oklic.

Dne 6. septembra 1923 se bo vršila ob 10. do-
poludne v Ponikvah št. 10 vsled sklepa okrajnega
sodišča v Velikih Laščah z dne 3. avg. 1923, A 71/23/7

prostovoljna javna dražba

v zapuščino po pokojni Mariji Znidaršič iz Ponikve št. 10
spadajočega posestva vložka 191 k. o. Cesta z vsemi
pritiklinami in premečninami. Prodaja posestva se bo
vršila najprej po kosih, potem pa celo posestvo skupaj.
Izključna cena za vse nepremičnine skupaj znaša
1.499.270 K. Vsak zdražitelj celega posestva mora po-
ložiti pred pričetkom dražbe v roke sodnega komisarja
kot vadij 10%, izključne cene, to je 149.927 K v gotovini,
hranilnih knjižicah ali vrednostnih papirjih.
Izključna cena posameznih kosov posestva in pre-
mečnin se bo naznaila ustno pri dražbi.
Dražbeni pogoji se morejo pogledati med uradnimi
urami v pisarni podpisanega notarja v Velikih Laščah.

Števo Šink
notar kot sodni komisar

Izložbeni aranžer

učencem znamenite berlinske šole Oppermann prevzame
vsa v svojo stroko spadajoča dela za III. ljubljanski
velesojem. Ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Berlinski
aranžer“ 8547.

Hotel in restavracija

„KOSOVO“

Vedno na razpolago sobe za tujce. Prvovrstna kuhinja
srbska in primorska. Jedila ob vsakem času. Prvovrstna
vina ter delniško in Goetzovo pivo. Sprejemajo se abo-
nenti po zmernih cenah.

Postrežba točna. — Cene solidne.

Za obilno udeležbo se priporoča

FRANJA JEŽ, Maribor.

8559

Išče se več

družabnikov

s kapitalom od 50.000 do 150.000 dinarjev v svrhu
otvoritve veletrgovine v Ljubljani, katera bo jako do-
bičkanosna. Na razpolago istim stanovanje in polna
garancija.

Eventuelno se jako ugodno proda novo zgrajena stavba
pripravna za vsako obrt, veletrgovino ali javno.
Cenjene ponudbe na upravnishvo Slov. Naroda pod
Ugodna prilika 8503.

Prevzamem

trgovino z mešanim blagom

ter deželni pridelki v najem. Ista mora biti
v večjem kraju Štajerske

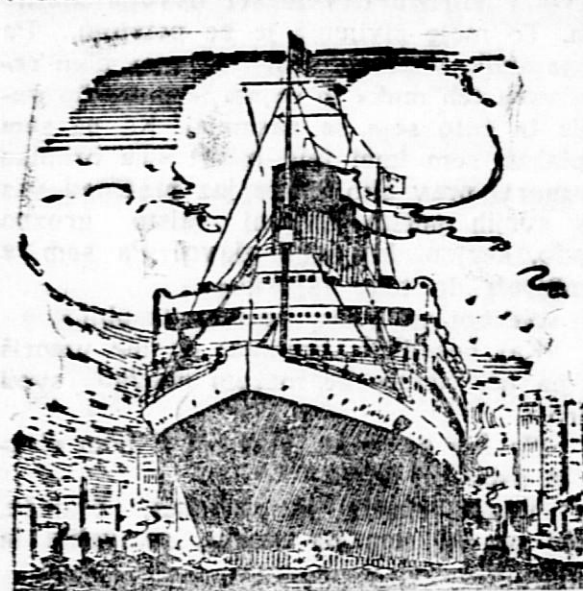
ter imeti vsaj Din 75.000.— mesečnega prometa,
kateri se mora dati dokazati. Če mogoče naj bode
s stanovanjem skupaj v eni hiši. Ponudbe do 25.
avgusta pod **Takojšnji preozem** na Aloma
Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.
8471

**Stalne cene pod svetovno
parieto ob največji izbiri**
nudi za vse vrste blaga

**V.
mednarodni
dunajski semenj**
2.—3. septembra 1923

Pojasnila daje
WIENER MESSE, WIEN VII.,
ter častno zastopstvo v Ljubljani:
Avstrijski konzulat, Turjaški trg št. 4.

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE, FRANCOSSKA LI LJA

HAVRE - NEWYORK

Najkrajša vožnja v Ameriko čez JESSENICE na Buebe
— Havre 3 1/2 dni. Havre — New York pa samo 6 dni.

Glavno zastopstvo Slavenska banka d. d., Zagreb
Vozne listke in tozadevna pojasnila
daje zastopnik

IVAN KRAKER, LJUBLJANA
KOLODOVSKA ULICA ŠTEV. 41

Fotografične plošče

Agla, Ernemann, Herlango, Hanff, Verax, Sigurd.

Papirji:

Satrap, Mimosa, Kraft & Siendel.

Vedno sveže na zalogi.

Zahtevajte cenik!

SANITAS, Celje 11.

Jadranska banka a. d. Beograd

Dionična glavica: Din 60.000.000.— Rezerva: Din 32.515.000.—

Podružnice:

Bled,
Cavtat,
Celje,
Dubrovnik,
Erceg Novi,
Jelsa,

Jesenice,
Morčula,
Rotor,
Kranj,
Ljubljana,
Maribor,

Metković,
Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Sibenik,
Zagreb.

Amerikanski odlo.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank: Cortland Street 82, New-York City.

Banco Yugoslavo de Chile: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas,
Puerto Natales, Porvenir.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavica Din 25.000.000.—
Skupne rezerve nad Din 20.000.000.—

CENTRALA:
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE:
Brezice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Brzojavni naslov: BANKA LJUBLJANA
Telefon št. 261, 413, 502, 503 in 504.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.